

הקדמה

אמר המהר"ר ברוך ה' אלהי ישראל אשר לו יאות ענין האחד האמתי. הקדמון במציאותו המתמיד מוכתרו. אשר ברא כל הנמצאות לאות על אחדותו. ויצר יצירות לעד על נבורתו. והחל חדשות להעיד על חכמתו. וגדול פוטבו. כדכתיב (תהלים קמ"ט) דוד לדוד יושב מעשיר ונבורותיך ינידו. וכתוב (ס"ט) יודוך ה' כל מעשריך וחסידריך יברכוכה. כבוד מלכותך יאמרו ונבורתך ידברו. להודיע לבני האדם נבורותיו כו'. והגדולה שבמכותך אשר היטיב בהם הכורא לעבדיו המדברים אחרי המציאו אותם על תכונת הכתם בהן נמורה והבנתם שלמה. היא החכמה אשר היא חיי רוחם ונר

מרפא לנפש

אמר המהר"ר ברוך ה' אלהי ישראל אשר לו יאות ענין האחד האמתי ויאות לשון רחוק ונכון כמו כי לך יאסף כן בני יוסף דוכים מהנרמין ויאות ור"ל על פי אלקינו לבדו נכון לומר שהוא אחד מפני שהוא לבדו אחד אמתי ואין עוד אחדותו כמחמתו כי כל הנבראים מאלו ית' הנקראים ג"כ אחד הוא רק בדרך שאלם והנכנס כי הם יומר מלי כמו שמונה באגד סימול טוב טעם: הקדמון במציאותו ר"ל במציאותו ית' הוא מעולם ועד עולם א"כ הוא קדמון לכל דבר וע"כ הוא ג"כ אחד אמתי כי כל אחד מהנחות האלו נחתיב את שפתן כמו שכתב שם בנב"י ע"ש מסקין: אשר ברא בו' שכל הנמצאות הם ערות וראוי שבעולם אולם הוא אחד אמתי שבו כולם בכלל הם כאלה אחד וכמות אחד שכל חלק ממנו נצ"ח זה לנס ולפי סיס יומר שמונה אחד ה"ס רלוי סיכיה שום שניו ושירדו נברואים ולא היה זה צריך לזה כמו שכתב שם פ"ו: והחל והתחיל: והחל שמונה ויגדל שמונה. שישב לברואו כמ"ס זכר בר טובך יציונו וגו'. והגדולה שבמכותך בר לעבדיו המדברים מעשיר כסודות הם לנבי אדם מפני ששם עיקר היותם והגדולה מכל הסודות והמחשבה שכלום הוא זה: אחריו המציאו אותם בו' על הארץ שפועל כפי' את האדם על שמונה וזוהי כפי' שהתקן שכן גמורם וכנסתם שלם. ואמרי כו' מלפני אחרי שמונה אלהים אבות את כל אדם: היא החכמה בהן שמונה אלהים ופוטבו: אשר היא כו' אלהים רוחם: אשר הוא המהם רוחם על אדם ואלו

פת לחם

ברוך כו' אשר לו יאות ענין האחד האמתי. לו רלוי כמו יאסף (י') כי לך יאסף. כלומר כפי' הוא ית' רלוי לתאר אותו נבחרת אחד אמתי ואין וזוהי אחד אמתי ודבר זה והבאר בלתי לקמן בשם יחוד א"ע. והנה פת דבריו האר' בענה כולי כההחיות האמתי הוא כולל הקדמות ושלימות הנשמות והודות הנבראים וכו' כמו שכתב: הקדמון במציאותו הוא ית' קדמון ולא נחתיבו כמו בורא קודם רחום ומתן ודומים ששם נחתיבו כולם ניתוח אל מציאות נברואים כדורשים הנברואים הוא אמת א"כ הם האמתיים הם המודעים שבו היות מעשירי אמונתם שישבו הם מודעים לשלול כל המציאות הקדמות ית' כי כבר הוכחם שהודות שגולם הוא א"כ פנה ויסקוד מוסד הבוראתם ופרט שני דברים אלו קדמותו ועובתו על האמת שבו פתח בברכה רלוי לכל מתחיל לדבר ולתגר מיד ית' לו להוכיח ופוטבו ית' יודוע ליוודעים שברכה כותבה פתו ית' על השפעת עובדותיו רק הקדים תואר הקדמות ולטות שניו עובדותיו כלומר שאלף שהוא ית' קדמון במציאותו א"כ כדעת נהנה במושכל לראשון ששמו ששים מתחילת המציאות מעולם לו היה חסר כלום כן גם מעשה ועד מולד אין לו תורף כסם כלל ואע"כ הוא מטיב לנס בכל עובדותיו רק נדרים מן ית' ומוטל עליהם לנכרו ולהודות שיש לו טוב. גם דיוק העבירו לשון המתנה בלחמו כשפתים מוכחו ולטות ששטובות כמות ממנו ית' ככונה מכונות ולא נבדקם כי כבר הוכחם שהמקרה לא יתחד: אשר ברא כל בו' ויצר יצירות כו' והחל הוראת כו'. להניח דברי המהר"ר במציאותו כפי' שישלם המציאותו ואלו כונתם להק' את מיוחדו ומוחלתו. ואלהם הקורא שום לך לדבריו היה בנייה דבריו שפועל ספריהם אמר כמו ית' כל הנקרא בשמי ובלכודי נבראיו יצירתי שני שטוב ופוטבו חוקי בני עמנו המודעים ששטובים על האמת כראשון ולורתו היותם והנכנס הם שכל התמונה לראשון הנקרא אלם כיוני א"כ אמתו בראשון כראשון שאלף מאלו לנס שום מכונה בשם בריאה כמו שפי' בראשון י"ל ועל שפועל שמונה נבחרת שבו הוא ונבחרת ממנו הברכים היותם אמר יצירתי לשון זכר ועל ית' היותם הברכים מהם אמר אף עשיתי והנה אמתו כראשון הוא אחד שחוקי לכל הנמצאים והוא כראשון בבריאה ועליו אמר שהוא לאות על אחדותו כמאמר האמתי שמונה הברכים והסודות האמתיים ששם ואלף ששנים אותו בלשון רבים באמרו כל הנבראים כל הנבראים כל הנבראים הולקתו ונבחרת ששם ועל מול הברכות ששם אמר יצירות ואמר ששם לעד על נבורתו ששם ית' קשר הברכות נבחרת ומתחילים ככחו לבניו יצירו א"כ מאלו ועל הברכה ותיקון עשיות אמון

הקדמה

שכלם. והמביאה אותם אל רצון האלהים והמצלת אותם מקצפו בעוה"ז ובעוה"ב. כאשר אמר הכתוב (משלי ז) כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. ואמר אליהוא (איוב זג) אכן רוח היא באנוש ונשמת שרדי תכינם. ודניאל אמר (דניאל ז) יהב חכמתא לחכימין וגו'. ואמר הכתוב (יטפיה מה) אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדריכך בדרך תלך: והחכמה מתחלקת לשלושה חלקים. החלק הראשון חכמת היצירות שקורין לה בלשון ערב אלע"ם אלמ"כעי והיא חכמת טבעי הגופות ומקריהן. והחלק השני היא חכמת השמוש שקורין לה בלשון ערבי אלע"ם רי"צי. ויש מי שקראה חכמת המוסר. והיא חכמת המנין והשעורים וחכמת הוככים. וחכמת הגנות הנקראת מויקא. והחלק השלישי קורין לה בלשון ערבי אלע"ם אל"די. והיא חכמת האלהות והוא דעת האל יתברך ודעת תורתו ושאר המושכלות. כנפש וכשכל וכאישים הרוחניים. וכל חלקי החכמה לפי מחלוקת ענינה המה שערים פתחם הבורא ית' למדברים להשיג בהם התורה

מרפא לנפש

שכל יאר לו והכביל נחשן סולך ונמטח סלנכות סירט נעטין אחר ע"ס והכונח ינחר: והמביאה אותם אל רצון ב' כי זו כל האדם בכל עבודת הסי' ישעשה רק לזונו של מקום ית' ושאל עושה נגד לזונו יהיה עליו קאף מלאו וזאת הוא תכלית העושה והרעם זין נעוסי' ונעוסי' כמו שנתחבר בסוף הקדמה זו ע"ס וכחמה מקומות. וכל זה הוא כ"פ שכל והסכרה שמתן הסי' כלום דלגי' ויסה כפום כפד' חיי סנין: אכן רוח היא באנוש וגו' וישאל דקרא אמרתי וימס וידברו שרוב שני ויעשו חכמה אכן וגו' וזה הכל ראוי כי ממנו יתברך חכמה והסתבות:

ההכמה מתחלקת לשלושה חלקים ר"ל החכמה הנכונה שיעיב הסי' ללאס דרך כלל. ונעמקת שמתן חכמה חלקים. והאחרונה חלקם לשבע חכמות ששש נאמר כחמכר. והטעמה היא חכמת הכניין והשולן לחמכר שהוא כולל כלליות כי אין מקום לנפש אל חכמת המוסר על כוונה בלי ויעתה רוב חכמת הדקדוק כמו שידוע למעט מדע: היצירות ויאה חכמת סביב לודע עטק כל דבר שמתן הסי' בכל דבר המתלת יערתו כמו וטעמו המיוחד לו או עטק קרז וזה עטק חס וכדומה כמו שהאריך בסענינים בזה הכנס: ובמקרים לודע נחמק שיקר לו שיוכל להסתוות מעטבו ונקרא דבר שנוכל להשיבו אל מה ועטבו שידוע בחכמה כדמולח: החכמה השמישית או חכמת המוסר לפי סנין אדם משתמשין בחכמות ססס למלאכתו ולכל אדם כפיו שחולכי וימס יצרכים לחכמת סמתן והסתבותו והתנסות כידוע ונקראת חכמת המוסר ש"רין חכמות וימס כנגד כל חכמות ססס כחמה ושיקדים נכס והשיקדים נכס והשיקדים נכס וזהו התבונות הדשות בחכמות ססס אשר לא עשום סרלאוים וכס' ככווני קורא אלוה חכמת סרנגלוס. וחכמת סנינון יש בו זוכר לניסא להרחיב לב האדם מעלכותו כמ"ס ועשה קמו לי מעגן וגו': החכמה האלוהית ויאה דעת כו' מורחו כו' ולודע מה הוא כושל וכשכל והאישיות ססס מנלמח עליון וזה סכל נדרש כשכל האדם: וכל חלקי החכמה כו' להשיג בהם התורה והעולם כי זה כל האדם ולא נכרא האדם אלא או שיעמול להשיג ידועת המוסר ועבודת הסי' על כונו או שיעמול לישורו על עולם וגם זה הוא שיהיה סכל מוכן ומוזמן לעבודת הסי' כי מהי ישעה האדם עבודת הסי' ויהיה מוכנה להשיג עמולו כל מלאכות האצרכים לו והצרכים האצרכי כזה נקבעתמו ולכר ויעים ע"ס מהו ח"ל לא נבדח סעולם

פת להם

הוא כמות החיות שבהם שאם לא החכמה החיים שבהם להם ומה כדן ומשפתם עם שאר הכעני חיים כמ"ס אדם יקיר וכיו' וכמ"ס כי הוא חיון וכו': ובר שכלם. סכל הוא ככה היולד כבאדם סמככל כל שידעוהו הפרטות והידיעות סעולם הקדחת חכמה וסכל כולתם סמכמה הוא כעומד במקום חלל שיש נכח מזה רוחו סמכמה עם מנלמח סס. חמט כעומל אינו משגי כלום עד שיוכל נר לכן קרא החכמה נר סכל: כל כי הי' יתן חכמה כו'. שקרא את החכמה כסס מתנה וזה מודע שביא הנדולס סענויות. אכן רוח כו' ונשמת שרדי הבינים. כלומר כמות חיים כבאדם אינוה רק רוח נבר לכומר דבר על מה נכח וזה לשון אכן רק נשמת שרדי סענינים ונהנת לסס כרנה וסעננת רוחם כרי מה שאמר חכמה חיי מודעת ועל מה שאמר שהוא נר שכלם הביא ספוק יהב החכמה להכימין סענוס שהוא נותן חכמה כעומל לאוקן ססס חכמים כמס שהוא קרא כסור ככל היולד ככל: איני ה' אלהיך לבלמדך להועיל כרי מה שאמר סעניניה אל רזון האלהים שזה תכלית סענוניה. ועל סילס מלמסו אמר מדריכך בדרך תלך כלומר מדריכו שלא יעשה מן הדך ויחדר כמיס העיני כסה אוכר וכו' וכדומה כמתיחס אל רזון האלהים כעסע טוב וסעולת מלמסו כסור מרע: טבעי העגרות ומקריהן סמקרים סס סדריים ססס בלתי עמומות לסס כמו סרלרס עגול מכלול ומרובע סגולס וע"ס לכן וזה ידוע: מכמות השמש וכו' והיא חכמה המנין והשעורים כו' חכמה זו נקראת חכמת כשמות שני אדם משתמשים בכם: למעשים כמו סענוניה למיני השעורים סענוניה כסונה לכל מיני מרות לה וישע אלוהת מלדידה סנינון וסכלים ומיני כנידים ולמדידת קריעות ע"ס חכמת סססרסס וחכמת סכוכוס עשמה יורודי סיס עם לפי שדיעה

לפי

הקדמה

העולם. אלא שמקצת החכמות הצורך אליהם יותר לענין התורה ומקצתם הצורך אליהם יותר לתועלת העולם. ואשר הצורך אליהם יותר לענין העולם היא החכמה התחתונה אשר היא חכמת טבעי הנופות ומקריהן. והחכמה התיכונה שהיא חכמת השמוש ושתי החכמות האלה מורות על כל סודות העולם הזה ותועלותיו והנאותיו מסנו. ומורות על כל עניני המלאכות ומיני התחבולות הצריכות לנופות לעניני קניני העולם. אך החכמה שהצורך אליה יותר אל התורה היא החכמה העליונה והיא החכמה האלהית ואנחנו חייבין ללמוד אותה כדי להבין ולהניע אל תורתנו. אך ללמוד אותה כדי להניע אל הנאות העולם אסור לנו. ואמרו רבותינו תניא (דנדים ל) לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו שלא יאמר אדם אקרא כדי שיקראוני חכם אשנה חכם כדי שיקראוני רבי אשנה כדי שאהיה בו וקרא אשכח בשיבה אלא למוד מאהבה וסוף הכבוד לבא. ואמרו עשה דברים לפעלם ודבר בהן לשטן. ואל תעשם עמרה להתגדל בהם ולא קרדום לתוהך בהם. ואמרו (הגלס קי) אשוי איש ירא את ה' במצותיו הפץ מאד אמר רבי אלעזר במצותיו ולא בשכר מצותיו. כרתנן אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב ע"מ לקבל פרס אלא הו כעבדים המשמשים את הרב שלא ע"מ לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם: והשערים שפתחם הבורא לדעת תורתו ודתו הם שלשה. האחד מהם השכל הניצל מכל פגע. והב' ספר תורתו הנתונה למשה נביאו (ס"א והב' מה שהוא מוחש).

מרפא לנפש

אלא כשגלו זה או לנות לזה ואמרו במשנה כל שאינו לא במקרא ולא במשנה ולא כדרך ארץ אינו מן שיטתו: ואמרו חז"ל תניא כו' גרסו פ"ח דף ס"ג: אלא למוד מאהבה לאסנה כי לבדו חלל עמך ככוונת שכיחון כהרס בעתהוון סן לגרר עוסי' או חללו לעוסי' לא ללון ויסו כי לו סוף עובד לכאח עמלו ולא את השי ויתעלה כמו שיתנאר כספר סוס: וסוף הכבוד לביא כי השי עובד ומטיב לכל וחי' וסוף עקר סוף כיום וכמו שרלוט בלכות טטולס על כל טטוונט שפינע עמסח ולניסח החליסס כי מלא את לבסח נאמן לעמו וכמו שטנוט שלל קטח אפי' שכר שיהס נאסו וכסר ליהס פסימות ונבלט סקסיוס לשס כי לבדו כמו שיתנאר: עשה דברים לפעלם סירס כר"ן עשס ליש ס' שפעלס וזסו עליוס: ויהי מורא שמים עליכם ויהי עליוס עליוס סוף מורא כמו נכח סמיוס שאין כוונתם לכסר:

הדשערים כיו האחד מהם השכל הניצל מכל פגע שהנן כי יתבקר לארס דעס וניסס לדעס ולכיון סורסו ולעסוס ורנונו ונתפלו אס כסל ויסל ויל' מכל פגע רע שלל נכסחס או סטרף דעסו כ"ל סחחמס פניע שרירע נמוחו שלל סוף גרוע ססכססס וכן כחכ בעסר כנחסס כמעלות ססלס וכסחחסס סער ע"ס ע"ס לשון סוס: והב' ספר תורתו הנתונה למשה נביאו הדבר סוס נילור סמסכר ססר כסורו כיוס כססר סחמנו דבדריס יסריס וליוויס וסוכן דכיון סוף שאין סלרס מניע אל לון אלוסיס ולהתקבד אלו רק כמות ס' ענמס (כס כמנזס סטנו סוף ית' ע"י משה נביאו כמעמד ס' כנזח כגריס לבד סוף ויהי סעס) כעבור סכוח ית' וידע שיעורס ומסקלס וזמנס ומקומותם אף כל מנזס ולכן סס אהנו עובדס ארסס ככאס ית' סת משה עקריס ספריס כמעס דיענו כמו סריס כמעס מסכן ומקריגנוט אף שאין דיענו סמגת עעמס וסוכיסס וכן סס רחוקיס סכסכססו. וסוף ס' כמו שאין אלו וידעיס מלווה כס יסוס וס זמנח וס ית' וס מדרב ס' ק' סוף ידע כן סדר כעלמו כסורו סקדוקס סלריסס לשמוע ממנו וסכרך אסוך סעקר וססיעורו ארך וכסס עושין כלונס ית' וסוף סורסו ודכו דל"כ כל סטונס וס רנוס כעלום ססדלוס ית' כס עבודס להתקבד אל אלוסיס ולא כיעורו ולא ומסלס לא כרסס כסס לא ניח' ולא סטונס ולא רנוס סקודס ככאס סכס ישרל כססס סולניס כדך ססורס וסמנזס כדך סדועס ואל סתמס סלרס עס דבר

פת לחם

לפי סכסכסס ריוכ ויקרס ספי רוכס סגורס ומסנזס מן סלרס רק סכסכס וסכך סחחס ספי סלרס ערסו לו קרס כססס כס: וסחכסו סריסנו סס סענע וסלסווס כניל: כסורת לרס לון כוריס סמודיעות אסו: כסורת סקורלס סוף ספונזס כסריס סנו לפי סקסיות ככרת סלרס קורס ססכסכסונזס: וסוערוריו כסכסס סמונזס: והנאותיו כסכסס סערב כמו סמוניק' וסניו סחכסכסולת סעיניס ססמליו' כ"ל סלסיו על ידס דבר סטרך או סלסילס ספסל ד"ס אופי סכסס עס כל מעס סרכסס סוף סחכסולת לסכר ע"י סכססס למחז סחפן וכן סעסי אופי סרסוס על מוס סטור סחכסולת ליעט אכן סעוקת וסכסולת סוף סחכסולת לטעו על ידס סמסס סלמלל סחכסולת סחכסולת כרסס מלוד קו עני סכססות וכסכסכסולת ליערס ספי ועסות דרוס: וסלעניו קניני העולם סס כסריס סחכסולת סמיעות סקטיוס: אקרא כדי שיקראוני כו' אשנה כדי כי ופעס ככאן סקלס סחוקות סידועות ססס מקרא סססס מנרל ונגד זס ג' סלוקות כמקרא זס נגד סו סמנר סקרא כדי שיקראוני סכס אמר להכסס חס' כי כלומר שלל מסיס כוננך סחכסו נמנכ לסכס סכסכס כני ארס על יד סחכסון כי סכסס סוף סכסס ככס ונגד כעבור סכססו יסכרך מקרא סורסו ספי ית' סחכסולת ככס ונגד ספי סכסס כדי שיקראוני כני כסכס סכססו סוקע עמלו לסורת ומנמח

הקדמה

ושנירא ארתו ונפחד ונבוש מהשקיפו על גגלותינו ונסתרותינו לשבסוף לרצונו וניחד מעשינו לשמו ושנאהב אותו ואת אזהביו כדי להתקרב אליו ונשנא את שונאיו והדומה לזה כמה שאינו נראה מן האכרים :

אלה הלאוין שבחובות הלבבות הפך כל אלו . וגם מהם שלא נחמד ולא נקום ולא נטור כדכתיב (ויקרא יט) לא תקום ולא תטור . ומהם שלא נהרדו בעבירות ולא נתאוום ולא נסכים לעשותם ומה שדומה לזה כמה שהוא במצפון האדם ולא ישקיף עליו זולתי הבורא כדכתיב (ירמיה יז) אני ה' חוקר לב בוחן כליות וכתיב (משלי כ) נר אלהים נשמת אדם חופש כל חדרי בטן :

וכפני שחכמת המצות שכתורה על שני ענינים הא' מהם גלוי והשני נסתר עיניתו בספרי הקדמונים שהיו אחרי אנשי התלמוד אשר הברו בעיני המצות הבורים מרפא לנפש

ואלו חמשת חייבים : בעוה"י קהל על מה שדמיו לי : מהשקיפו מאחר שבוטח עליו חסיד : ושנכסוף לרצונו שמתאווה שמיד לפשוט ולטו ונגד' עיין כבער שבטחון כפי' חלק סד' וספן גי' כסל לטון שלפניו לא נתאוום ולא נסכים לעשות : בר אלהים נשמת אדם וכו' הכמה שנפח כסוף כולו נר של הקב"ס שפח נאפיו שמת רוח חיים וכו' הוא חופש כל חדרי מלבושיו וז' המורה בפי' ל' מ' וכלל בחרתי לך שזה כסל ארז שפע עליונו מפיאיתו הוא הדבור ארז ביטו ופינו והכמות נחונת לך אם תרצה לתקן אם כדוקו תעשה ולא תרצה להחליטו מעט מעט עד שתשקיפו תעשה ולא יתחוק אם כדוקו רק בשתחמך בו כשאתה כפי' ושכיס ביונת' אליו כפי' מ' ותולשתי חסיד שבטמן מהשכתן כדבר זולתו . עוד שם וכמו שאמרנו בשגטוב כח' כסוף (שכלל) ארז ששפע עליו כחמור כח' כסוף ארז כן חוקר לב כסוף כעלמו הוא משקף עליו ועבורו הוא חסיד עמו משקף וזוהי אם יתבאר ע"כ במתחיים ואלו לא ארזו נאם ה' : וכן זו מחדו עיני חסיד :

וכפני שחכמת המצות כי גלוי ונסתר הוא עיני נפשי עלמו וי"ל הדבר זה ידוע הוא שלא נכתב הכל כסוד מפורש רק י"ט כס דברים עלנים וכתבתי מה שצ"ח פירוש וכו' . ונראה שהקדמונים לפרש ולבאר הענין הנסתר שנמסר כי' חבל לא יבאין

שוב הלבנון

יתבאר בעצמך היחוד : ושנכסוף לרצונו מעשינו חמיד להשיגו לרצו : וניחד מעשינו שיהיו מעשינו ועמיטו לל לקבל הכחות הנוף אך רק לבקשן ואמת וקיום לגוינתו כדפי שטבל לעבדו כחמה : שלא נהרדו בעבירות . הגם שחך רק כפי' נעמינו על ההכרח עכ"ל ח' כבאר עבירות הוא קשה מחד לשכל ולתפסה כמתחרה כחמיו וז"ל הכארו עבירה קפון מעשינו : כפי' אנו ה' חוקר לב (ירמיה ז) נר אלהים (משלי כ) והכונה לומר שנתפח האדם שיהיה חלק אלה הוא מד על אלהים לחפש ולבדוק בה כל חדרי בטן ועד"מ האל יתב' משקף ע"י אורה מהשפח האדם ומתעלתיז והשקפי דעה הפוקרים שאומרים שצדק ה' אם הארץ רבשגתה וידיעוה שפסקת אלל מין האדם לרומטו יתעלה ולשפלות החומר האטמי ונגד זה אמר הכתוב הלא מאחר שפגמנו חלק אלה ודלפי שהאלהים יתבאר זלח ויבין מעלותו לב וכ"ס מהר"מ אלשיך בפי' משלי :

פת להם

ושנירא ארתו ילחם ילחם שמתומ : ונפחד ונבוש מהשקיפו טו' נפחד קודם שמתעשה ונבוש אחרי כן דהיינו שנכסוף ארתו ילח' לזוהי שפולס רשע חס ושלום תכור ארתו ית' שהוא משקף עיני ונבוש ונפח מלבושיו אדם וכו' הכמה שנפח כסוף כולו נר של הקב"ס שפח נאפיו שמת רוח חיים וכו' הוא חופש כל חדרי מלבושיו וז' המורה בפי' ל' מ' וכלל בחרתי לך שזה כסל ארז שפע עליונו מפיאיתו הוא הדבור ארז ביטו ופינו והכמות נחונת לך אם תרצה לתקן אם כדוקו תעשה ולא תרצה להחליטו מעט מעט עד שתשקיפו תעשה ולא יתחוק אם כדוקו רק בשתחמך בו כשאתה כפי' ושכיס ביונת' אליו כפי' מ' ותולשתי חסיד שבטמן מהשכתן כדבר זולתו . עוד שם וכמו שאמרנו בשגטוב כח' כסוף (שכלל) ארז ששפע עליו כחמור כח' כסוף ארז כן חוקר לב כסוף כעלמו הוא משקף עליו ועבורו הוא חסיד עמו משקף וזוהי אם יתבאר ע"כ במתחיים ואלו לא ארזו נאם ה' : וכן זו מחדו עיני חסיד :

ואלו חמשת חייבים : בעוה"י קהל על מה שדמיו לי : מהשקיפו מאחר שבוטח עליו חסיד : ושנכסוף לרצונו שמתאווה שמיד לפשוט ולטו ונגד' עיין כבער שבטחון כפי' חלק סד' וספן גי' כסל לטון שלפניו לא נתאוום ולא נסכים לעשות : בר אלהים נשמת אדם וכו' הכמה שנפח כסוף כולו נר של הקב"ס שפח נאפיו שמת רוח חיים וכו' הוא חופש כל חדרי מלבושיו וז' המורה בפי' ל' מ' וכלל בחרתי לך שזה כסל ארז שפע עליונו מפיאיתו הוא הדבור ארז ביטו ופינו והכמות נחונת לך אם תרצה לתקן אם כדוקו תעשה ולא תרצה להחליטו מעט מעט עד שתשקיפו תעשה ולא יתחוק אם כדוקו רק בשתחמך בו כשאתה כפי' ושכיס ביונת' אליו כפי' מ' ותולשתי חסיד שבטמן מהשכתן כדבר זולתו . עוד שם וכמו שאמרנו בשגטוב כח' כסוף (שכלל) ארז ששפע עליו כחמור כח' כסוף ארז כן חוקר לב כסוף כעלמו הוא משקף עליו ועבורו הוא חסיד עמו משקף וזוהי אם יתבאר ע"כ במתחיים ואלו לא ארזו נאם ה' : וכן זו מחדו עיני חסיד :

וישפוט

רבים לעמוד מהם על חכמת הענין הנסתר וראיתי כי כל מה שכוונו לפרש ולבאר איננו יוצא מא' משלשה ענינים. הא' מהם לפרש ספר התורה והנביאים זה על שני דרכים, או לבאר פירוש המלות והענינים כמו שעשה רבינו סעדיה ז"ל ברוב ספרי המקרא. או לבאר עניני הלשון והדרקוק והשמוש לכל עבריו וצדדיו ולחקן מלותיו כספרי בן נאנח ובעלי המסורת ומי שנהג מנהגם. והענין השני לחבר עניני המצות על דרך קצרה כספר רב חפץ בן יצליח ז"ל או מה שאנו חייבים בהן בזמן הזה כהלכות פסוקות ונדולות והדומה להם או חלק מחלקיהן כספרי קצת הנאונים בתשובת שאלות במצות הנוף ופסקי דינין. והענין הג' לישב עניני התורה בלבבנו בדרכי הראיות ותשובת האפיקורסים כספר האמונות ספר שרשי הדת וספר המקסיף והדומה להם וחקרתי עליהם ולא מצאתי בהם ספר מיוחד בחכמת המצפון. וראיתי ההכמה הזאת שהיא חכמת חובות הלככות שהניחיה ולא הברוה כספר שיהיה כולל שרשיה ופרקיה ותמתי על זה תימה גדולה עד שאבדתי בלבי שמה המין הזה מן המצות אין אנחנו חייבין בו מן התורה אלא שחיובו מדרך המוסר להורות הדרך הגבוהה והישרה וכמוהו כמו התוספות שהם רשות שאין אנחנו נתבעין בהם ולא נענשים אם נתעלם מהם ועל כן הניחו הקדמונים לחברו כספר עד שחפשתי על חובות הלככות מן השכל ומן הכתוב ומן הקבלה אם אנחנו חייבים

מרפא לנפש

המצות הלכות שהיא ג"כ קצת נסתר כמו שחייבים בספר הענין: הלכות גדולות ספר סלכות גדולות סידור: ולא הברוה בספר ר"ל בפני עמנו אף שאלה קצת עמנו וזכורינו קצת דברים הכל לנו' מיוחד שיהיה כולל כל' כדי שיהיה לכל אדם זכרון לפני לבויה וזיכור עמנו ממנו המיד כי כן רצויו וזכרון לכל היותו ח"ל דברי' וזכורנו בחיים המהני כקדמה הולח וכל' כל המהני כראשונים ואחרונים והבאתי לתם כס' עלי ע"ש: ובמהרו כמו ההוספות ר"ל וס' דומים להוספות שס' רש"י מלאן כמו כמות כלומר מי אדולה להמיר ימיר הכל לא נעש עליהם הם הנעלם מהם מלאן אף אלא נחשט לעשות כהיו:

טוב הלבנון

העירוב הממוין בו טוח הנסתר לפרש ולבאר פי' נקרא בנחית עליו ככונס בתלמוד שהוא וצדדיו נקרא בנחית התנהג הקולור מליטת אמוס הכונס בנחיתו יחליטם לפרקים ומייר חוסם כשפאלס או חתם ז' לבאר פי' הברות והענינים לרש בנחיתות כל מה מן המלות שאינן גדולות ומנויות וגם לפרש קצת הענין בנחיתו: או לבאר עניני הלשון והדרקוק והשמוש בעניני הלשון ככונס על כותח המלות על ליהם כונס כוונה כל מלה ומלה ככונס כראשונים וכל' כשמות נרדפים כמו אמר וברך והגיד נגד ושמעל ודומים כיום ועל דקדוק כלשון כמו ענה ונספר ויחד ורבים ושאר פרוטים שנכתבו ו' כשמות ופעלים אמר והקדקוק ועל אחרות כהמות לומר למה מלה מי מהאחרות הם שרשיה ומי הם כשכתבתי וגם כשמות כמובאליס כגם כלל וס' עליהם אמר והשמוש: ולחקן בלוחיו התיקונים הם ס' שמאל לנעמים כספ"ך מלה משונה לפי כונס הענין וארציון חקן אותה ולומר שבוט ערב במקום עתיד או לסיק' וכדומה לוב כרנב: כהלכות פסוקות וגדולות ס' פסוקים ספר הלכות פסוקות וכסר סלכות גדולות: או חלק מחלקיהן חלק מן הדברים המיינים בזמן סוף ולא כלם כמו ספרי קצת כראשונים כשמונות וכו': ופסקי דינין בדיני ממונות: לישב עניני התורה שיסו עניני פסוקים ובענין כלל כהמון בלחמהו כדורס ע"ש בראיות שס' מציאות עליה ולכסד המינים המהניס ענינים ית' כספרי

האמונות סוף המלוי בנחיתו המיוחס לרבי סעדיה גאון ס' ס' וספר המבסין נקרא אחריו כספר שס' זה לפי שמהנין קצין על דעת המינים שאלה כשמונות ודברים כשמונות והמנוספים והסביב עליהם ובראש כללותם ופעלה כחלום ומתחם כעלול עד שכלל לכל שס' כלונים סוים ולדברים יקרא טובה בשם וכבר אמרו אחריו מקצת ז' מהתקן נואח כלבים: שיהיה כולל שרשיה כ' כמו שרשים וענינים ואמר ולא חנכה כספר כ' לוי' שלא חנכו ספר מיוחד ענינה שיהיה כולל' שרשים כ' רק במלא' כשמונות קצת מנשיים מובאים ע"ש גלגולי ונדיים: שהורבו בדרך הבורר מהקדקים כשמיים שיהיו מוגללים ככונס מן המנוספים בדרקוק כ' קדאים בעלי מוסר כלומר בעלי הגבלה כ"ל' וז"ל מדרך' מסופר כלומר מדרך' כדקדוק סיבה על הממייני: ולהורות הדרך הגבוהה והישרה וכבר אמרו סביב' כולל' למינים שמונות אחרים ונאלמו ככונס כוון עליו ידי חובל' ותיקונו המעשים שכוונל במלך חיים כי מלה כוון הוזהר על מלך כדבר לקיים כמו וזכר' אמת נכון דיבר' ונלשון לשכני' (עם ואל' שטעניניו) אמת הלשון אמת כהיו חס' כמו פירוש ככסיו ומנצו גם כל מלה מן מורה עיי' כמו כן נגות נלפחד וזכרות וכן אמת על כשליטין כ' מתמל (מ"א ז') ומלא' שס' ושלמות למעשים ממוס' ה' האמת' כסס גורמים לקיים למעשים והכטם שמונות אחרים ולחקן ולחוספ' על כחיוב וז"ל כונס חס' חס' (וכמוהו ממו חוספ' סוף כמו חוספ' על כחיוב וכספי' מרס' על סלגת' דמיון' כדברים וכמו ז' אמר כמוהו כאן בעיטס' (הג' ב'): שאין' אחרנו נתבעים ולא נענשים כ' אין נתבעים כעולם כיה' שלא יתכן שיחפ' ליה' אמת רעיו' ויוקיעו על האופטי' ועל צמול בעוהי' אמר ולא נענשים או כוונתו שלא נתבעים על ליה' נתבעים ועל הפקס' שס' אמר ולא נענשים אם נתעלם מהם: לחברו

הקדמה

בהם אם לאו ומצאתים שהם יסודי כל המצות ואם יארע בהם שום הפסד לא תתכן לנו מצוה ממצות האברים :

מן השכל שאמרתי כי כבר נתברר לנו כי האדם מחובר מנפש תוף ושניהם ממוכות הבורא עלינו. האחד נראה. והשני אינו נראה. ואנהגו הייבים לעבוד אותו בעבור זה עבודה גלויה ועבודה צפונה. הגלויה חובות האברים כמו התפלה והצום והצדקה ולמוד תורה ולמדה ועשות סוכה ולולב וציצית ומוצה ומעקה והדומה להם ממה שינמר מעשהו על ידי חושי האדם הנראים. אך העבודה הצפונה היא הובת הלכות והוא שנייד האל בלבותינו ושנאמין בו ובתורתו. ושנקבל עבודתו ונירא אותו ונכנע מפניו ונכוש ממנו. ונאהב אותו ונכבדו כו ונמסור נפשותינו אליו. ושנפרשו מאשר ישנא ושנייד מעשינו לשמו ושנתכונן במובותיו והדומה לזה ממה שינמר במחשבת הלב ומצפוננו מבלי אברי הגוף הנראים ממנו :

מרפא לנפש

מן השכל שאמרתי כי ופהם ממוכות כבודו עלונו כי מלבד מה שגנו בשם רב טוב האנון לנרמק לעו'ב' א'כ נדח' יסרנו לעו'ב' הוא לשוב לנו אלל אט' כעו'ב' נראה גדולת האדם שמושל על ככל וכולם נכדלו לשמו כמו שצדקה כפרות פולס אלהים עשה את האדם ותכנסה נעלה וכן סאל כל העובות למקום עלונו ומנו יתכדלר כשער הכניסה כדור ונלחתי שאלו לרעם כפדים גזון ז'ל למס יתכן כנסם הנכד כגוף העבור הזה לרעם לה. והכניס כדור לן מי עשושה על הוא ממחט שלסה ענות או שירת חס. או שחמוד ארס דבר ממנו. או שסול כל ואינו יודע לעשות טוב ולכן עושה רע. וסלמן מרחוקות מן כדור יתכדן ליו ססן ואך יעלה כדעה עשושה הוא יתכדן ח'ז' עול וע'כ' כרה אה חרס לעוב לו כעו'ב' ונעו'ב' וכן נמלל כמורה ג'כ תכנס לאסיקורום על ואת שיקורום עין לוקמן : ולמוד תורה ולמדה ולמוד חרס לענו ולמדה לאתמים : ובמסור נפשותינו אליו שנקד עפענו וכל אשר לנו אליו ולמנו כי הוא יח' ועשה טוב לנו כעו'ב' ונעו'ב' ס'ד' כסלן על ס' יוכן גוי : ושנייד מעשינו לשמו של מעשיו יסו לשם לבר ולא לכוונה הארם כמו שיתל כשער ק'ז' כעו'ב' :

שוב הלבנון

שאין אנהו נעמין עליו נדימי שמים : ואם יארע בהם שום הפסד לא תתכן וכו' כמו שצדקה כחות הלכ' יתכטלו כחות כל האברים ישן שהלכ שורש וכה כל כגוף וממו מולאות חיים לכל הכחות. כמו קן אס יתכטלו מלות הלכות יתכטלו כל מלות האברים : ושנדיים מסובות הבורא עלינו למשן מכל להשיג ע"ש ענדת ה' שכר לחי שפיהים : וארתנו חייבין וכו' ללמוד הגוף והנפש גם שניהם חייבין לעמוד על עבודתם להיחל להם ברכת ה' על כל אחד. והם מלשכ כדמו : ולמוד תרורה ולמדה ללמוד וללמד לאתמים : חושי הארם הם חמשה התרנגות שנאלס שהם הראות והשמע והריח והקעה והמשה ונקלו חושים בעבור שפעלים והכח בשחיקה מלשון למשן זיון לא אהשה : ובמסור את נפשותינו על קדושת שמו כמו שנלמד בכל לבדן ויכל נפש ודרשו חז"ל חלילו מול אה נשך : מאשר ישנא ויכסל מעשן הארס התורה עליו. או כפי אדם העורכי והבוגדים בבורחו יהיו בלבו שנואים ומלמסים כמס'ה משגלך ד' חשגו ואומר כדזה עשיונו נמאס : ושנתבונן במבורותיו

פת לחם

לחברו בספר מלחמה : לא תחבן לנו לא חסיה נכוס אלנו : ושניהם מסובות הבורא עלינו שהלכו כיראת שיהיה חסיה לכוח הטובה כלומר רק לסיכוי ללם ולא לקבל תועלת מסס כנ' : האחר נראה והשני כ' החלק הקדים כנסם לגוף להשגיפה עליו ואח' קדים כגוף כדמא להכנס שאינו עריות לפי קדמת כסנתו שכל ידי שאלו תרומם גוף מחוטה וזכר לנו סמנים שיש בו נשם שכל ידס הוא מתחמם ומדבר כשרי מיד כהתקלף ממנו הוא מושל כלכן דומם : התפלה והצום והצדקה קדים אלו כשלוש לפי ססס קדומים כגון מליוחס מות ומתכונת היו סמנים ס'ז' קודם ממן חורס וקדים כשלוש לנשו ליוחס יומר שרירות והססם לקדים כסס כגוף וכא כמנון : ולמוד תורה ולמדה ולמוד חרס בורח ולמדה למלמד כספת כמו ולמדה וקדים החלמוד למעשה כהתלמוד משה לרדי מעשה לעשות סוכה ולולב קדים סוכה ללובב אע"כ כסכחב כולוב קודם סקד ארוס ע"ש סוד חז"ל כמסכת סוכה וועמם לפי סכוכס קודמת כגון כמד כמטת לילה להשוה מייב כסוכס וכולוב לין חיובו על מל כיוס וקדים שיהיה נלויית ומזוה ומעק ליוחס קדומים כחורס וגם אלו כשלוש נוכי כסדרן כחורס יס' להפלה על גוף סוכס מנת ספילין : כחא סון המעידות כתקלה וכעלות ואין סוף אלו כשפחטם כשולוח כעמיתוקם : י"ז חושי הארם הנראים שגם כלוס עטיו שיללם כחליכה הנראים : ושנאמין בו כחא אלהינו וכחורינו סייא כמזוה מירו ונתקף : ושנקבל עבודתו כששם טוב ושרל אורו ככור מרע אף כככתוב כור מרע קודם כששם טוב אע"כ קדים כמכרס כמקומות כששם טוב לפי משללת כרע כליינס נרליית כ"כ ליוחס ככז ואל תעשה כחלמרים ז'ל סוק חוי כמס כעלוי כ'ז' גם יס כסיס ללכן וללכן אס'י ססן ומן כסולס סוכור מרע קודם כשש מוזס כני נח שנלוח ארס כדלשון סס כולס כסור מרע ולפי כירדת כחומס סירחלית כששם טוב קודם כמחורס סוכ כ' סכאל לקרחה קרין ספת היא מלצה כדשונה נלשונו כס יתכדל הוא כששם טוב : וכנגדו כספיו לפרלות גם ארות כספסם כתמידות כמכור כשער הכניעס : וכבוש כמכנו כמו שחלמו חז"ל וכעבור כססי ידלוח כ'ז' וו ככוסס : ושנכבוש בו ככריכתנו ולרכו : ובמסור כפשוטנו כעור הכניעס : וכבוש כמכנו כמו שחלמו חז"ל וכעבור כססי ידלוח כ'ז' וו ככוסס : ושנכבוש יתכטל מוח כהתעמלות רב וממילא יתכסס ע"כ משגודות יתי רק יתקף כנמנו עבודתו ויקד מלכו לומנו לומנו סמכות סומן לא כשן עליו יתי ויחמך ה' הוא כסוכ כעשירי עשש : ושנפדוש מאשר ישנא כמורה לא על דברים ססס כוני עעירות ואלו שמוסם מליסם ככרס ממנו יס' דברים שידוע לנו שסס שנואים ממנו יס' כמו כככס ככמנים ז'ל כדקף כדכור שיש חלק כקדף ענלחי וכדרי סחכס גם כטט שאל' ה' כ' : ושנייד מעשינו בו שיהיו מעשיו מיוחדים ק' לשמו ית' ולא יתכרס עמה ארוס סיס : ושנתבונן בבורותיו כליכר סס ונגדול כעולתם לא יוכס מנת כעוריס ח' ק' לא יעיון ואין כסס כחונה כדבר ס' שמוסם ידבר כס כתקלה כשער הכניעס : כמה שיכרבו כ' דיק כחמרו שגמר לפי כשמשפסם כדריים ג'כ כהתלה מושפת סוכ על חלל מרס סס כולס מחלמס עד מרסס תלוס רק כלל : במחשבת הלב ומצפוננו מרע כ' לענות מהסכס ומלמס לפי שיש כדריים

המכריס

הקדמה

ידיעתי דעת ברורה כי חובות האברים לא תשלמנה כי אם ברצון הלב וחפץ הנפש לעשותם ותאות לבנו לפעול אותם. ואם יעלה במחשבותינו שאין לכותינו חייבין לבחור בעבודת השם ולחפזין בה יסתלק מעל אברינו חיוב המצות שאנו חייבין בהם מפני שאין מעשה נשלם מבלי חפץ הנפש בו. וכיון שנתברר כי הכורא חייב את אברינו במצותיו. א' היה נכון להניח נפשנו שהם מבחר חלקי העצמות ולא חייבים בעבודתו כפי יכלתם מפני שהם נמר העבודה ועל כן נתחייבנו בחובות גלויינו ומצופונינו. כדי שתהיה עבודתנו שלמה ונמורה וכוללת מצופונינו וגלויינו לכורא יתברך: וכאשר התברר לי חיונם מדרך השכל אסרתי בלבי ששא הענין הזה איננו כתוב בספר תורתנו וע"כ הניחו לחברו בספר שירוננו אותו ויראנו עניניו עד אשר בקשתיו בספר התורה ומצאתיו שנוכר בו פעמים רבות כמו שאמר (דברים ו) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ואמר (ס' ז) לאהבה את ה' אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו ואמר (ס' יא) לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ואמר (ס' יג) אחרי ה' אלהיכם תלכו ואתו תיראו ואמר (ויקרא י) ואהבת לרעך כמוך ואמר (דברים י) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה ואמר (ס') ואהבתם את הנר וגו' והיראה והאהבה מחובות הלבבות ואמר בלאוץ שבהן (ס' ה) לא תחמד אשת רעך ולא תתאוה וגו' (ויקרא י) לא תרפא לנפש

לא תשלמנה אינם ידועים לטעמים ולגמור עד שנתחלה ידוע האדם דעתו ויחשב בלבו שאלו נעשות אותם המעו ואין יעשה ואח"כ יגמור אותם באבריו כי סוף המעשה במחשבת המלך אבל אם עלה בדעת שאין האדם מזהיר לגמור ולסכים בדעתו לנעוהו ס' ית' לא יעלמו המעוה ועלום: לא תחמוד אשת רעך ולא תתאוה מה שכתב לא תחמוד מנצרות שניות ולא תתאוהו האשר שונותו למש' כירא אכן עורר צוה וזל בעבור שיש ב' פירושים על מלת תחמוד האחד גזל ועושה קצתה של האדם בחוקה ובאונס כמו לא תחמוד את אחיך שפירושו שלא יקחנו איש בל'כ' כה האל רעם וכו' לא תתאוה בלב ולא תא' לפועל ולא תתאוה שגמור כאלו י' תאוה וכו' תחמד מה שכתב פורס תחת לא תחמוד אמר לא תתאוה וינים אמר כי אין עון במחשבת

שוב הלבנון

שיחשוב תמיד טובת האל הגומר עליו וגומל אותו מכל הטוב למען יכנס בלבו האהבה וילתחו: ידיעתי דעת ברורה הוסיף לנאר שלל בלבד עבודת המצוות תלוי בלב אלף שאף כל מצוה האברים התחלתו ועיקר עשייתם אלף תל: שאין מעשה נשלם וכו' הגה לא יעיר שום עשייה לאברים מצלי שייכים עליו מחלה בלבו: וכיון שנתברר וכו' מחמד שאנו רואין שיעקר מצוה האברים תלוי בלב והוא שמו לתורה ולעבודה שפיתא' שהלב חייב בעבודתו כפי שמו ויכלתו אף בזולת האברים: בכל לבבך וגו' הגה תלוי עיקר האמונה והתורה בלב ובנפש וכאשר ישלים זה יתכן לעבדו בכל מאודו כי לולא האהבה יתכרך תקוע בלב ונפש לא יעיר עוד שום עבודה לאדם: ואמר לאהבה וגו' ולדבקה בו. הגה לא יעיר דביקות זו יתנך נדך השמוע אם לא תקשור הלב בהצבתו: ואמר ואהבת לרעך כמוך והוא כולל כל התורה כולה

כחמלך

נראה צריך לומר שגם אברינו אינם מחויבים בעבודת המלך כמו שחפזים וכו': מפני שאין מעשה נשלם בו' לא יתכן שיעשה נראה שום מעשה בשלמות אם לא אהר שפתחו נפש וישתקפו לשמותו: לא ידעה בן כי הלב כולו אלף וכו' וכו' לא יתכן: להניח שישנו ולבנו בו' לסיחם בטל שלל לשכחם נפש: בהגדר תעבורה שלמות נעוהו: ועל כן בנתייבט גלוי על כן צודאי השכל מחייב שאנו חייבים בשמים ויורד נראה לי שכוף טעוה המתיקק במתקן על כדמות כח ומל כן מפי שחשוב כחוב ועיקר כדרא' תיחוב: שלמה ובמורה שלמה לפי שכוף מתחבב ומבטח ודח ומגורם על ידי החמשת גם הטעמה יבא לתכלית שלימותו וגמרו: וכוללת גלויינו ומצופונינו בו' דע שמלת כלל בכל מקום היא לשון ספקים כמו אכנס כלותיך שספקים עומך תחת ממשלתו ויכנינו וכן כחש שם כלם על שמכסין אותם לנית מצוהו ומתוהו ליהוה מתיחדת עם בעלם וכו' לחתים כמ"ס וכו' וקצת רבליס ויקרא את שם אלם לכן כל כנינס כבו' א' קרא כל וכן לניל דעולם שניכנס סולם כמות אלם שחא ספקים וכמום ככאן שצודותיו סוסים מבטח גלוינו ומצופונינו כמות סוסים לברוא' ית: איננו תרוב כי ועל כן הניירו לחברו ויחממו ויכנסו שחפזי שלל מאלוהים כחוב נצרכים סוסים מזה מצופונינו דבר מחויב אם מפי שירד מורה לכוף דעת האדם שחא ומנע בחוקו מפי כדמותו לא ליתום עמם אחר אף ששכל מלוינו מס לנו ולשכל כולו מאז: נעום לנו המהם אין לנו רק תארם אם לנו משה: שירוננו ארור ויראנו עניניו שירוננו סוס

פת לרם

סוכרים דברים שליוך האדם להמשיכם במחשבתו נשעור גדול ולהתקון בטרטוריו כפי יכלתו ולחשוב כסם בתמידות כמו שהכנס וכו' והכנסים וכו' ועליוס ספח לשון מחשבתו ויש דברים שאינם נזכרים במשך המחשבה כסם כמו החממה כו' ונחוצה שזכר שחמד שדעתו עומדת באמונה זו דיו שיתאלו למוסם בלבו וכן בעריותו מחמד יעא' שרק בסודות דברים כאלם לנאדם יתחוב לפרוש מסס אמנם אחר פתיחתו מה לו לחשוב כסם וחלרנס קוב להסיר דעתו מסס ועליוס אמר לשון משפון שיסוי לפנים בלבו ככה וכו': כי תבנות האברים לא תשלמנה בו' לא יעו בשלמות: כי אם ברצון הלב וחפץ הנפש לעשותם והאות לבנו בו' שחלם כחור רצון סלך כחמם שיכנסו בלבו נעוהו ואח"י פיע שתי חלוקות ששל ספטיים כדלום למעטס כמו שפית סוכס וצליית ומעקס אמר וחמן העמם לעשותם ועל דברים שאינם נגזר במעטס כמו ספסלם וסלמוד פורס רק נודק לקרואם נפש שטולם עליוס אמר ותאות לבנו לפעול אותם והכנסו בשמים שחמד ספקתם רצונו לעשותם יעורר בעלנו ספקוק חוקך ותוהו נדלג' לסלפסם ולקוים אותם כמחמד רעם עמי תחל נדו ואח"ימם: ככורד בעבודת השם ולחפזין בה לגמור כסמכסם פרונו כחמלם ואח"כ לחפזין כלל כולמד לסתקוק אלום כמ"ס יסתלק מעל אברינו בו' כולמד רח' ועלם בלבו כן על חמס

הקדמה

תקום ולא תמוז (עס) לא תשנא את אחיך בלכבך וגומר (נמדנר סו) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (דנריס סו) לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך ורבים כאלה ואח"כ השיב את כל העבודה אל הלב ואל הלשון כמו שנאמר (ס ל) כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוץ בך היא ונו' לא בשמים היא ונו' ולא מעבר לים היא ונו' כי קרוב אליך הדבר מאד כפיך ובלבבך לעשותו וכשאר ספרי הנביאים האריכו בענין והשיבו אותו בכמה מקומות ואיני צריך להביאם מפני שהם רבים וידועים:

וכאשר התברר לי חיוב מצות הלבבות מן התורה כאשר התברר מן השכל הפשתי עליו בדברי רז"ל ומצאתיו יותר מפורש בדבריהם ממה שהוא מפורש בספרים וכן השכל קצתו בכלל כמו שאמרו רחמנא לכא בעי ואמרו לכא ועינא תרי סרסורי דחמאה נינוו . וקצתו כפרט במסכת אבות שאין צריך להאריך בזכרו . ומצאתי הרבה ממנו במדותיהם ובמנהגיהם המקובלים מהם כשרויו נשאלים על עניניהם כמו שאמרו רז"ל כמה הארכת ימים וראיתי מצד הכתוב עוד כמכה נפש בשננה שאינו חייב מיתה ומי שהוא שונג במצות אשר לא תעשינה שהיו חייבים עליהם כמזיד אחת מד' מיתות ב"ד או כרת שאינו חייב עליהם אלא חטאת או אשם. וכל זה ראיה כי העיקר בחיוב העונש אינו אלא עד שיהיו הלב והגוף משתתפין במעשה . הלב ככונתו והגוף בתנועתו . וכן אמרו במי שעשה מצוה ולא נתכוין לעשותה לשם שמים שאינו מקבל עליה שכר וכיון שקובב המעשה

מרפא לנפש

כלב ואין עליהם שבר ועושה ויש ראות רבות להשיב עליהם ולא אחרין רק אלהים לבס לט חורש המהות און היתות כי פה עס לכך וליהיטם בלחמם ומשם אחר כסוף כשך ובלבבך לעשותו ושיקר כל המות לישר סלב ורונם זכר (ר"ל רוב המות סס זכר ליעילת מלתיס וזכר למעטפ בראשית) והאיור והסוגנ ויכונו עכ"ל וכמו שמסיים המחבר: ואח"כ השיב בו ואחר שקור משה זכר כל המות וסמלום נחמסס מורס כשבי"ל מחרס חור ואחר סכל המורס איננה רחוקס מתחנן רק כשך שחלמד למסס ובלבבך לעשותו ר"ל שמיס כלבך בסכמס ומס מנה שציוס לידו נמר מיז וספסו סרי טוב וסל לזו לא קימס סכר מחרסו המונס והספסו זכר סיסב כס' סוס כמסס מקומות וכן דרשו חז"ל על לפשות סרע כשלמס שנקס לפשות ולא עפס: כשהיו נשאלין בו ויחסה סתונס על סרוב סציומו מות הלבבות ומרות סכסכות ולא נחכדוטי כקלון כצירי ולא עמדוטי על מדוטי ולא סקדוטי כחון כוטי ויחסה כיוולס פדות סצרות כמו שחכר נכסס' מנגלס ע"ד וסמקס פירס ע"ס: שאינו חייב עליהם אס עש"ן ככונס חז"ל וס קטלס: וכיון שקובב המעשה בו קוטב סס מוסלל מחמיו כמנס קצוין כסתי קודות ססנגלל סונב עליסס ומש"ן עליסס כסתי קאוויו וסס עמודיס

טוב הלבבון

כחממר חז"ל ס"ק דשבת: ואח"כ השיב את כל העבודה אל הלב והלשון אחר שכבר שנה ותישם הרבה על הפקודת הלב שהוא סינה המורה הסיף על הפקודה על הלשון שהוא שני לו והוא חלוי בפעולת הלב והגשם כחממר חז"ל לב מבין לשון מחתך פה גומר ושלמות הלב והגשם תלוים בלשון כי בהעדר שלמות חממר שלמות הגשם כחממר הכתוב אל חתן חת פיד לחמיס חס כשך ונדע הרבה בחכמת האמת ח"ך הפס והלשון פונס הגשם: יותר מפרשם כספרי הקדמונים: שאע"פ שלם הכרו כזה ספר מיוחד עכ"ל הוא מחר קלס כחצויהס כמקיות מפורסים: רחמנא לרבא בעי מ' המורה חפלה שלמות הלב וזה בחלמי שלמות מות עש: ואמרו לרבא ועינא וכו' הוא כחלמי מות ל"ס: במה הארכת ימים והנחה המשובה בשלימות מדותיהם לירכי המדות ח"ס וכו' ואלה לו כל אחד כבדי להתקרב אל השם מד אהבה התקיימה בלבבו: במבנה נפש וכו' שאע"פ שהוא גולה היה הוא עומ קל מחד כעךך חיוב מיהס: חממא או אשש חקלח על הודלי ואשס חלוי על הסקס: במי שעשה עליה שכר אע"פ שאמרו כצרכות לשלם יעמק חסס חפסר שאע"פ איט מקבל סכר על און המעס עשסס שלם לפמס . וז' חלוי עשכרו ספוח מחד כעךך סכר עשייס מעסס לפמס וכמו שאמרו (במיר דף כ"ב) גדולה עבירה לשמה ממנוה שלם לשמה שמעס עשס איזה סכר כמנוה שלם לשמה ושסון חממנר הוא שלם כדקדוק: וכיון שקובב המעשה קוטב הוא מלה ערכיה והוא סס לכל אחד מקודים הגלגלים אחד צדוה וזהו הגלגל

פת לרם

סמלום ככלל ואח"כ וילכו תלוקות עשיו דרך פט: ואח"כ השיב את כל בו כסניס ומסר כל סענדור לשי חלס כשיב לשון נותיה ומסרס כמו סשיב למלך יסרלל מלס חלף כריס ודמיס מלך מונל: והשיבו אחרו לשון חרס חור וזכרו אורו מלשון וכן סכר מפורש כספרים כספרי סרין: רחמנא לרבא בעי כעסס עוב ואמרו לכא ועינא גוי סרי כסור מרע: כמסכת אבות בו' כמו אל סתוי כעבדיס וכז' חלס סו כז' עס נחמר על כונס סלב וכן וכספסריס מלפנין ידיו כשיטן כז' וכן עסס לזוק כלזונו ועוד סרסס ולא כסלתי רק לדומס: במס הארכת ונגלגול דברי סמוכיס נמללו דברים סתוליס כמסכת סר כז' כמו ולא סרסכתי דברי סורס כמבוואות המסונסות: ויראיו מיד הכתוב עוד עמד כנס סמו ראות מן המקובל וחור לו' סמלל עוד ראות מלד הכתוב שלל זכר למעלה דהיינו כמכס נפס כז' וליז סזוליו יז לומר עשיו סנגול מלכס נפס כסנגס סו חל קטר כמות סרסו מתחננס מניסו וימחלמו וקלס סמלי חלס מקיך עסס וזולס ממנור חרב גולל סרס כל כרזס משרל סזוגיס סזוטסיס עמס כקרבן הקל ומס ססתי ספוק רלשון לפי שטינו מפורס ככתוב שאח"כ כחמלס ואשס סציונו מפורס כמורה סכל על סנגנ מיהס וכרת כז' חז"ל למדוס כמדות סהמורס כרסס ודך הממנרים להטח רלסס מיד מדבר המפורס: קושב המעשה ועמדו כביים בו' קועניס נקראות הנקודות סכלי סנגלל סונב ומנגלס עליסס וכל חלמי סנגלל

מצוה ולא נתכוין לעשותה ל"ש"א חייב מקבל צורה ובמלכות שלם לשמה המתוך שלם לשמה כל לשמה שלם לשמה . וז' חלוי עשכרו ספוח מחד כעךך סכר עשייס מעסס לפמס וכמו שאמרו (במיר דף כ"ב) גדולה עבירה לשמה ממנוה שלם לשמה שמעס עשס איזה סכר כמנוה שלם לשמה ושסון חממנר הוא שלם כדקדוק: וכיון שקובב המעשה קוטב הוא מלה ערכיה והוא סס לכל אחד מקודים הגלגלים אחד צדוה וזהו הגלגל

ועמודי בנים על כונת הלב ומצפוני ראויה שתהא חכמת מצות הלב קודמת במבוע לחכמת מצות האברים :

ובאשר נתברר לי חיוב החכמה הצפונה מן השכל והכתוב והקבלה אמרתי שמא הסין הזה מן המצות שאין אנו חייבין בו בכל עת ובכל מקום כשמשנה וכיובל וכקרבנות . ובאשר עינתי מצאתי שאנו חייבין בו תמיד כל ימינו בלי הפסק ושאין לנו שום מענה בהנחתו כמו יחד אלהינו בלבבנו ועבדו במצפונינו וליראה ולארהב אותו ושנכסוף לעשות המצות שאנחנו חייבין בהן כמו שאמר הכתוב (תהלים קיט) אחלי יכונו דרכי לשמור חקך. ושנכסח בו ושנמסור נפשותינו אליו כמו שנא' (שם סג) במחו בו בכל עת עם שפכו לפניו לבבכם וגו'. ולהסיר השנאה והקנאה מלבבנו ושנפרוש ממותרי עיני העולם שמורדין אותנו מעבודת השם כי כל זה אנו חייבין בו תמיד בכל עת ובכל מקום ובכל שעה ובכל רגע ועל כל ענין בעוד שכלנו ונשמטנו בנו והדומה לזה עבד שצוהו רבו לעשות שתי מלאכות האחת בביתו והשנית בשדה כמו עבודת הארמה ולעיין בה בעתים ידועות ובשעות ידועות אם יעברו העתים ההם או אם לא ימצא לעשות מפני דבר שיבטענו יכתלק מעליו חיוב המעשה חוץ לביתו אבל המעשה שצוהו לעשות בביתו אינו

מרפא לנפש

לגולס קודם לטוי וקודם דרומי : מצות הלב קודמת בטבע מנואל כספר רוח מן פיה חוץ קודם קודם הוא סדר חסידו ארץ לטעו ואין הוא נרץ לטעו חסידו ואלו'ם שלא יקדים לו בזמן נקרא קודם לו בטעו כאשר האמר שאליו קודם בטעו לטעו חסיד מטי כשבע'ח נרץ לטעו כאלו לשיסו לו בח' זמן ג'כ אלל האליון אין לרץ לטעו וכן בענייה קודם בטעו עבד לאדם וחסומר קודם לגורם בטעו וכן אחד קודם לשני בטעו עגל יתכן מלואות השנים אם לא ימצא האחד והאחר ויכל להיות זולת השנים עכ'ל בקיולו ודעו כי הדבר נמזות הלכמות שסע קודמן טענו למזות האברים עבדו שמתות האברים ירחיקו על פי'ס למחשבת סגל בחתול המעשה אלל מזה סלככות ואין לרצין למעשה לו האברים : ושאין לנו שום מענה בהנחתו כלומר שאין לנו שום פירוק ואחללה אם לא קיים המעט שללככות תמיד כמו ש'ס טענה על מזה האברים שאין מלויים לנו ונפרס ש'ס'ס נוכחי' תמיד : ושוכב'ס לעירשת המצות כמ'ס לטל וכפ'ס בשער חצון כמ'ס פ'כ ועל סמל'סן לחוב כ'ו וזה ש'יע' אליו כמ'עס'ס והחל כ'ו ויסת'ס ומ'ס עגל ודכ'ס להשיב כמ'עס'ס וישכ'ס סדיעס וחלואו לו כמ'ס דוד : אחלי מל'סן חוללת שיכונו דרכי לשמור חקך וטיון משי'ס : ושנכסמר נפשותינו אליו ר'ל להיות כמ'סנו כ'ו בכל עניינו :

שוב הלבנון

והגלגל בכלל סובב והולך על יסד תמיד ואוחס הנקודות שוקיעס וקוביעס אינם זזים ממקומם וכאלו הגלגל כולו תלוי על אוחס הנקודות ולפיכך הנשאל אם זה ליכוד כל ענין וקביעותו : קודמת במבוע אחד מה' קדימות העדויות לבעלי הגיון וקודם בטעו הוא הדבר שטענו לא לרץ טעו הכרו ואין קודם חסידו לרץ אליו ואלו'ם שלא יקדים אליו בזמן . כמו שחלמר שאליו קודם לבעלי חיים בטעו מצי שאליו והוא כח האומה שבו ימסר לנ"ח שאף כ'ו כח האומה ואין כח החימי שהוא טעו כנ"ח לרץ לטעו האליון וכמו כן המעשה לרץ הנכסה אל המזות הלב ואין המזת הלב לרצין אל מזות המעשה : אמרתי שמא המזן הזה וכו' אומר כן להכחשת המליצה נבדי לטעו חיובם כמחמיר'ס טוים : שאין לנו שום מענה בהנחתו כלומר מזה האברים ככ'ו ימצא להם טענה כעשי'ס מזל סמרון ענין הגעשה כמו שחלמר שלא מלל סיליון או לטכ ועל'ס למכרה וכדומה לזה ופשיטא שרץ דומה לרברים החלטים בזמן ובמקום : אחלי יכונו דרכי וגו' דוד מ"ה חלל סילינו דרכי לשמור חקוי בכל עת והיי' ע"כ מ'סות הלככות ששי'ס בלבו עבדוהו תמיד והרי חלל קיים כמחמר חו"ל תכ' לעשות מזהו והלכו ולא עשהה כל'ו עשהה : במותרי עניני העולם הם הקרינים והתענוגים הגופניים הגלמי צריכי הברואה גופו לעבודה ה' ולפרכוהו הסכרתי :

פת לחם

כוכבים סביב הנקודות כסע ועמוד נקרא מה שהדבר עומד עליו ושמ' מורכב עליו שנקרא עמוד על שם שבוה מעמוד סדנר ואמר שהקוטב והעמוד ששים בנוים על כונת סגל ומלפניו שכונת נקרא מה שהלדס מכיון כחללה עיפת המזות שהוא עושה להם לוח' מלפניו וזה שהוא מתכ'ס כעשת עיפ'ס בענין החלוס ומרשי'ס ושמה כ'ו קרא ככ'ן מלפון לכן אמר ככ'ן כ'ו נגד כ'ו שהכונת הוא הקוסי' עשילי קובב כל המעשה ככללס וכמרס'ס שכל ענין המעשה הוא : רק ככ'ס לחלילת הוא סמכוין : כ'ו ומש'ס המתכ'ס כעשת המעשה שקרא מלפון הוא סממוד שעליו טענה המעשה ותכונת כעל'מ'ס'ס והכ'ו : קודמת במבוע ש'ס המעשה מיני קדימות ואח'ס מהן קדימה כעשי'ס דחינו העילה לעלול כמו עמוד לללו אל'ם ש'ס'ס קדימה כונן וכן ככ'ן המתכ'ס ש'ס'ס טונה אל סכ'ס'ס היא העילה למעשה והכ'ו : בכל עת רק בזמן סיסת וגם אז לא סיה חיובס רק כ'ל' כמו שמיטין וזכ'לות וקיימות ולכן לא חסדו כ'ס סר' כמו שלא חסדו כ'ס'ס מל'ס שאין נכ'ס'ס נזמן כ'ו : ושאין לנו שום מענה בהנחתו אין לט' שום פירוק ואחללה אם נתפרס ממנו ונת'ס ועצוב : אחו'ס ועבדו במצפונינו ועבדו טעו'ל' נקרא'ל וכוננו כעבד'ס ככ'ן על סכ'ס'ס'ס והנה'ס שזכ'ר למעלה שג'ס ס'ס נקרא'ס עבדה כע'ס חו"ל גדולה עושה מכל סק'ס'ס כ'ו : שנלמד ונפ'ר חל'ס'ס רוח כספר'ס : אחלי יכונו כ'ו : פירוש נקרא'ס ס'ס שיכונו דרכי לשמור חקך : בפרש בו סרי בטוןן שכלו למשו לנכס'ס הוא סמרי'ס ס'ס'ס ואחרי ככל עת סכ'ס'ס על סכ'ס'ס'ס כתי'ס על הארס כמו מברואות לחו'י ודומי'ס : ולעיין בה לעיין מה ש'ס'ס לריכס מן סק'ס'ס'ס'ס וסמ'ס'ס'ס ודכ'ס'ס חו"ל ס'ס'ס מל'ס סדי'ס דכ'ס'ס פירוש טוקד עלי'ס ומקד'ס אח'ס : בעת'ס ידועות ובישעות ידועות סכ'ס'ס כעתי'ס ודעות מערי כס'ס'ס וכש'ס'ס ידועות מסעוט סיוס : אם לא ימצא לעשות שום מל'ס מל'ס ידו כלומר שלא ויס'ס ניכולנו לעשות מה כעל'ס מל'ס'ס'ס'ס מני'ס ומל'ס מל'ס'ס לטון סכ'ס'ס ויכולת כמו כל א'ס סמל'ס יק

ויבטע

הקדמה

מסתלק מעליו כל ימי עמדו בו ועברו את אדוניו כשלא ימנעו מונע ולא יטרדהו טורד וחייב המעשה תמיד עליו כשיפנה וכן מצות הלב שאנו חייבין בהן אין לנו טענה בהן ולא טורד מהן אלא אהבת העולם ושאינן אהבתנו מבינים ענין בוראנו כמו שנאמר (ישיעיה ס) והיה כנור ונבל תוף וחליל ויין משתיהם ואת פועל ה' לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו: ואמרתי שמה המין הזה מן המצוות אינו מתילד למצוות רבות ועל כן הניחו אותם ולא חברו בהם ספר מיוחד וכאשר חקרתי על מספרם ופרקיהם מצאתים לרוב מאד בהתילדם עד שחשבתי כי מה שאמר דוד ע"ה (תהלים קיט) לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד אמרו על מצוות הלכות כי מצוות האברים יש להם מספר ידוע כמו תרי"ג מצוות אך מצוות הלכות רבות מאד עד כי אין לתולדותיהן מספר ואמרתי עוד שמה הם כל כך מבוארות וידועות לכל וכל בני אדם דבקים בהם עד שלא נצטרכו לחבר בספר ועיינתי מנהגי בני אדם ברוב הדורות הנזכרים בספרים ומצאתים רחוקים מן המין הזה מן המצוות אלא הזריוס הפרושים בהם כפי הנזכר עליהם אך השאר במה היו צריכין להעיר ולהורות אותם וכ"ש רוב אנשי זמננו זה אשר זולו בחכמת מצות

מרפא לנפש

[כפי עברו את אדוני מוכב על כל ימי. טורד כל זמן שהוא חייב נעבודו, כשלא ימנעו מונע טורד מהן אלא אהבת העולם וכו'] דברים אלו הם גרס נמקין שחמד מהרכב האדם לזך יגיע לתאום טעו' ואלו כימי יודעים ענין נוראנו שמנחת עליו וידוע מה שטוב לנו ומטיב חמד עמו יצונו מתיאום חמד להכנת בוראנו נבוקים למצוות חזק: ומעשה ידיו לא ראו לא ראו: ואמרתי אינו מתילד ב'ו' בהתילדם לזון ונולדות כלומר שמהלך אי יולאים מולדות הכרח כמו כן מצוות נלכדות ויולאים מחמת כמה מולדות וענשים לזכ מהלך לזון שמהלך קץ על מה שגבר הקב"ה בעולמו מצדו יש להם קץ ומכלה כיון שיש להם המלא. אבל רחבה מלכותך מאד טעם מה שיש מן אדם וכו' ר"ל כי כל מה שאלו חייבים

פת לחם

יזכר לעשות בו: כל ימי עמדו בו ביום שהוא את אדוניו מוכב על כל ימי כלומר כל הימים שהוא חייב נעבודו: כשלא ימנעו מונע ולא יטרדהו טורד אף ע"פ כעבודת השדה תלך גם כן נעבודת האדם שם ידבר נבחיית מניעה מהן חסרון הכנסת העבודה כמו שפ' מים כמו שפ'א דבדרי חז"ל דקוקי בירקא נהריש' או כיום סגוריו או לזרוע נזמן סעודה כרות וכדומה לזה האדם נעבודת בנית המלך צודא כל האנשים הנזכרים לעבודתו מוכים לפניו כי לזם חקר מיתא המלך והמונע סוכר כבאן ככונה על לזיה אדם שמונע מהו על שתי דבר שימנענו וכללן אמר אש לא ימנענו מונע שהוא שם מורא לזדם שמונעו וזינו מניחו לעשות ולעסוק בעבודת מלכו ופטר כזו נופא ב' חלוקות אש מהלך אדם המוליד אף שהוא פנוי או מלך שהוא ערוד נעסקים חמרי: ולינו ענין נעבודת מלכו: כשנפנה כפייה פנוי: אין לנו טענה בהם ב' אלא אהבת העולם אן לנו לטעון שום טענה ולא תהלא ב' יצונו. מה רק שכל כרמנו נדה שחכנת טע'ה' היא שטענה לנו ל'ירפוט ולזנו ויהא נלא לי שהוא שפ'ה' המעתיקים וכל און לנו מונע אש' וכל טורד בו: ושאינן אהבתנו מבינים ענין בוראנו אינו יודעים רוממונו ומכבדו ואלדונו עליו וטובותיו וכו' לנרואו: והיה כנור ונבל ב' כפי שחכנת טע'ה' טורד אהבת המועיל וימנע: ידיו: אינו מתילד למצוות רבות און ענין כזה מולדות רבות על כן בו: לא חברו בהם בו שאין כסס די מפת ספר מיוחד וזה די להם כמה שהאנו נגנולו דכריסם אחת כזה ואחת הם ונדך קרס: על מספרם ופרקיהם מספרים נצאות לפרטיהם כמו שזכר לעשות לנפש וירלא ונענון וכו' ודבקים הם שעיניהן שפסם מחשבהם ומתקשרים כל אחד לנפש מקרים ואיברים והי

יזכרנו וזומר וכסף הרביתו להם חשב עשו לבעל: אהבת העולם דבר ידוע בחקירה שחכנת טע'ה' ואהבת האל וטע'ה' הם שני הפכים ולא יתקיימו כאלה בשום פנים: ושאינן אהבתנו מבינים ענין בוראנו מהמת שטובי חומר גופו כסו אור שכלו המתקנן משמתו: אינו מתילד ב'ו' בהתילדם לזון ונולדות מלכות חמרות: אינו לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד כל דבר גשמי שיש לו חכמים כמו שהוא ממנו גשמי שהוא מוגבל באורך ורוחב וגובה ועומק הנה בהכרח יש לו קץ כי לא ימלא צפונה גשמיים רבים בלתי חכמים למספרם כמו שחכבאר צפונה בעצמות אכל רחבה מלכותך מאד ולשון רחבה מורה על בלתי חכמים כי מלכות הלכות לא יקוף וזוהו נבול או גדר אך יכולים הם להתילד ולהתרחב ולהתהלך בלתי חכמים שטע'ה' שלא ימלא גשמיים בלתי חכמים צפונה אכל יכול הוא להתהלך בכה בלתי חכמים כמו שזכרו הטבעיים וכמו כן מלכות הלכות אף שגם הם חלשים בכה גשמי עכ"ל בכח יוכלו להתהלך בלתי חכמים מאחר שצוין מספר מוגבל להם והגן זה: אשר זולו רחבת מצותך האברים והכ"ש בו' הנה דלתי מסבב האדם לשקוד ויזכר על המצוות האחרים מה שהוא

הוא כמנהגו ושאר ליים של חליות ומקרים: הרחבת מצותך מאד לפי כוונתו קרא ככחוד לחיות הלכות מלכות כי ידוע שאלו הוא מלשון דביקות מלשון או לנו ועיקר דביקות האדם בו ית' הוא מהלך כמיש רחמנו לזכ עש' לכן קראש מלכות כסמם ואמר שמה רחבה מאוד כלומר מחשבתו והולכת למאוד ענשיים רביים: מבוארים וירועים וכל בני בו שאלות מבוחרים וירועים לכן כל מי הלורך לחכמי מכם ספר ואמר ב' מלכות מבוחרים וירועים נגד סור מעט ועשה טוב שבהם: אלא הזריוס הפרושים בהם רק הזריוס והכרסוים שבהם כלומר שבודות הסם אס היו דבקים בזה: כפי הנזכר עליהם כפי שזכר נעבדים הסם עליהם מעניניהם ומנהגיהם ולא הסמון כולו: לרהייר ולהורות אותם לטעור לנפש ככלל מהם חמרים דבר גדול כזה הלורך כי' שלמותו וחל"כ כשיצונו וקבלנו עליהם לטעור און לזכר ח"י היה נלך לטורחם הענין הזה עש' פתיו: בחכמת מצות האברים שזכרנו גלוי ומפורסם כי' מלכות הלכות שזכרנו בלתי

הקדמה

האברים ב"ש במצות הלכות ואשר ידבנו לבו מהם לעיין בחכמת התורה הוא מתכוין לדבר שיקרא בו חכם אצל עמי הארץ ושעשה לו שם אצל הגדולים ויט מדרך התורה אל מה שלא יקנהו מעלה יתירה ולא ינקרו ממכשול בנפשו ושם לא היה יודעו לא היה נענש עליו והניח לעיין בשרשי דתו ויסודי תורתו אשר לא היה לו להתעלם מהם ולהניחם ושלא יוכל לקיים מצות אם לא ידעם ויעשם כמו אמונת היהוד אם אנהנו חייבים לעיין בו מצד שכלנו או אם יספיק לנו אם נדעוהו מצד הקבלה שנאמר שאלהינו אחד כאשר יאמרו הפתאים מבלי אות ומופת או אם אנהנו חייבים לחקור על ענין האחד האמת והאחד העובר להבדיל הענין אצלנו שאמר עניני האחדים הנמצאים אם לא. והענין הזה אין המאמץ ראוי שלא ידענו שהתורה הזוהירה עליו דכתיב (דברים ד)

מראש לנפש

מעבודתך על המדות טובותיך אין קו לן ומשי שאין קו לאופי טובותיך עלי ע"ס כל הענין : ואשר ידבנו לבו כי הוא במתכוין בפי וזכר זוחו חסדי קדמתי ובהרלי גיב על העדר יתור כי מוכר ויראה לומדי תורה שגלדי זה אינם לומדים נשמה וכן שאר מדות רבות בכל בלוי מהו כי כל הגדול מחמירו כיו והבחי דברי קהם כספר זכירות ע"ס ואמרו בגמרא דיומא ד' ע"ב מאי דכתיב למע זה ממד יוד כסיל לקעת הכמה ולב אין לים לגמולתי של תלמידי חכמים שמוכין בתורה וליו כסם ירלה שמים מעדיו רבי ינא חבל על גלית לים דרחא (תב) ותרעא דרתי עטר (שי רש"י שהתורה אינה אלא שער לביבם כח ליראה שמים לכך נרין שקינס לו ירלה שמים) אמר לכו רבא לרבנן בתפוחא מתייכו לה יתירו תרתי ויהנס לרתי וגוים ועמלים בתורה בעומוז ולא תתקומוזו ותפרו יהנס נמוחם וכתייבם לא נתיים בעולמום וע"ס מוד עור וכמה מקומות בגמרא וכוסר ועיין בשער עיה ע"ד בעמלה שהמית של לומדי תורה כדברים סלים : כמו אמונת הירוד אם אנהנו כיו אי אם יספיקנו אם נדעוהו מצד הקבלה נראה שדעת המחבר כדעת רבי עקיבא גאון ז"ל שהקבלה חסם שיקר ואם בעל נפש הוא שיוכל לחקור בשכלו ג"כ כדי שחסיס האמונה תקועם ולבם שהקבלה ומתארום בשכל ג"כ ויחוד יסו מוסר ולבו ובתלמידי ועד שומאז יסיב כלל דת ואם יתאל סדס ויחוקר כח לא יבנת כהתקנהו ממה כספס שמתוד לכל מימי מדע וז"ל רס"ג ז"ל בהקדמת ספר האמונות חף שמענו אותנו מ"ל מסעינו סוס ואמרו לו המסכיל כדי דברים וכו' כונתם אם נעזוב ספרי הגבוהים לנר ויבטול על מה שיואל לכל אחד ואחד כדעת עצמו כהקבלה על דעתו החתלה זומן והמקום כי כל המעיין חס סה הוא חסר שישאל האמת שיעט ועד שומאז יסיב כלל דת ואם יתאל סדס ויחוקר כח לא יבנת כהתקנהו ממה כספס שמתוד לפניו ויפסיד עליו אמונתו ואנהנו כלנו מחסרים שבעולם זה חושב אם הוא בעל שיון חבל חספס קל בני ישראל חוקרים ומשיינים מה שקבלנו על הגבוהים שנתאמנם ענואם כלווחם וכמופיהם כדי שיתברר לנו בשולם (ריל מחומות טעולותיו) מה שקבלנו מהם כדעת : וכסטי ששבי על כל מי שמענו עליו נבד מדברי חותמו ע"ד דוע מה שהשיב לאשקרום כיו ע"ל ע"ס בלוקד . ופי מה שכתבונו ע"ד מוס לשפיט איים : האחד האמת והא' העובר שכמה ביא יודעים כמות ששפי מחוייב הפיתוח ושכחו יודע חבל אין יודעים החלוק שני אחדותו ויבדק לכל שאר האחדים שבעולם שסם קדמיים אחד על דרך העברה ושאלה לא ע"ד האמת כמו שיתבאר : אין המאמץ ראוי שלא ידענו ריל אין רשאי לפסול מה שאנו עושים אותו שסרי התורה הסיכור עליו דכתיב וידעת כי האמתו חל לנבן כי פי

טוב להבין

נדחה לבי חכם יותר מן המורים ללב וכמאמר ריב"ז הלואי חסא מורה שמים עליכם כמורה נבדק דם : לדבר שיקרא בו חכם כמו המגלים ימיהם נדרושים ופלטלים מצלי שיורשו על האמתה מלך התורה או חס הם ממייסים או חס הם נזכרים לתקן עטרת השם אך כל המאמץ להראות נהם שיערבות ואין טוב לן שומעם : אל מה שלא יקנהו מעלה יתירה מהשדל בעיני לומד מה שעל ידם אינו קונה שום יתרון ועמלה בעבודת ה' : ולא ינקדו ממכשולו בגפשו ולא זו בלבד שאין קונה כס מעלה יתירה . חף גם אינו שומר אמוה שלא יפול ממדגנתו לא עיין וימר עמות ויפה לא' ההסח דומה למח שאמרו במס' בוסיה מנהו בעידנה דעסיק בה מללה מן החתום ומגינה עליו . מורה בין בעידנה דעסיק בה בין בעידנה דלא עסיק מלילה ומגינה : והדיני ענוב : כמלה אמונת הירוד אם אנהנו רוייבין וכו' ב"ל בהתלה לרין לחקור חס מוב מוטל הוא על האדם להבין עיין היחוד בשכל . או שחסיסו לו הקבלה לנד שאין כאן ה"ו ג' רשיות רק ה' אחד מצלי שידע בשכל כי סכת כל ח"ל ח"ל שיהיה יחד מחלה כמו שזכר עוד בשער היחוד : או איא אנהנו הייבין לחקור על אחד האמת ואע"ס שהנבחר שאין כאן רק ה' אחד . עדיין נרין להבדיל האחדות היה האמיתי מכל זולתו מהאחדות כמדוכרים בנשן בני חסם ששפי בלמה רק כהעברה בלי דקדוק

פת לחם

נפש גלוי לכל : ואשר ידבנו לבו מהם מי מסס אשר ידבנו לבו לעיין וכו' : רואה מתכוין לדבר כיו הוא מכוון לנד ולהודיע ולהתכוון בדברים שאם על ידם יקרא חס יתקנה לו חס כמו הפלגות היות החסולות כמו שיזכר ותפס הדבר כהדרגה שמתחלה הוא משתדל לשיח ע"ס נקרא חסם כיו כמות על הארץ ובכח כמות לוח הוא משוקק עוד לכנס בגדולות ונפלאות לנשות לו סם גם בין הגדולים : אל מה שלא יקנהו מעלה יתירה שלא יבין רק הכבוד המדומה שאינה קיין דבק בעמלה ואינה מעלה אמיתית . יקנה בוד"כ נפשיה : ולא יקנהו ממכשול בגפשו חסם נדבק ושכס כספו אינם מכשולו ומכשולו משלימותו כמו אינם מדי רעיו גלה ונלוו ופי הכאמות נעם ודודן ותייבס לא יוקר ממנו פי מתישותו וכו' פלפולו בשאלות כדודס חסם : והניח לעיין עוב מתישות כשרי היה יסודי הורה ולפי שיש בהתפת המלפון סיל' דברים שסם דוגמת שורס לנד בעני דתו ועניו לומדים מהם כמו אמונת היחוד ומדוע בעולם הדרטונו ימי' ואמונת הכונה שנותן אמונת בלחם חסם אין מקום והסתכל לאמונת דתו ח"ו ואלו מתארים בתורא שורס שהנפס פם עניו ומזמים לומדים ממנו ויש כסם דברים אשר אין תולדה הדת מהם אמנם סם מעמדיו סדס ומתישות אוחס יתקנה כמו כעניןו והכריותו ויחוד כהשפיע לשמו וסם כמו יסוד לנשן שאין כספין תולדה תורס היסוד הוא סתעומו ומתיקות קניינו מהם ולהתעלם מהם ולהניחם בעמלה סתעו כהשכלו והוא סוס ההתפוסה דברג והנחשו עד זמן הח' לה' כהשפיע : אותה וכמות יתבאר עינים לקחן בעשר כיהוד : האחר האמת והעובר ותכליו ג"כ לקחן : אם לא מוכס על מלת אמונת חייבים לומר חס אנהנו חייבים סם לא : להבדיל הענין עיין בלחם תורס שאמר בלחמים סס כמו נבדק בלחם העובר כמו שיתבאר בשער כיהוד : אם לא עיין

הקרמה

ידעת היום והשבות אל לבבך וגו' וכן שאר מצות הלכות שזכרנו ושאונו עתידים לזכור אשר לא תגמר אמונת המאמין אם לא ידעם ויעשם והיא החכמה הצפונה אשר היא אור הלכות וזונה הנפשות ועליה אמר הכתוב (תהלים נא) הן אמת חפצת בטוהרות ובסתום חכמה תודיעני ואמרו על א' מהחכמים כי היה יושב עם בני אדם עד חצי היום וכשהיה מתיחד עם איבריו היה אומר הבו האור הצפון והיה אומר על מצות הלכות . ונשאל אחד מן החכמים על שאלה נכרית מענין דין הנירושין והשיב את שואלו אתה האישי השואל על מה שלא יזיקנו אם לא ירענו הידעת כל מה שאתה חייב לדעתו מן המצות אשר אינך רשאי להתעלם מהם ואין ראוי לך לפשוט בהם עד שנפנית לחשוב בשאלות נכריות אשר לא תקנה בהם מעלה יתירה בתורתך ואמונתך ולא תתקן בהם מעוות במדות נפשך . והנה אני נשבע כי מחמש ושלושים שנה אני מתעסק במה שצריך לי סמצות תורתיו ואתה יודע רוב טרחי בעיון ורב הספרים אצלי ולא פנית לבי למה שפנית לך לשאול עליו והאריך להוכיחו ולביישו על זה . וחכם אחר אמר למדתי לברר מעשי חמש ועשרים שנה . ואמר חכם אחר יש מן החכמה מה שהוא צפון בלכות החכמים כבטמון הנסתר אשר אם יסתירוהו לא ישיגנו אדם וכאשר יגלוהו לא יעלם מאדם יושר

מרפא לנפש

הוא האלוהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד , וז"ל האלן עורא (שם) וזהו נעבור האורות שעשה השם במצרים אשר משם אלה כראח לדעת שכל ראו זה החיים ואלוים המונים גדולים וקטנים גם כוסף עוד כדבר מעמד הר סיני שעמנו קול השם ע"כ אמר לחציו מן השמים שמייעך וגו' ואמר במצורתי כי ידעת הנמרים שישיב האדם אל לבו עד שיחבר לו בלחות כי השם הוא לבדו ע"כ אמר וידעת היום וסכסות אל לבבך דוד ואהם שאלה בני דע וגו' וסדעת הוא בלב לא כבודעת ספה עכ"ל : הבה האור הצפון מ"ל, כבו ל"ה או שהוא ל"י סומה כמו סבו דל"ה לוסף עליה שש"ס : ונשאל ב"י : שאלה נכרית מענין דין הנירושין מלאש מלשנו השם שני דברים שפיהם שהאלה בעלמה נכיים שהיו מושי שאלה כדבר שהוא ולא שאלו כי הכולל אלה כדי להראות חממו ושלטנו ועוד שהשואל לאו רב הכי כזה שפירק כזה כ"ס אהר"י קודשין ע"כ הטי"ב אשר דבר כי שרין לישע עמנו חתלה גדומה שרית ובקומונו ובאמונתו מה שצ"ח לו ואח"כ למד נקטש האר"י ב"כ חלל האדם הסתק הקטרה כמו הלוהדים חוץ המעטעט ויודי ונמולת סוכוטם כדבר כולל ויש לינו יודע בין ימיו לשאלו ואורח חיים סן הפלס וכן בלמוד העגרים שלומדים גמרא קודם חומש וסוף תשאר קרה מנחם ומחלן כמו שהאר"י כווס כ"ס ק"ח כ"ס אהר"י מפראג ז"ל אמר שהרשעים שיהיו למודם כסדר נכון ל"י סומן ולפי עכש כעור מ"ש כמנחם בן מנחם ולמדו לשנה ולכן תורסם נקפיו: ש"ס ידעם ועשה נעושים דור המסכות מהם בכל שנת הלוהדים כ"ס ע"כ שאלוים גדול מוס : ולמרחי בו כ"ה שנה ר"ל כ"ס שנה למדתי להניע עמנו ז"ל נגבר מעשי ל"י לבדו בלא שום פניות חס הוא טיקר למודי ועמרי : ואמר הכ"ס אחר יש מן החכמה ב"י כלומר לא רחוקק ביח אלה היא המולות האדם וככה סן שיחאק

טוב הלבנות

קדוקק והוא לשון העובל . והוא הדבר שכתב המחבר בשער היחוד מ"א ז"ל ומהם מי שמיחדהו אחר שזינן מדרך הראיות חמימת העינין אך יחשבונו במהשכחו כשאר האלמדים : וכשהיה במיתוד וכו' כשהיה נשאר יחידי מבני אדם ולא היה אלוה קדו כחציו : אור הצפון הנסתר : על שאלה נכרית מענין דין גירושין ר"ל שהיפה שהאלה היא צלוי רחוק ובעיני שחינו מ"ו . אף שכדברי חז"ל מלאנו איביעמי עשה בהמה גולל לקבר לפירות החום' . הינו מפי שחז"ל כבר עמדו פל השלימות במצות הלכותם הם היה להם מוקד להוליד מן משובות אלו שהאלות שאר דימים הרגילים ומאיים משח"כ התלמד הזה שנעבר בו ההכסם לא הניע עדיין לכל זה : מן החכמה מה שהוא צפון בלב האדם וכו' ר"ל כי ימלא בלב אדם עיני אמת ונכור החכמה הדומה למסמון הכסתר שאין מי שיעמי כחשיבתו ואין מושוו ריק העשר שעליו מכסה ונ"א עד שני אדם אינם יודעים ממנו מחומה כך מלאש עיניו אמתות בלבות בני אדם מה שבעליו אינם יודעים מה שממון בכה חכמהם בשביל העולות המלמוד אשר בהם וכדומה להם שאין בכמה לידע

פת לחם

קודם : ידעת היום והשבות ב"י ומסיים און עוד כ"י שלוונו לדעת היחוד והלכינו אל לבנו כלומר להסתיקו בן שעל הסתנונותו כוונה מליאס הכסם בלב : אם לא ידעם ויעשם הידוק במלה ידעם כלומר אם לא הקדם ידעת לעשיהם כמו שיחוד שאלות עשיתו טיח הסוכרים כפה כקבלת עול מלכות שיחוד ככל ויס אמתם נכר ל"ה לסקדים סדיעים בלב : אור הלבבות ונגה הנפשות אור הוא המאיר בעלמנו מאורו וזונה הוא המאיר מאור שקבל הוא ג"כ מאחר כמו היחה שמאיר לנו כחור שקבל הוא מן המאיר לכן מאמר ביום היותו לא ישיה לך עוד כהמאיר לאור ויחם ולנוגם איה לא יאיר לך ומליאת כחכותו סהם מלייקת מאור שאלו אורו ונגה איה לא יאיר לך אלא ולנוגם בלמיך גם לא כיוס לא ישיה לך אלא לא יאיר לך לפי שהוא מושב על השמש כלומר שאי יכטלו פתי החועליות שאלמנו מוקבלים עתה מן השמש דהיות שהאור שהוא מאיר לנו בעלם אורו ביום וז"ו אמר לא ישיה לך עוד השמש לאור ויחם והחועלת שתי שהוא מאיר על היחה בלילב כדדי שפיהו ישיה אורו עליו שזכ קראל אלונו ונגה גם לוס החועלת לא יאיר לך בשמש כך שיהיו כרכ בגדול מוס'אל"ח אורו אמתי וכוון ודברי פי חכם פי אפסיהם יתק וגם כהאן כוונה המחבר בהכמה מאיר ללב ומן סלב חסול אלונו נגש וא"כ בנחיות כהמא קראל ונגה ללב אורו ונגה כמסות וסבן : על שאלה נכרית שיהי שאלוים מיהם שאלוים זכ ע"כ זכ ע"כ כהמא העולם להסקי כן ולא יקדם רק לעתים רחוקים ואולי לא לעולם דוגמת שאלה דני ידעיה רגלו אחת כיוון החסום ורגלו אחת חוץ לחסום כבא כפרא דק כ"ב ע"כ או הקראל שאלה נכרית שהוא דבר הנלתי נצרך לו כעת רק אם יקדם כן : אשר אינך רשאי להתעלם

במצות עשה שנהס ואינך רשאי לפשוט בלא תעשה שנהס : ענד שנפנית שפנית לבך : כבטמון הבסתר הקבור כמעמקי הארץ אשר אם יסתירוהו אס ימיחוהו אס יגמרוהו כוונה המנוניות כמו שמוצג אדם כהוטם בן האדם שהוא נעלם כלומר שאין דברי החכמה גלויים בלב האדם שיעים מיוחל כוונה המנוניות כמו שמוצג נמש"ס

הקדמה

אמריהם בו זה כמו שאמר הכתוב (משלי כ) מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונה ידלנה רצה לומר כי החכמה תקועה בתולדות האדם וטבעו ובכח הכרתו כמים השמונים בלב הארץ. והנכון המשיכל ישתדל לחקור על מה שיש בכחו ובמצפוניו מן החכמה לנלותו ולהראותו וישאכנה מלכו כאשר יחקר על המים אשר במעמקי הארץ ואינו שאלתי אחד מהנחשבים מחכמי התורה במקצת מה שזכרתי לך בחכמות המצפון והשיב אותי כי הקבלה לעמוד במקום העיון כזה וכמה שדומה לו. אמרתי לו אין זה ראוי אלא למי שאין בו יכולת לעיין מפני מעוט הכרתו ורוחק הכנתו כנשים ובקטנים וחסרי הדעת מן האנשים אך מי שבכח שכלו והכרתו לעמוד על כרוך מה שקבל ועבדוהו מלעיין בו בשכלו העצלות והקלות במצות האל ובחורתו הוא נענש על זה ואשם על אשר התעלם ממנו. וזה הדבר דומה לעבד שצוהו המלך לקבל סמון מעבדי מלכותו ושימנה המעות וישקלם ויריצם והיה העבד פקח בכל אשר צוהו המלך ויתחכמו לו עבדי המלכות לפייו בדברים עד אשר האמין בהם והביאו הממון אליו ואמרו לו כי הוא שלם במנינו ובמשקלו ובמרצה והאמין להם והתעצל לעמוד על כרוך דבריהם והקל במצות המלך וכאשר הגיע הדבר אל המלך צוה להביא הממון לפניו וכאשר שאל אותו על משקלו ומנינו לא יכול להשיב על הדבר וחייבו המלך על אשר הקל במצותו וסמך על דברי עבדיו כדבר שהיה יכול לעמוד עליו אפילו אם ימצא הממון כדבריהם ואלו לא היה בקי בענין לא

מרפא לנפש

עליה להוסיף אל הפועל כמו שזכרתי לחקור אתר המים שבלחך ואף שיטתו עם כדואי ובלא חסירה לא יזלו המים מעמלם: ורוחק הכנתו מ"ל ורוחק כנתו: וזה הדבר דומה בו ויריצם. מלשון חסור לבלות מעוט כנגד למ לבלות אם אין המעט מנויף והכסף

טוב הלבנון

ידע שום דבר ואלו היו מבקשים היו מולאים בלבם מסמון מהחכמה. ואמר זה כלפי בני אדם הבלתי מבקשים לחפור אתר האמת והולכים יחיבות עקלקלות שאלים תמות החכמה: דוחק הבנתו כ"ל ו"ל ש"ח סיכס דבר בשל מחמת ששכילי נצטוו ודרכי שכלו קצרים וגרים וכמה שאמרו בעירובין (דף פ"ה) לכן של האחרונים כמלא נקב מחס סדקים. ואמרו עוד וכן כלצט בקירא לבשר: ויריצם לשון הסתכלות והבטת בהם הטובים הם או רעים והוא מלשון ח"ל כפ"ב דמתת חסור להרצות מעוט עד נר חוכה: העבד פקח וכו' נקי ויכול לעמוד ע"ז אשר צוה המלך: כי הוא שלם במנינו ובמשקלו ויריצם וזה לחשוב כך הממון שחיוב העבדים להביאם אל גמי התלך ולקבל אותם מהם במיין ובמשקל והוא לא שם לבו לכל זה אתר האמת להם בחמסם של מנת המלך והעניע אליו הוא שלם במנינו ובמשקלו. ובאשר שאל אותו המלך על מנינו וכו'. לא ידע כלל כי לא פירשו לו כלום כמטו על אמונתם: ברבר שהיה יכול לעמוד עליו כ"ל וזה לומר שהקל במצות

פת דב

נהאיש שיגס האדם ממילא דבם דבם העומד נוכח טיטו יובג מיד לחוס לחתו מעמיו וכן קול המניע לחלוטו יתג מילא לחוס לשמע אמנם הכחם הוא נסתר: כח ואל חושב לו אם יש שגדל לגלותם לבליומו וואמר זה כנגד סגללים שאף יגלוסו כלומר יתסרוו ממעמיו כח כח נותם עד שיצף למעלה ויבא לגלוי לא יהיה עולם מלאהם הוא שם אמרים ויבוס ונכוחים ומולאים ללדס לבליומו ואמר זה כנגד סגללים שאף אם הם תמיים כח הם מתכרסם בלבם ללמר שמה שזיינו מוח נגלוי בלבם אינם דברים נלרס ומולאים לליומוחם לזו ללמר שאלר שיכסו בעלמם ויזלחו מלן מרות מביחם יזלחו ויכר לזיינם כ"ל: תקועה בתולדת האדם ובטעו בו בתולדת האדם הכונה על הטעו כראשון שהטעו בתולדת במין האדם הוא הטעו במשוקף ככולם ובלמת וטעו הכונה על הטעו ביותד וכל אדם מולוחו סדרי טעו כל אדם שטוה קח מולוחו ולכן זה נוטה בטעמו לתחוה זו יותר וזה לתחוה האחר וזה כל מטינו מונס נקח וזוה זס יש עוד שינוי שיסיס מלך כח נגיחם שפוח כח המתולס אל סגור החוסיס ובלשוננו נקח (גיטעקיי"ט) וזו משתנה ביטיס לפי תשתות הזמנות עניני העולם שכלו ומדמנו ללס בימי הלדס וכל אחר וכח הכרתו והכו הניחל דרומח מים פעמוסי בלב הלחך שיש כסס ג"כ ג' תעויות כליד דיינו טעו מים סכולל המשווק וזו יש קח שינוי ככל מקל לפי עמומו דיינו כלחיס מדינה כסס וכן כמלארם זיל כסוק ולמקוס סייס כ"ל שאמרו שם אינו דומה עעס דג העולס כעכו כ"ל שזס מופס הרג סתמחוס כו ושינוי סלטיס כל מלך סתרווה ספולוח צמיס סס לים סכדון: ככרו ובמצפוניו על סדריס עיורס נעלויס ככרו אמנס יש דברים שזיס לו כסס קח ידועה וכעת סס נביחח מדעתו עד שיכרסס ויחצינס ויכריב תלחיסס להיחל מסס דבר תמנה נינס וע"ז אמר וכמלוינו: לבלוחו ולהראוורו עגד סני חלוקות שכל מס שטעלס ככרו וזונו גלוי כלל אחר ללגווח ועל ככרו קח רספוח כ"ל עדיין וחינו נלחס כלייל בלכו אמר ולסראוורו: בסקצת מה שזכרתי לך שאלתי אותו על קח דברים ממחנת הממון אם ישן והסתגון כסס ללחיס ויחציסס ומקור יחינס: ורוחק הבנתו שפנתו רחוקה מערך ואינה סולגת דברים כאלו: לברר מה שקבל לברר כמות ב"צות האל שפנתו חלו: ומהוה יום שפנתו סעטו: הוא נענש על זה פי על טעלווח וקלוחו ענגט כסס עמנו וטקפ פ"ז הוא אקס על העלמותו מחקירות דברים אלו: שימנה המעות בו ויריצם סריוו סוף חריות מן המעט על לזרעו סכונעו הוא סוף מלסון כחכוס מתרסם כר"ל כקפ (סגללים) וכדנתי מ"ל סמלנה מעוט מידו ליד אשס. ופי שזס לו שיקפ כודואי מן מעט סמלנה ללס חרייסס להולאה: והאמין להם והתעצל-סלמונה סהלימין כסס כאלו מן מחמת טעלווח ומחמת

הקדמה

היה מתחייב על אשר סמך עליהם וכן אתה אם לא היית יכול להציע אל ענק זה סדרך שכלך כמו עליות מצות השמע היתה נראית מענתך מענה בעמך סחוקו עליו. וכן אם היתה דעתך קצרה והברתך חלושה מהשני אליו לא היית נענש על פשיעתך ותהיה כגשים וכקטנים אשר הוא כתייהם דרך קבלה. אבל אם אתה איש דעת ותבונה שתוכל לעמוד בהם על ברור מה שקבלת מהחכמים בשם הנביאים משרשי הדת וקוטבי המעשים אתה מצווה להשתמש בהם עד שתעמוד על הענין ויתברר לך סדרך הקבלה והשכל יחד ואם תתעלם ותפשע בדבר תהיה כמקצר בנה שאתה חייב לכוראך יתברך והו יתבאר משני פנים:

הראוה מהם סמה שאמר הכתוב (דברים יו) כי יפלא סמך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין וגומר ועשית על פי הדבר אשר יעידו לך וגומר וכשאתה משתכל במה שכולל הפסוק הראשון מעניני הדין תמצאם דברים שצריכים לפרוט אותם ולחלקם ולדקדק בהם בדרך הקבלה לא בדרך אותות השכל. הלא תראה שלא הזכיר בכללם ענין מן הענינים אשר ידשנו מצד השכל כי לא אמר כשתתפסק בענין היחוד איך הוא או בשמות הבורא ובסודותיו ובשרש משרשי הדת בעבודת המקום ובפוח עליו

סרפא לנפש

סעם: כמו עליות מצות השמע סינה ועטם כל החקים שאין עשמת ידוע לו: וכשאתה מסתכל במה שכולל הפסוק הראשון ב' ר'ל פסוק זה מזכיר ג' דברים בין דם לדם בין דין לדין בין עט לנפש סמך דברים שלא ידוע פירושם רק מ' תחמי פתורם קבלו פירושם מפי כהן לך פירוש אלף אלו חלל אלף חס כל הסודות ככלל זה למעט סמך זה יפירוש מלות שכללות גם כן

סוב הלבנתן

במלות המתק כמה פסיה יכולת בידו לעמוד על הציור ועצב מחמת עלילות: עליות מצות השמע עטמי המלות שאין השכל מורה עליהם כמו עשמה ובאר נחלג כי ח'לל לעמוד על מוסד מזה השכל זולת החכמה הקבלה. בעמך פתוקר ר'ל צעמו האמק מלשון ממלא ברכות פ' חללת האמר במעשה ד'צ' ור' יהושע עד פרינו כל העם ולאמר לחושפית המתורגמן עמוד עמוד ר'ל פסוק: על בירור מה שקבלת מן החכמים הרבאיאים היינו יחד האל בלמת הרחקה הצמחם וטאר עיקר התורה: והו יתבאר משני פנים האיל המצטר בלר מן התורה ומן הביציהם שהממט מניין השכל על יסודי התורה וסומו עטמו על הקבלה לבדה הוא כשעט וכמקאר להגלים חיוב הבורא: מעניני הדינים ר'ל עמי ההורלות ופס דין כולל לכל ההלכות השייכים במלות האיברים בלשון הסוקים. לא כשם עפי' בממח הלבנות שהתורה לא דברה רק במלות הממט שאין השכל מתיקס לוחם ולחיט קן שסדי גול וכל דיני ממונות הוא בכלל מה שעליהם אמרו ח'לל שאף אלף לא מהה התורה למדנו גול אממלה והכבוט הכזי בין דין לדין והייט דיני ממונות כמה שאלמנו בס'ם הגמקין: לפרוט אותם כגון ד' פתיות טיליין ומרלות דם סוקו ועט עמח או סוקו: ולחלקם ד'מ בין דם לדם בין דם לדין ולדין פוקר. ובלחיה עיה יסיה מנרע מבלת או מוסבר וכיואל מדרשים פליים מפורשים בעלמ וטודעים ע'ם הלכה למשה מסיני או ע'ם י'ג מדות שהתורה מדרשת צמס: בדרך הקבלה אף עמס במלות האיברים ית מהן מלות שהשכל מסכים עליהם ופעליהם אמרו ח'לל שאף אלמלה לא מהה התורה למדנו גול מממלה ועריות מיונה. אין זה מזה המוסט רק מזה המוסר גם פסיק דייהס והדקויהס אין מקום לסס לדעס

פת לוחם

ומחמת קלותו במלות כמלך כני'ל נממל: שאל אוהו על משקלו ובגינו וכלל לא הכיר כחייו חמח. הממונו סוכה לפס סד סוף רוחם וצורו ולחיט ז'ק נלחול עליו: כמו עליות מצות השמע כמו שבלחמ אין נילחול דעת סינה פיה כשמתים סמס החוקים שאין סינה ועטמי ידוע ומיעט זו סוף קבלה פני החוקים עומק כמובן. ואחסי אמר וכן אל סיס דעתן קארס מ' גולמר קארס מלאר נה אלס זולתן וזה קארס אלס קורנ מבוטוי ולמר דעתן קארס והכרית מלוטס שעל עניס האמונס סמס כמו סחוד ופקימות ודוויסס אמר דעתן קארס לבסיר מוסיסס ועל שאר דברים שכוונות המלשון כמו כנסתן ומסרתם סמס ויחוד סממביס ודוויסס סמס בליס לאלס ממתס סמרת כומממו יפסי והכרת מונוליט מ'ל אמר וככרת מלוטס: משרשי הדת וקוטבי החישים ככר פשוטי למעלה שיתרו ית' וקדושו ולמונת סכנולה ודוויסין סס סממביס לדעס סממס סוף זממחה וסאר דמרת סמממחה סממלון כמו פאכסה וסרלס וכממחון ומכרת סממס יתקן לקרסם סמס סממביס סממליס יסוכו כ'ל סמממביס סוס פכילת כל סמממביס ללמסס לוחט ית' ולירח ממנו ולממור עממט עליו: ולשורממט בהם בדעת וממנוט סוכר: ואם תתעלם ותפשע בדבר פסמלס מלמורר למסין ממ סוכר ועל ממ סממלרס מפיח דעמו וב' ממה שיהי ככר ויכול להכריחו ולמסיק בו ניס וקרי סוף כמלחמי טריס מלר ומפשע: לפרוט אותם ולחלקם ולדקדק בהם זכר לוחס צ'י (למוטס עדר שלסס דברים כמכרסם כמקום שעל ממ שאלמנו בין דם לדין אמר נברות לוחס כולמר לדעת מרטיסס ועל דיניס אמר ומלמקס לבי סממביס ס'י סממליס סממלרס וממחמקס למלוקס סרבע מזה כממממס זיל סמס כממס סוכט ועל סממביס סמממטס מוקדקס נדקדוק גול מלויסין ושימורס לכוויסס ומלוויססס אמר ולדקדק צמס: בשמות הבורא בלויסס עמח מאלר לוחט סמס ז'כ מושמלמס כממממס ז'ל כלרס כרלממון שמשר לו סממביס ולחיט ממ סממ כ'י ולמר חמח דרוין לכל כ'י וכן לחי לקרס לוחט אלכסי על סויוט שוסט כל סממ וכן כשאר סממביס אמ' עיט כולמס סודות כממביס ודיניסס לממיי למת חלומס סודות סמס סוף מן סממממלות: ובסודותיו כמו רחמס וזמון וכן כמס ודוויסס: משרשי חמח כ'ן קארס וקארס סכל נכס שוטס: בעבודת המקום הכונס על סמממס סממס מן סמממס ככללס שיממקס סמס ח'ט מריסין לממור ח'ט

הקדמה

והכנע לפניו ויחד המעשה לשמו ולכבר המעשים הטובים מפני ההפסד ועניני התשובה מן העבירות ולירא ממנו ולאבהה אותו ולהתבושש מפניו ולחשוב עם הנפש בעבור שמו והדומה לזה ממה שיגיע אליו האדם בדרך השכל וההכרה שתאמין בהם על ידי חכמי התורה והסמך ותסמוך על דברי קבלתם בלבד אבל אמר שתשוב אל דעתך ותשמש בשכלך כמה שדומה לזה אחר שתעמוד עליו מצד הקבלה שהיא כוללת כל מצות התורה ושרשיהן ופרקיהם ותחקור עליו בשכלך ותבונתך ושקול דעתך עד שיתברר לך האמת וידחה השקר כדכתיב (דנניס ד) וידעת היום והשבות אל לבבך וגו' וכן אוסר כמה שנוכל לעמוד על ברורו מדרך השכל כמו שארז"ל כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלי יצא מפני שדעת ענין היחוד כענף מן הדברים שיובנו בדרך השכל וכיון שיתחייב בו יתחייב בכלם :

והשני ממה שאמר הכתוב (ישעי' מ) הלא ידעת אם לא שמעת וגו'. אמר הלא ידעת על הידיעה שהיא מצד הראיה ואמר הלא שמעת על דרך הקבלה והסמך וכן אמר (ס'ס) הלא תדעו הלא תשמעו הלא הונד מראש לכם הקדים הידיעה מצד הראיה על הידיעה מצד הקבלה וההגדה וכן אמר משה רבינו (דנניס ג') הלא' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם וגו' וזכור ימות עולם בינו שנות דור ודור שאל אביך ויגיד וגו'. זה ראייה על מה שזכרנו כי הקבלה ואם היא קודמת בטבע מפני צורך הלוכדים אליה תחלה אין מרפא לנפש

שמאין כסה ע"י אשני הקבלה שסם החכמים שקבלו הורס שבעים אים מתי אים עד מתי רבינו ע"ס : וכן אמר כמה שנוכל וכן לא אומר על כל מה שנוכל לתקור כשכלנו שאיננו לתקור עליו כמו שז"ס ספ"י שיש לתקור על טען יסודת אף שהוא מקובל שדינו ומפורס בחכום :

הלא ידעת אם לא שמעת אלה עולם כי בורא קודם הארץ לא ייעף ולא ייגע אין חק לתבונה וסוף ענין שאל מרוס עטיסם ולא מי ברא אלה המואל בתכסר נכסר לכוונס בשם יקרא מרוס אוסיס ואמין כח אים לא מעור וגו' : הלתי בתמלוז איה עם נבל ולא חכם ואמר אלא' כלה הוא ארץ קרן הוא עשן ויוכנן מה רואים שיש להסנוין מיערת הכורס ונכרע מיערת הכורס עמנו כמ"ס חז"ל ויוכנן נעור כרס קבקים כוונתם בלודס וכמו שסלרין הכמתר בשער הכניסם ואח"כ אומר זכור ימות עולם וכל כספין שזכר סנוונס ששס קבקים עם יבראל מתהלס ועד סוף כמו שיעס נשי וזכר אכל אז אחר ספוק הוא עשן ויוכנן וזס רואים כי : כי הקבלה ואם היא קודמת בטבע עיין לעיל מ"ס פי קודם טענע ויסיי נכתיסם לטימוד טענע ומד לטימוד סוא כן ללמוד ולקבן

שוב הלבנון

לדעת אדם משה השכל נכד. מתאל"ס מותם הלבנות כולם יתבאלו כמותסיס חותסיס ואין זכס פרקסיס שלא יתבאלו כמותס וגס נחתייכו לעיין עליהס דוקא לא עומקן ע"ס היכר אחר יגידו לנו מצד הקבלה : חכמי התורה והסמך היינו הימים שקבלו החכמים הלכה למנהג מסיי : או למודס כי"ג מדות המקובלות שאין צהלכות קבלה רק סס ינולוס בשכלס בדרך הגבחר להס אע"ס שיש מקום לדורס' נענין אחר כמו שמאלנו מחלוקת בין החכמים בדינים הינוליס כי"ג מדות . אף עליו סומכיס על הרוב ועל כי"ג הגדול : הקדים הידיעה מצד הראיה קדימה וזו הוא מפי ס הידיעה מצד הראיה היא קודמת במעלה קודם מהידיעה שהיא מצד הקבלה . וגס הוא אחד מה' קדימות שזכרו בעלי הגיון שאלה חלמר ד"מ ויסך קודם לרלוכין לפי שמעלתו נכבדס ממנו . אע"ס שרלוכין קודם לו בזמן או נכבס : ואום היא קודמת במובע כל סס המכר בלשון הקדמונים הוא לשון אע"ס ר"ל אע"ס שהקבלה קודמת ככנס ר"ל ענין מצד השכל אלא' טימלס מצלי הקבלה שמאלר שאין כאל' כאל"ף בחוליס וסס"ח כולמר כמו כן אנו אומר ככל על סידור נכדו סכרי כל דבר שיס ככלל כיו' : שהיא מצד הראיה שסכל מביא רואים ומופת עוליס : על דרך הקבלת והסמך שאמר שקבל מצדו הוא סומך ענין : הקבלה וההגדה גדרת שקבל ערבו שיש לכוון קבלס ודבר המכונן בין ססמון שמשע אלו שיש' הכנה : עם נבל ולא חכם כי ספקיסי חוב סתתקמות ואמר עוד זכור ימות עולם כיט טעו דור ודור כי סהכרי כח סכיון והסתקוות ואח"כ אמר שאל אביך כי שיס סקבלס : מפני צורך הלוכדים אליה תחלה ללומר שיש סהכרי קודם שתחקור רוח יניחם ותיילס להס לעמוד טימס כלה אמונס ופי"ג נרסיס או לפסון על סקבלס

אם לא : ולכבר המעשים הטובים מפני ההפסד למד מהם הסכולה שסם טעניס סתסכיס אוחס כמו ד"ס ליתן נדקס למי נכרסיסו איה מפתייס ממנו או לומד הורס כשכל לקבד ודומיסי : וירא ממנו ולרל לטימד נכ"ג וכרי"ס בחוליס : בעבור שכיו כולמר שיסיס חטונו עס לפסו ולחקן מעוסייו לא ענבור ירלס טעונס רק לפסן שמו יסיי שהוא ירלס כרומונות : חכמי התורה והסמך שסמך ספ"ד כמגול על מה שסס מוילויסי מן סחורס דעסיקל דעסס קורס אוחס חכמי סחורס ועל מה שקבלו מרבוסיס קרא אוחס חכמי סמך שסס סומכיס מה על דברי רבוסיס גס נקראו לו על יוכיס כתיסס כמותסיס מרבוסיס טידוע מענין סמכייס וסיסיס טיכס טיכס כתיסס כמותסיס כמותסיס : שחשוב אל דעתו וכו' תחלת סכנסס דיכרי ללכ ואח"כ על ססתנונות ט אמר ותימס כשכלך : בבוה שרורמס לוח כולמר סדומס לוס כללו סמכייס מתקמת סמליון שזכר שס סידור וסעבור כלי' כמקום ושרשיהם ופרקיהם אנוסיסיס ופוליוסיסיס שסס סטעניס עס למעלה כינס סטעניס כסס פרקיס וסיס זכר תחלת סכות כשעסיס סכללס אוחיו סכרי תלוקסיס לטריסיס ועניסיס ועד ג' תלוקות אלו אמר ותחקר ענין כשכלך על ססס עניס ככלל ועל תלוקסיס וטריסיס ועניסיס אלו אמר ותבונתך ושקול דעתך להסנוין סכמיסי ולקבן כמשקל כמות אוחיו עניסיס מתקעניסיס מסיס : וכן אמר בו' אחר מה שנוכל לעמוד על סידורו מעני כוונתלי קומת סחורס לא הראיה שסכל מביא רואים ומופת עוליס : על דרך הקבלת גדרת שקבל ערבו שיש לכוון קבלס ודבר המכונן בין ססמון שמשע אלו שיש' הכנה : עם נבל ולא חכם כי ספקיסי חוב סתתקמות ואמר עוד זכור ימות עולם כיט טעו דור ודור כי סהכרי כח סכיון והסתקוות ואח"כ אמר שאל אביך כי שיס סקבלס : מפני צורך הלוכדים אליה תחלה ללומר שיש סהכרי קודם שתחקור רוח יניחם ותיילס להס לעמוד טימס כלה אמונס ופי"ג נרסיס או לפסון על סקבלס

הקדמה

מן הזריות שיסמוך עליה לברר מי שיוכל לדעת ברורה בדרך הראיות ומן הדין לעיין במה שיושג מדרך השכל ולהביא עליו ראיות במופת ששקול הדעת עוזרו למי שיש לו יכולת לעשות כן :

אמר המחבר וכיין שעמתי על חיוב מצות הלכות ושאנחנו חייבים בהם כמה שזכרנו. וראיתי שהונחו ולא חובר בהם ספר מיוחד והתבוננתי מה שהם בו אנשי דורנו מקצר דעתם להבינם כל שכן לעשותם ולהתעסק בהם והיה מחמד האלהים עלי שהעירני לחקור על חכמת המצפון וראיתי במעשי קרמונינו ז' ובמה שקבלנו מדבריהם כי יותר היו זרמים ומשתדלים בחובת עצמם כמה שהיו משתדלים בתולדות הדינים והשאלות הנבריות המסופקות ושהשתדלותם היתה בכללי הדינים ולברר ענין איסור זהיתר ואחר כך היו מתעסקים ומשתדלים לברר מעשיהם וחובות לבותם וכשהיתה באה לידם שאלה נכרית שתולדות הדינים היו מעיינים בה בעת והיא בדרך הסברא ומצויאים את דינה מן העיקר שהיה בידם ולא היו מטרידים דעתם עליה קודם לכן מפני שהיו עניני העולם נקלים בעיניהם וכשהיו צריכין לפסוק את הדין בענף ההוא אם היה הדין ברור להם מן היסודות שקבלו משם הנביאים ע"ה היו פוסקים אותו על הדרך ההוא. ואם תהיה השאלה מן התולדות שתמוציאים דינם מן היסודות ההם היו

מרפא לנפש

כל היסודות והעקריות מרכז תחלה כדי שלא יאחר האדם עד שישכיל בלא דם ככל אצל אחר שישכיל ראו לו לעיין ולבנות טעם על כל דבר שלמד בילדותו ואז טוב לו כמו שפירא בתפוסין כ"ד ע"ש : מי שיוכל לדעת ברורה ר"ל סיכור של הקבלה בדרך הראיות : ברובות עצמם הם חסרי חיותין : לעולם לעולם נקיים בעבודת השי' אבל לא בשתדלו לקבץ דייט מדשים שמה שיאלסו איו דין מדת ויזאלו על דבר זה אין לו קן ואיזה זמן ועוד דעו כי כוס שמת מן הגלוח והתפארוס רק קצו עמק תחלה ואח"כ תוכל לקשט גם את האחים אם בעל נפש אחת : מפני שהיו עניני העולם נקלים בעיניהם לעשות לטעם שיש סגדוליס אחר בלרין כמ"ש לעיל ואשר

טוב הלבנות

קבלה רחוק מאוד שיעמוד האדם על עיקרי הדת מלד השכל לבד ללא הקבלה המורה דרך לשכלו ולאנה יפנה בעיונו. אצל האנשים בלבד אפשר שתהיה מבלי העיין לחלוטי דעת ומשלה. והנה הקבלה מתאזרת האל ויחזרו ויאחר עקריה שבדין קודמות בעצב למצות הלכות. והוא הבאת המוספה על המחשבה ומצות הלכות שהוא כוונת עשיה לשם שמים קודמת בעצב למעשה כמו שזכר המחבר למעלה. ובתוספת נספחך בזה בעל מ"ה לומר שהם דברים סותרים מ"ש כאן ע"ש מ"ה למעלה. ומ"ה הוא איו כלום שארי המחבר כתב כאן קדימה טעמה לא קדימה זמנית : שהורנו שנוצנו : מה שהם בו וכו' מקוצר דעתם וכו'. דומה למחבר ח"ו במקום שאין אחרים השתדל להיות איש : שהעירני לחקור מלפון מעורר ימים : חבבת המצפון תמנה חכמה חסונה מלפון והלפניה שלשה ימים : ברובות עצמם בעיין השייך לתועלת שמתחם בעה"כ יוסר מה שהיו משתדלים להכות אחרים בדיוי ההוראה והתפארוס אשר חספני שחדתן שחדת מבני אדם יתקצר אליהם ואפשר שיהיה ג"כ כבדי לקטו להם שם אצל האנן : והשאלות הנבריות שאלות אחרים : המסופקות שלא נתקדם דינם כמורה שכתבם ובמורה שבע"פ : ושהשתדלותם היתה בכללי הדינים ר"ל לא בלל ומנס בתולדות הדינים הנמוקים בלבד בעיקר הדינים והתפארוס מה שהיוו לדעת אותם ולא לנצות בשום פנים : ענין איסור היתר הלכות פסוקים וכוונות : ולא היו במטרידים דעתם עליהן קודם שלא היו מעיינים בשכלם קודם שהיו לרישים לעמוד מעשה ח"ך לפסוק באם יודמן כמו זאת השאלה : ענין ערה'

פת לחם

הקבלה גם מעשה אחר לזכר האדם להקדים הקבלה לראות שהיא יסוד חיונית בין חסידים דעתו ושיגה בלוח בנינו או לא ואם יתחיל תחלה בדיעות שכלו נראה כחול כוח עושה ממנו יסוד מוסד שזה שתיכנס בדעתו כוח מתקרב ואשר תהאן התקצר כהטעם ויתקף והילול לנו מה כי כזה בדרך דרכו והפלוסופים אב"ב כהם ששמעו אה בעולם ופקרו ואנחו מן הטעם ומש' למעלה שמתחם המלפון קודם טענה שם דבר לענין הסתמסם ונכחן אחר לענין האמונה : בדרך השכל ולהביא עליה כו' שקול דעתה שארו כו' שיש ראיות מוכרחות ע"פ השכל ויש ראיות שאינם מוכרחות כ"כ האמנם הם כמו מוכרחות ע"ש שקול דעתה כמו מעל הכתב שזכר המחבר לקמן שאינו מוסת מותק רק שקול דעתה אמנם כוח מכרית כמו מוסת מוסך : מקוצר דעתם להבינם שדעתם קצרה להנין עינים מעצמם כ"ש לעשותם לעשות מהם חיבור ללמד לאחרים שחיי כהנה דברים שם שפירא יודע ומצין אותם לעצמו ואפ"כ אין סיבותיו להבד נכס ספר לפי שאינו יכול להזיח דעתו ולתסבירה שבטעות ללמד לוותו : ולהתעסק בהם לעשות מהם עסק בלומה להכריח עינים ולזכר ככל תלוקות טעמיים : סתולרות הדינים הם הדינים שמתמללים ומתמסחים למקובלים כמו זאת אומרת הסודגל בלפון האמונאים שדיון זה נעשה דין אחר : והשאלות הנבריות שיהיה למעלה וקרא אותם מסופקות שלא עינים זרים ולא נמצאו דבריו הקדמונים וזריכין לזכרה הטעות והקדמות ולדמות מילתא למילתא לכן אין ביד האדם להחליט ולומר קבלו דעתי כמו שנלמדה דרך השלמים לפי שהתבוננס בלפון מוסתק וכוונתם כן נראה לפי עינים דעתי : בכללי הדינים דיוט ממונות והקדמות לאיסור ויהי' להיות רוח השלמות נמצאות כהם לפי שהם תלוקות שנתורה וכן כוונת כהם ללפון כללים שם על עיטיים בניים על כללים כהנה כמו שפירא מתבונן עינים וכללי מגו ודומסין הכהם : לברר מעשיהם המתבוננת פנות : שהיו עניני העולם בו' בלומר שהנה והכבוד המדומה שמיטיגים בעלי המכנס ע"ה חכמתם שהם מלאים בחכמות שאלות זרות כאלה הם נקלים בלומר בניים נעטיים : וכשהיו צריכים בו' בלומר שהם מוסתים להם

הקדמה

מעיינים בה דרך סברתם ואם יסכימו כלם לדעת אחת היו פוסקים ואם היו חולקים ברוך היו פוסקים כדעת הרוב כמו שאמרו על הסנהדרין נשאלה שאלה לפניהם אם שמעו אמרו להם ואם לאו עומדים למנן רבו המטהרין מדרו רבו המטמאים ממאו מעיקר שבידם יחיד ורבים הלכה כרבים וחברו במסכת אבות מוסרם ויושר מדותם המקובלות מהם כל איש בזמנו ובמקומו. ואנשי התלמוד אמרו על רבותיהם מה שיוורה על עוסק הכמתם ורוב השתדלם לברר את מעשיהם והוא מה שאמרו בשני דרב יהודה כוליה תנוי בנייקן הוה ואנן קא סתנינן טובא ואילו רב יהודא כד הוה שליף מסאניה הוה אתי מטרא ואנן אילו מענינן ואולינן ומענינן ליכא מאן דמשגח בן אמרי ליה קמאי הוה ססרי נפשיהוה על קדושת השם אנן לא מסרינן נפשין על קדושת השם ואמרו אמר רב הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה כמו שאין לו אלוה שגאמר (ד"ס וימים רבים לישראל ללא אלוהי אמת. אלא בתורה ונמילות חסדים. והתברר לי כי ישרשי המעשים שמתכוונים בהם לשמו יתברך הם מיוחדים על בר הלב ון המצפון ואם יארע על הכוונה הפסד לא יהיו המעשים מקובלים ואם ירבו ויתמידו כמו שאמר הכתוב (ישעי' ב) גם כי תרבו תפלה וגו' רחצו הוכו הסירו רוע מעלליכם וגו' ואומר (דברים ל) כי

מראש לנפש

הדנו לנו לענין הכמת פסוקים כוח מהכחן לרוב שיקרא בו הם אצל עמי הארץ ושישעו לו שם כי והכמתים כראשונים כיון מהחלום המלה לחוכה עולם ואחרי כיון מהחלום יגד ככללי הדברים שיקראים זה וזה נתיקמו כדום וסוף ככבודו ללא וענין כמער בני פיד מדרגתו למודי תורה וענין סדר הלמוד הישן כמו שאמרו על הסנהדרין סנהדרין פי: בשני דרב יהודה בר בככות פ"ג הענין פ"ג: מה שיוורה על עוסק הכמתם של עיקר הכמתם והשתדלותם כיון רק להשגיח לנדר מעשיים שיהיו כל מעשיים לע"ס: קמאי הוה ססרי נפשיהוה בר ר"ל עסרי מוסרים גומס ועמסם כדי להלמד ונקיים מצות סא' ולמחות נעונוי מעינם ואילו במקום כנסה כמו שסימנו שם בככות דף קי ב' כי ארז חלף כר הככה חייס לסיחא אהס לא' דמות לרשת כרכלתה נשקוף (ישע' רע"ג לבוש תבוס משפטם) כבר דנה ישראל כיון סק קרעיה מיסס ליגלויה מלתא ידחסי סיפס שימיוסי (קריובו) ד' מהס זוח עיב כרי שגתו רכוחיווה נס ואל שגתוס כהמלודס אלה כמעשיהס כסוים לכך עסס כי לסס נסיס ועלולות ולתס מקס על נסס הארץ כשוקס אף סהארטוס למדו יוהר לל נעסו: ואמרו נכמת פ"א (דף טו) אמר רב הונא כל העוסק בתורה בלבד דומה כמו שאין לו אלוה (פי"ס רשי' בטען ע"ה) כמו שאמרו שם כמחשבו ר"ל כן פירש ורבי הניחן כן תרדיון אמר ר"ה ל"ה אהרן סתעסס ואלסס שילען שפסקת מחרס וגו' ואלס איס שילען סלע פקקיש אלה כחורס לנדר כו'. שנאמר וימים רבים לישראל ללא אלוהי אמת ואלו כסן מוסר ואלו חורס כו'. ואלס סוססוס מוהס מוכנסס ללא אלהי אמת וסדר כתיב ללא חורס דניסחא קמאר לע"ס אה"כ ואלו מוסר ואלו חורס כו'. ואם ירבו ויתמידו לע"ס שלומד ועוסיס כרנס ומתמיד כסס לע"ס מקולל לפי"ו פי' כיון שאינו

פת לתם

לסס היין: מוסרם ויושר מדותם מוכרס כיוון כרסיסו סל מחלוח פוס"ו כמו שכתבתי לעיל סגלח מוסר אונח סל סגלס: כל איס בוכוסו וסמולס כל דבר כפי זמנו וסוקסו סטודלי לא למסס דברו כיון ען סתעסס דברים כרסיס סו דבר כענין סו וסו כוס רק סל לא דבר לפי מקומו וסעסו מס סרלס סססמון כיון סרין כמנו במקום סהוה סס דבר כחוסו ענין לנדוד סרלס: מענינן ואולינן ומענינן ונקיים וסולקיס וזוקקיס וסוה מלסון קול עמס וס"ס סלען ארסלס כן: כל העוסק בתורה כו' אלא בתורה ונמילות חסדים כרי ענס תורס סענע למעס אף לכות כל זמנו לפי סרין לסיה זמן סג ומעסס כשועל כיון ענין לכות חמון כשאלות זרות פלססס עניסס כלל למעסס כמות סהוה: על בר הלב ון המצפון עניסס כיון סל כפור מעט עניסס ון סמלוח עניסס כו' ואם ירבו ויתמידו לע"ס שיהיו כמעשיים כרסס כמסס ומתמידים כמון: כי תרבו תפלה כיון ענין כרסיס ומיל:

שוב הלבנון

עדין נקלים בעיניהם ר"ל קיים השם ונקט כבוד מנהי אדם: אם שמעו ר"ל אם הביט ודעו להשיב: וחברו במסכת אבות מוסרם ויושר מדותם ר"ל בזכרם שלמות קבלת התורה כס"ל דלצות הזכיר אלא כל אחד מן המקבילים מה שהדעת דרכני מוסר. - אכל לא זכרו כלל חידושיהם בשאלות הדינים שהדעת כעושים: כל איש בזמנו ובמקומו הדעת דעוה כהמסר יתמה לפי טורח הדור והמקום לפי הסמכות מעשיהם מזה ענת הדור והמקום: ובשני דרב יהודה כוליה תנוי בנייקן הוה לא חמנו לנס לעין בשאלות הדינים קודם שיתמרו אליהם למעשה רק בנייקן בלשון שהוא דבר רגיל וסוה מלוד ונידן הרבה לקיים העולם וכמו שאמרו על ג' דברים העולם קיים על הדיו וכל האמת ועל העולם אכל שאל המקבילים לא היו מעיינים בנס בשלם על מקדם: קמאי הוה ססרי נפשיהוה וכו' שיהו דנקיס מלוד כלהבס האל מד שאל היו מעשיים להפסד ממונס וכנסוס דברי הטוב לנכוד השם וכמעשה דרסיהוה גויס דמות כרכלתה סכר דנת פירלח היו סק כר חלף בר הככה וקריעה זה מורה על חוס לבנו כלהבס ד' בעברתו שאל יכול להסתפק עליה עד חקר הדבר דמותו ראו: בתורה בלבד לעין על דייס מסוקיס. וליס נקט מדות מוטובס העלמות לבו: בר לב ון המצפון עניסס כיון כבוד כרסיס וליס חלוק דשנת מסתכות כקרינו. והמלסון סהוה מוסר ד' מבלי מהענין זרות: ואם ירבו ויתמידו לע"ס סתכנה כמעשו המוכיס מלד כן העשיית וגס מתמיד כסס סמיד: רחצו הוכו הסירו רוע מעלליכם וענין כרסיסו ענין כרסיסו קא על מרון. לבו ומלסו: שיסיד מלכו סהוה העצירות ומתעננו מלהריר כסס מד סיסכיס לבנו עלא לעשות עוד וכמחלר הכסוב קרעו לנכנס ואל נבדכס וגו' ואל סהוה סקד הסכונה

הקדמה

קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו ואומר (משלי כג) תנה בני לבך לי ועניך דרכי תצורנה ואמרו קדמונינו ז"ל בזה אי יהבת לי לבך ועניך אנא ידע דאת דילי ואמר הכתוב (במדבר טו) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו', ואומר (מייסד ו) במה אקדם ה' אכף לאלהי מרום האקדמנו בעולות וכו' והיתה התשובה הגיד לך אדם מה מוב ומה ה' דורש ממך וכו' ואומר (ימיס פ) כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי כי אני ה' וכו'. ופירושו ענין התשובה הואת שצריך המתהלל להתהלל בהבנת דרכי והכרת חסדי להתבונן בכריאתי ולהכיר גבורתי וחכמתי מתוך מעשי וכל מה שהבאתי מן הפסוקים הם ראיות על חיוב מצות הלבבות ומוסר הנפשות וצריך שחודע כי הכונה והתועלת במצות הלבבות הם שיהיו גלויותו וצפונינו שויים ושקולים בעבודת השם עד שתהיה עדות הלב והלשון והאברים שוה ויצדיק כל אחד מהם את חברו ויעיד לו ולא יחלוק עליו ולא יסתור דבריו והוא אשר יקראוהו הכתוב תמים באמרו (דברים יח) תמים תהיה עם ה' אלהיך ואמר (נבאשימו) תמים היה בדורותיו ואמר (מלכים טו) הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו ואמר (שם קא) אשכילה בדרך תמים מתי תבא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי ואמר במי שאין תוכו כבודו (מלכים א יב) ולא היה לבבו שלם עם ה' אלהיו ואמר (מלכים טח) ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכוזו

מרפא לנפש

למי. כמי' גם כי תרבו תפלה לינו שומע וכו' רמזו סוכו וכו' ואמרו קדמונינו ז"ל ויפלו דרכות פ"ק: אכף ומה מלכי סוף: וכה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך: השכל וידוע אותי כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה באופן כי באלה חכמתי נאם ה' להתבונן בכריאתי כו' ולא יחך ויכל לידע אמת רק כסגנת דרכו ומסדו

פת לחם

טוב הלבנות

התשובה כוונת: ואומר רבנו אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו מנוחל שכל הנשים מליה נכוונת הלך: דרכי תצורנה יתמוך דרכי: במה אקדם ה' אכף לאלהי מרום לשון הכענה דעתו כפיפות לבו: האקדמנו בעולות היה ודאי התשובה הראוי לעבירות מלחם האברים הוא ידוע וכמו שאמרנו ז"ל שלשה חלקי כפרה נן התשובה עם כל אחת בפ' יוה"כ. וגם עולה עיקרה מכפרת על ההורו הלך כמלאמר חז"ל והיתה השאלה כמה יוכל לבקו לבבו ולפסע עקמימותו האקדמנו בעולות היוכלו העולות לישר לבבו לעבודת ה' להבא כמו שהם מכפרים על ההורו שעבר. והיתה התשובה הגיד לך אדם וכו' אהנת חסד והצנע לכת עם אלהיך. שאין האם חסן רק שלימות לבו ותמימות מכו והמלוט לעבודתו: בהרבנת דרכי והברת חסדי להתבונן וכו' הגה ודאי להכיר חסדו ולהתבונן בכריאתו פליליותו הוא נמנע שיגיע לשום טורח רק שינין דרכי הכרת חסדו ר"ל חיזה דרך שיטור לו לשיין בהכרת חסדו ובכריאתו כפי כמו: גלוינו ומצפונינו שויים שיהא מוכו ככנו: ויצדיק כל אחד מהם וכו' וכל מה שצרכים לבו לעבודת ה' לא יתעלן מן המעשה הנריך אליו: תמים תהיה עם ה' אלהיך: הגה הוא יתבדך מוקף לב וטומן ללוט. נרץ שמהיה

אי יהבת לי לבך ועניך כו' נראה מדכחם שמלת ועניך שיהיה למעלה והכונה נמלות דרכי תצורנה שדרכי יסיו נעורים המלא פ"ק ומלת תצורנה יסיו נעורים על משקל אבני אנטיס המולג יסיו נעולם (וחוקא יוס) ומה ה' דורש ממך כו' וסיפס והצנע לכת שפכונם צוה על בר סלג: השכל וידוע אותי וסיפס כי אל י עושה חסד משפט וצדקה וכו' כדי שהקדים דרכי והברת חסדי שכל כסגנת דרכי כלומר דך סכנתו אל יתהלל בטעיר נעשיר עגד טעורכ אמר להבנות בכריאתי ולהכיר גבורתי וחכמתי עד ג' חלוקות שהתהלל כסס הניחא דהיו אל יתהלל כססם בתמחמו אל יתהלל הנכור בגבורתו אל יתהלל הטעיר נעשיר עגד טעורכ אמר להבנות בכריאתי טעור טעור יתבדך כמדיח קוים שמים וארץ ססס נקראים אלנו יתבדך קיין כמחולל שמים וארץ קיין אחד ונגד סגנורה אמר ולהכיר גבורתי ונגד חכמתו אמר וחכמתו ומס סתפך סכור כינוי טבחתם הוא פוער לפי קויתם כמעלה טבחתם הוא קיין עמנו כנסת וסגנורכ קודמת לטער סהול קיין דבך לגוף משל"כ סהורכ הוא קיין חילוני וחלוי דכדכו בערכו יתבי הוא סתפך סכור לפי כסכתונגות ארסם גל יתבי סהול ממטס למעלה טע"י כריאתו אלו מבינו גבורתו ואח"כ אלו משיניו חכמתו וס סלמת להבנות בכריאתי ואח"כ יוכיר גבורתי וחכמתי מתוך טעמי בכריאתי: חיוב מצות הלבבות קיים ועשה סתפך ועל סור מרע טבחס אמר וסטר סנספות: שויים ושקולים ג"כ עגד סור מרע ועשה טוב: עדות הלב והלשון: כו' כינס סעודת ססס מדות כי סעודת ססס הכעבר לחזונו הוא עדות על חדותו וממסותו עני: יצדיק כל אחד מהם כו' כסור מרע ויעיד עליו נעשה טוב ולא יתלוק עליו כסור מרע ולא יתכור

התמימות בלב כמו שהוא מראה עצמו בגלוי. לא שיהיה חמים לעיני בני האדם כי האדם יראה לעינים וכו' ויבא לנגב: תמים היה בדורותיו הגה תתפנה נח על תמימותו בזכרו יען שהדור כולו היו סכים מאחרי ה' סנה ודאי האדם שהיה מראה עצמו לפני בני האדם לא היה כדאי לרמות האלמים ארבעה היה לחרסם ולקלן בעיני כל שורדיו ואך רק בחוס לבבו ושלימות נפשו. גם לא היה מסתיר מעשיו הסובים מראת בני דורו כדי שיהיה מאטוט וגלוי. שוין: אשכילה בדרך תמים מתי תבא אלי היה עושה ומשכיל דרך התמימות נשמחו לספר אותה מכל מוס כדאי שידבק ט רוח מלכי: אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי חילוני בתוך ביתי שאינו מוקף לבני אדם לעשות מעשיו כחוס לבבו למען

הקדמה

לו ולכם לא נכון עמו ונו'. ומן היריע שכל מי שחולק קצתו על קצתו ומכויב קצתו את קצתו בדבור או במעשה אין מאמינים בצדקו ואין הנפשות מתישבות על אמתיו זכן אם יחלוק גלויינו על נסתרינו וכוונת לבבנו על דבדונו ותנועה אברינו על מצונונינו לא תהיה עבודתנו לאלהינו שלמה לפני שאינו מקבל עבודה מווייפת כמו שנאמר (ישעי' ה) לא אוכל און ועצרה ואמר (סס סא) כי אני ה' אורה משפט שונא גול בעולה ואמר (מלאכי ב) וכי תגישון עור לזבח אין רע ונו' ואמר (שמואל א טו) הנה שמוע מזבח טוב ונו' ומפני זה תהיה מצוה אחת שקולה כמצות רבות כפי הלכ והכוונה ועבירה אהת שקולה כעבירות רבות ואפשר שתהיה המחשבה במצוה והכוסף לעשותה מיראת אלהים שוקלת מצות רבות מזולתה כאשר אמר ה' לדוד (ד"ס נו) יען אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי ונו' ואמר (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו ואמרו ז"ל בפירושו מאי ולחושבי שמו אפי' חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה :

וכאשר עמדתי על מה שהזכיר עליו השכל והכתוב והקבלה ממצות הלכות החלותי להרגיל את נפשי בהם ועמסתי עליה משא יריעתה ועשייתם וכל אשר נגלה אלי מהם ענין גלה לי את הסמוך לו והסמוך לו את הסמוך לו עד אשר רחב הענין והיה לי קשה לזכור אותו תמיד מלבי ויראתי השכחה על מה שעלה במחשבתי מהם והתכת מה שקפא ברעיוני מעניניהם עם מעוט העותרים מאנשי דורנו עליהם והסמכתי ברמא לנפש

שעוה עם כדוהיו טבל לטעול אהו יתבדן : ומן היריע שכל כו' דבר זה נוסב גיכ כנני אדם שאם אומר כי לחסרו ועשה לסיך או פגע כן ועם מושב כן אין מתחייבם בלדקו ובדבורו כיון שהוא סותר לביש שאין הקב"ה מקבל עבודה מווייפת דמיונו חס וטוב מצות וכוונתו לנגח מלמו או לטוב דבר אחר כיון שכל גלו לפניו : לא אוכל לא ועצרה לא אורח לנחות שאון ועמל בלנכסם וחסם מתחייבם ועגלים כתיב מקדש : שובג גול בעולה אפי' לאח יאול (ר"ב) : וכי תגישון עור וכו' ר"ל עור סינו כדוקן שנתין שאינו טיב לכל והוא עורם שנתורם שנקרא (שער נלמי) שהוא פסול לגבי מנח וכן אמרו במשנה פי' חס דכ"ק הוא שוטף כהנה מדרו מענה מזה דפסור סינו כדוקן שנתין דכוס חוק שאינו טיב ע"פ (ור"ל כסב שאלא כוסה ס' אמור שפסוק סו ע"ה) : ואמר הנה שמוע מזבח טוב טוב לשמוע למצות סי' מלקידי ונחיה ולמרות סי' פי' כתיב סס : שוקלת מצות רבות מזולתה ר"ל כולם ויאל סי' : ככתיב ה' לדוד יען אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי השיבות כי היה עם לבבך (ואמרו חז"ל גדולה עבודה לשמה ממנו שלל לשם) :

תעמסתי עליה על כהנא מלמי ומעמלי בלא סגר וכרון לפי מלגון כואם מדעון כי לא מלמי : והתכת מה שקפא ברעיוני מה

טוב הלבנות

סורריו . אך רק בשלימותו בעבודת ה' : אין מאמינים בצדקו ומלחר שאין רוח הכירות טוהה הימנו שפיסח שאין המקום טוהה הימנו : און ועצרה בקרבן און ועשר עמנו כגלי' : שובג גול בעולה הביא רחיה שהקב"ה אינו מבקש עבודה מווייפת שחלקו מעשיו קאמן על קאמן והוא שובג עולה כגול : וכי תגישון עור לזבח אין רע ר"ל שמו טרע כתיבי ה' מוס בקרבן מלד שאינו טרע שפיסח שאין הקב"ה מקבל עבודה שיש מוס והסרון ולם עב חסר אין ק"י מוס גדול מוח : והרובק לשון חסק ומשוקה מלגון ועמה כי כנסף וכספתה : שוקלת מצות רבות מזולתה ר"ל חס היא כקף מחזיק אחת ושאר מצות רבות כזולת המחשבה כקף ז' היא מכתבה חס כולם : מזולתה סי' מזולת מצוה שהיא במחשבת הלכ ותשוקתה או אפשר שהכינוי מזולתה שב אל המחשבה והכל אחד : תעמסתי מל' ויעמטם איש על תמונו (כחלפות מד) : גלה לי את הסמוך לו וכו' שהיה כל אחד כמו הקדמה לחסרו : והתכת מה שקפא

לפניה כזולת מעשה ותקבלה לרצונו יתבי : מאי ולחושבי שמו כולמר שחכב לשמות מצוה לשמו ית' שאי חשי נאנס ולא עשאה גיכ ורשע נשכח על אדם : ויראתי השכחה על מה שעלה בי יראתי שלל שמוע ששכחה על מה שעלה כו' : והתכת מה שקפא

דבריו בעשה טוב : שחולק קצתו על קצתו כלומר קאח דבריו שאנו שומעים ממנו בעת מן כתיבים חולק על קאח דבריו ששמעו ממנו כעת הארס ואמר חולק קאחו וכי ומכויב קאחו וכו' חולק שתיים כדעוה ומכויב שייך כדסורר מעשה : אין מאמינים בצדקו ומעשה ואין כספיות מתחייבות על אמתו כדעוהם שאין יכולין להחליט כדבריו שכן היא דעתו כאלמה כי אולי הוא מכויב לנו : גלויינו על נסתרינו כדעוהם וסיואל שטרע כדאן מעשה דונרו ומחשבה כי כנמאון כוון על המחשבה : כפי אוכל און ועצרה כמו שפי' שם רשעי זיל לא אורח לטעול און שכללם וחספסם עשה ולחפסם לשמי כתיב סס : שובג גול בשלה זס שמתבא עולם מן טעול סוה שמי אילי סוהו און און ועלם : וכי תגישון עור לזבוח וקרבן בעל מוס סוה דוגמה גול בעולה : שמוע מזבח טוב לשמוע דבר סי' סוה טוב מלקידי ונח כנלתי שמוע והוא גיכ כמו גול בעולה : כפי הלב והרובנה רב שמחה טבל לעשותה וכסנה לשמו ית' : כעבירות רבות סינו גיכ כס שמחמו נס כתיב ששחמט לעשות ועילו כו' וכפי כסוה חס לתאבון או לכספיס ר"ל : המחשבה במצוה היא כסוה שמיון עממו לעשותה מל' חישב אדם לעשות מצוה כו' והכוסף לעשותה היא כהתקדש שהקדש מחמק לעשותה כסוע עמה : מצות רבות היא שוקלת עבד כרבה מצות שנספס כזולת מחשבה כסוה : יען אשר היה כו' וכתיבי כתיבות כי כיה עם לנכך כו' כסמתחשבו

הקרמה

הקרמונים ומסור החסידים ומעיר משינת הפתיות ומעמיק בקרוקי החכמה הזאת ומזכיר דעת האלהים ותורותיו ונורם להצלת הנפש ומזרז העושה ומעורר המתעלם ומשפר המקדים ומרגיל המתאחר ומאשר המתחילים ומראה הדרך לנכוכים :

ובאשר זמנתי לעשות מה שהסכמתי עליו מחבור הספר הזה ראיתי כי אין איש כמוני ראוי לחבר חבור כמזוה ושעיתי בנפשי כי כתי קצר מחלק מחלקותיו כפי הצורך לו מפני כובד הדבר בעיני וקוצר דעתי וחלישות שכלי מהשיג הענינים ושאיתני בקי בצחות ל' הערבי אשר בה חברתי אותו מפני שהיא קרובה להבין לרוב אנשי דורנו ויראתי שאמרח בדבר שיראה בו קוצר כתי ושאיכפור בו את הסדה הנכונה עד שדורני בנפשי לשוב מסחשבתני ולהשיבה מסה שהסכימה עליו :

ובאשר זמנתי להסיר משא המורה הזה מעלי ולהניח לי מחבורי שבתני וחדשתי את נפשי על בחרה במנוחה ולשכון כמען העצלה בהשקט ובכפחה ויראתי שיהיה רצון התאוה להניח המחשבה הזאת ושהיא הפני אל דרך המנוחה והשלוה ולהעלות על הגהנה ולשבת במסות העצלות וידעתי כי כמה שכלים (כ"ה שכ"ה) אבדו מרא לפני

שקלמת חפטי כי זו נמנתי ולוסי : ומזרז העושה בשעת עושי נרץ וזח שלא ורמזי אל : ומישר המקדים כמז' כסוף כספר ותוכל לאס ובמקומו בנקות המדות הסודות ר"ל ליסירי מי שהקדים לנרץ שעדיין אין סמוך גורם לעשותו שיטתו בזמנו ובמקומו כפי שהדגש : ומרגיל המתאחר וכן להפך שלא לאחר דבר מלוס הכלוי לעשות תוכן : ובמאשר המתחילים לחון ולאשר ידי המתחילים במלות שימננו בני עוני : מחלק מחלקותיו אשר חלק ה' מחלקי זה הספר לא אולי לדבר בו כל דברי כי כתי קצר וכו' (ויית כתי מנהלן מחלקותיו) : ויראתי שיהיה רצון התאוה הוא ליסירי שגלגש : שהוא הפני הוא חסר פות : כמה שכלים חלילו חכמים

שוב הלבנון

ותהיה החבור הזה די בעיני הזו : ומישר המקדים מעבד האיש הנמנה והסמוך : ומרגיל המתאחר המתעלל : ובאשר מלשון בחשתי כי אשכנסי צנות (כרלשתי ל') : ובאשר זמנתי מלשון ועשייתם לו כלשר זמם לעשות לחפיו : מחלק מחלקותיו מלחלק על כל החלקים הכלוי לספר כזה : מפני שהיא קרובה להבין וכו' נתן עסק למה חזר אותו בלשון ערבי : ויראתי שיהיה רצון התאוה מעשה יצר הרע : ושהוא הפני הסה פות : על ההגהנה להניח ולעזוב העיני : כמה שכלים עיני השכל וס"ה שכ"ה. והייתי

פת לחם

בדרך הטובה שיהיה מנסה לחם כאלה מנמני הקדמונים כי אין לאנו בדיוחיונו וידע עד מה וכמו שאלמך הכתוב שאל אנכי ויגיד כו' ולאמר ונמני כו' בעשש פוה ששכס ועל סור חרע חמר וזמר החכמים : ומעיר משינת הפתיות מהתעללותי וכעלול בעדות ה' כמה מהחכר כזה החכר שיש עסק וקדשם שנת ספסודו מתמם שנתו ילמד ונשקפו ממדודות ספסוד' כי כן נמלא דרכני חו"ל שפתי הוא כמתפתה ניחו : החכמה הזאת חכמת המלפון : ומזרז העושה שאף מי שסוף עד כסם ג'כ עושה וזינוו חוטל כול אשכ' יקבל ממנו חוטלם כמה שיודעי עוד יוסר וכבר אמרו אין מודין אלה למורה : ומעורר המתעלם הוא כעלול כחולס ולא מתמם מחקות עושים : ומישר המקדים : שהמעוררות חלק ופולסות עליהם לעבודה ועיני הוא מעללל הסדר ומקדים מה שאריך ליות מלאחר ובמתי זה אחד מן הספסודים בעבודתיהם החבור כזה מישר אותו כלומר יוליכו בדרך ישרה ומתחלת ויחד לראש בניתי שטוח שיהיו ועושה מתעוררים וז' וישר בעמק : ומרגיל המתאחר מחלהך נקרא מי חלוינו כ"כ עלל שיהיה מתעלם מעבודת השכל רכ שטוח עוסק בעבודת כרסיון וסוך לאט לאט ירגיענו ממכור סוס להכרז ולשון מרגיל שאמך רגליו וירדכס בנורז : ובאשר המתחילים שש בני אדם מעוררו לנס וכינוו עמלם לעבוד וכדאלה להתחיל ופולס כרסיון לפי שכל החתול קאות החבור היה ולאשר אותו והוא ג'כ לשון אומן והדרכס כמתיא ולאשר בדרך נתי : ומראה הדרך לנכוכ' שמונן בני אדם הם בנויים ככרנס מעטיני סעבודס וזינוס יכונים לנרץ בשקול דעתס אלה יטעו וכלזיס דרך ילכו והחבור סוס יראה להם איהו נרץ ישרה וינוו לנס : ובאשר מחותני כו' כלשר לרישי כמו כלשר אדם : מחבור הספר היה מענין חבור הספר : כתי קצר מחלק מחלקותיו כו' שאלן כתיי מלוק עיסי חכמת המלפון שיהיה דבר דבור על אפיו שז' כל מנחת מקור דבר לדבר מכוח עינו ועל מה אלוסי טעמו ומה הם ארצו ומה ענינו ומולדונו כמו שזכר למעלה : מפני כובד הדבר בעיני כלומר שאני כזה כהאר כל אדם מעטיני השלמות כנדוס שביטטי ועו"י שאורו כנד בניתי הוא יראה לנפש להשתוק בו עמם שיהיה נהר סרנס וירדתי בכר : וירדתי רעתי וחלישות שכלי קולר דעתי בעיות וחלומות וחלישות שכלי דעוסי כהיגותם שלמותו כמו כענתון וככניטס וזככס וירלס ודומיני : מפני שהיא קרובה כו' מוכס על אמרו אש' כי חרשי כלומר מלך חייב כזו לטלון מתי שדאי קרוב וכו' : שיראה בו ב' כיווד גלז' כמו ולא יראה לך מונן כלומר שאולי זה יהיה כל מי טרתי כביחור זה שירלו וימלאו בו כמיטיס שדאי קלר כנ"ל : ושאיכפור בו כו' שדמס נכונס סוף פלס' לסיר לחם מקומו ולעזוב תהוקתו מטעולה דבר שאינו ככחו שטוח כמו יוסרל : לשוב ממחשבתני ולהשיבה בו' ככל לטלון לחמי עו"י טעב בני אדם שנדרס ספקוע מונן רכ כמתשכס כלרס ולאחר כך הוא מהתקיע ורולס לחולל מוס סרני מיד שגמר דעתו להדלול קלר חחר מענהכחו אדם ליות הדבר שקוע כ"כ כתי דמיוני : כמתשכס מתגברת מלוו ותוקפת אותו בכל עמס שנכנסת בלכו להשיאו לדבר שטוח ואין האדם להשיכס ולהפסיק אותו מלבו ולהפיק דעונו ממנס כחוקת חיד סוס אמר לשוב כמתלה ואח"כ להביב וסכן : ולהניח לי מחבורי לקחת לי המנוחה כמו וסוס כנטיס כ' אלטיך לך ולעזוב מלחמנו : על בורה מחשבתני וחדשתי אותם שסמלתיא לרץ חלפתו דיטיו חלופת המנוחה שאיתני לו נס לעזוב המתשכס סוחל : ושיראה הפני ג'כ לרץ חלפתו סוס לנבי וכ' וזמנתי המנוחה והשלוה מתקוע לוי מן העסק וזכות לוי מן עלו קוצר דעתי : ולהסכים על ההגהנה להניח המחשבה הזאת : ולשבת במנוחה העצלות בדברים האחרים מן העבודה שפתי שיפילי כרסיון דבר זה ממילא יושתי אל כלל העללות כענין עידיס גורכס עידיס ונמנ' נשטר יחוד סמעשה ולל מולק אחר העלמס כהעלמס וכו' : כי כמה שכלים אבדו כמה מיני ככלסם שזיו ככס

הקדמה

בעבור המורא וכמה חסרונים נרם אותם הפחד חזרתי דברי האומר מן הזהירות שלא תרבה לחזור ואסרתי שאם היה כל מתעסק בענין מעניני הטובה או להורות הדרך הישרה הנכונה שותק ועומד עד אשר יגמר לו כל רצונו לא היה אדם מדבר דבר אחרי הנביאים ע"ה אשר בהרם השם לשליחותו ואמצם בעזרתו. ואלו היה כל מי שרצה למלאות לו כל מדות הטוב ולא יכול להשיגם מה שירדמן לו מהן היו כל ב"א ריקים מן המדות והחסרים מן החסודות ושבים במרוצת תוחלת נכונה והיו שביולי הטוב שוממים ומעונות החסד נעזבים והבינותי כי הנפשות תאותם רבה להשיג תכלית הרע ומתרשלות לעסוק בדרכי החסד ומתעצלות להקדים אל הטובות והולכות תמיד בדרכי השחוק והשמחה ואם נראה אליהן מראה תאוה שיקרא אתהן בודות דברי שקר לנמות אליו ומוכחות את מענותיו להעמיד נמייתו ולחזק אודותיו ולחבר פרידותיו ואם יאזר

מרפא לנפש

ומתכילם אם מורא יעלה על ראשם שלא יוכלו לגמור כל המעשים ועי' לה החתולו מה שנידס לפשות ואנדרו כס ומתמתם וי"ג שזורים (וכס שזורים ביו"ב כענין עופו). ושורים במרוצת תוחלת נכונה וישוב תמיד כמתעסק לו לרוב להשיג תוחלתו וחזקומו אבל כלמת ככוסה וחולתו מן לא עזר מתעסק לגמור ולא חזק מן מורוין להכניע ממנה כו' הגה' ומעונות הרעם נעזבים פירות שכל מי שברא לו יעזבו כ"א גם כן עשות חסד עם רעמו ולהטוב להם כדי ויכלתם כי יאמרו כלם אחר שאין לאלו ידי כפת לפשות לו חסד רחב כפי חזקומו ל"ע לפשות עשו חסד מעט]: בודות לשון כדאי ר"ל נודים דגוי שקר שראוי לעשות לדרך כעס: ולחזק אודותיו לתקן ולחזק כל

שוב הלבנון

שכרי המעט: ושבים במרוצת תוחלת נכונה לשון כרי חסד היו תמיד נלים ופטים ולא מתינים שלמות כלשם אשר ירוב אשר תוחלת דהיינו מקוה אשר תחוב כבוסה ולא מניע לו המצוק אשר היה ממנה אליו ועי' שאלמר הכבוס תוחלתו ככוסה (ליו"ב מ"ח): הידיו שביולי הטוב וכי' כי אין שום חסד זו וזלת הנביאים יכול לקבץ אליו כלמתי כלימות: תכליתו: תכליתו הרע מעטני העולם והנאומיו: להקדים על הטובות לשקוד על המעט: בדרכי השחוק והשמחה כי לזה טסה מניע תחולדתו ותחלתו חומרו. וכמו שאלמר הכבוס ושיר פלא חסד יולד (ליו"ב מ"ח): מראה תאוה שיקרא אתהן מעטני העולם שמסק בידן לעשותן: בבודות דברי שקר חף על פי שהם מאלמים בגמול ועשות עושה רעה. עכ"ל תאותם וגבות חומרם ממה שכלם לנבאם לו היתרים על הדג: וסוככות את מענותיו רלוותיו להחיל לו הדבר: להעמיד נמייתו מכלתי שמוע לייך קבוע שצברתו ומהטבתו מלמדות ממלתי ה' ומלמדן מן המעשים לכל נראה לפי שכלו המזוהם שאלדבה בזה יתקרב אל ה': ולחזק אודותיו ענין השקר. מלשון מודות השלם הכוונת

פת לרם

החסד להשפילם ולהכריסם כסם ולא אכדו ממנו רק כעבור המורא שירא לנפש אליהם שלא יוכלו יגיעו לרוב או כוונתו שאלכו מן הכון העולם ע"י מורא בעליון שראו לנמות די ולמשון קצת כהסר להכריס כסר כמו שאלתי אל: וכמה חסרונים ידעתי שגורם אמת המחוד ואמר כמה שאלתי אכדו וכי' בעניני קדושות והאמונות והכמה המכונים נרם ככוסה בדברים כוונתם למעט ע"י העדר הכוונת כסם האדם חסר מלמדותיו ומדויותו ענומים ומקרים כמו העדר הכוונת וככונתו ויחוד המעטת והרומים: מן הזהירות שלא תרבה לחזור כלומר זה חלק חסד מתקני חסרונות ותכלית חסד מתחלתו שלא תרם להסיר כלומר שלא תפלו בו כ"כ עד שתפסם בו גם בדברים שסוף חזק כסם: כל מתעסק בענין מעניני הטובה כל מי שדבר לבו להכריס חסד חסר ככונת דברי חומרו או בלתי ככונת חסד המעטת על ועל עסק היתורים נמוקרים ומדות חסד או הכוונת דרך חסרם והכונת ואמר חסרם לשלול שדבר עקומים כלומר לסיקם מן העקום ומעוות ואמר הכוונת כלומר הקיימת שם בדברים ככונתם האדם שאלים עקומים לפי שחפזים האדם אשר חרד לטוב ענינים ומלאו כלתי מתקיימים כדבר שאלמר כל חסד שאין עמה מלאכה כו' וכל מנחת הכנה מלמ גזון הוא על מוראם הסיקם ככונת מלשון כסיס וכן: שורקו ורעובו שורק ומתקבל בו חטקת עומד על עמדו ומלמס עד אשר יגמר לו כל רצונו כלומר שאלים עד אשר יגיעו בעמלו ויחיל לב כיס יתירם כיתר שאלם והסלגם ממה שבווא עמה וכן כהנות לשון יתמין על שיעין ויתקוב בו ביומר ולשונו מתכר לנדר נחום: ולא אחר אדם כו' אדרת הנביאים כלומר בדורות שגמדו

אחר הכוונתם וכו' וכו' קטין שאלים חסדם שומר רוח לא ידע: אשר בחרם ה' כו' ואמצם בעזרתו ולכן היו נעושים משגי הסתעפות ודיינו קור' דעתם כאלך לענין וכודו הדבר שאלר שגמרם ה' בודאי יהיה דעתם רחבם ומתולת מתם די כאלך לענין שלמותם ועל כדבר דכר אמר ומלמס חלפיק נחיריק: בנייה כו' מלה מניח מופכת על ואלו היה כלומר אלו היה מניח לו ממה ומה שם כעס ויכלתו מתמת שאליו ויכול למלאות בעליותו כפי שחוקתו סיו כל בני אדם כו': ריקים מן השביות כדמות והתמיס מן החמודות מנודת הולכות למעט כו': ושבים במרוצת תוחלת נכונה כלומר אם סיו מתחוקקם ומתולת ומתמיס תמיד לו מעורר דעתם יהיה תוחלתם נכונה כבודתי לא ומלאו לעולם דעתם רחבם ומתולתם כדי רצונם ומלה ושיסם ככוסה כלומר ראם ומביע שדבר ממשון זמן רב דעת האדם מתעסקת בו כלומר רצון פסם ומיחלם מתוחלתו וכלאו רוצה לנטיח אליו ואלו חסד ומיחל ומגללת מתכסחו שיוכל ברעונו וזכו: והיו שביולי הטוב שחפזים בעליותם שזרובים כסם להשיג על דם ספוק סיו או שוממים מגלי דרך כסם מלאים סלם חסד ככוסה בעליותו: ומעונות החסדים נעזבים שמים סבראו זו ועזבו ב"א כל שעות חסד ראם עם רעמו והלכתי להם כדי ויכלתם שאלמיו נלכס מה יסכין לו שעות חסד והלכתי לרשי אחר שאין לאלו ידי כפת לעשות חסד ממולא ורחב כפי שחוקתו לכן על משגרי חסדו ואלמס עד אשר כריב תמלא ידי עובדך וככסיס וזו חסן לא דודי לרשי תכרוב רחב וממולא וקבסם שאלים כפי שמי מלאות תחוקתם: והיו הנפשיות האחרון כו' הכוונת על כסם המתחלסם ככונתם סבראו חסד סיו: ומתרשלות לעסוק בו ומתעצרות כו' שגי לנמותם נגד כסוד והכסוד שזכר: מראה תאוה שיקרא אתהן שחפזים עומתם ונכח האדם ומעורר בו ככס הפחולו סוף כללו הפחולו קורחלו איתו שיקר לנמותם עמה ככונתם וכמו שאלמר הכסם וימנע אשם לקראתו כו' ומלאו לו כו': בודות דברי שקר כלומר אשם שכתבשקת לראשונם רחבם רעפס ומכירותם חסנם סם נודים לעמלם דגוי שקר יתחיל דבר האלום סיואלם וכלמתי רעמה כמו כאלמתי מן הדעתם שרעמו סיואלם גלויים להם שזכר סיו מותרים משו יתכן בעשות מיהם חסנם ככסם אחר שאלים להם יוספו ומדמו והתכניזו חמתלחתו ככונתם רעמה כמ"ס לא מות תמוזין כי יודע לאלים כו' שיהא לנכס ומתעסקו

הקדמה

אשאל להורות אותי בו את הדרך הישרה אשר הוא רוצה בה ושהיא מקובלת בעיניו ברבור ובמעשה כסתר ובנלוי :

וכאשר נגמרה עצתי והסכמתי להברו תקנתי אשיותיו והצעתי מכונותיו וכנתי אותו על עשרה שרשים מקבצים כל חובות הלבבות והלקתי אותו לעשרה שערים כל שער מהם מיוחד לשרש א' משרשו כולל את גבוליו ומחלקותיו הענינים התלויים בו והפנים המפסידיים אותו ואני אחו בו הדרך הקרובה להעיר להורות ולהשכיל בלשון המבואר הקרוב והנוהג כדי שידיה מה שאני רוצה לבארו קרוב להבין ואני הלשון העמוק והמלות הנבריות והמופתים ההולכים על דרך מלאכת הנצוה שקורין אותה אנשי חכמת הדבור בלשון ערבי אלנדא¹ והמחקרים הרחוקים אשר לא יתכן להתישב עליהם בספר הזה מפני שלא הבאתי בו אלא הראיות המספיקות אשר תתישב הדעת עליהן על משפטי החכמה האלהית וכמו שאמר הפילוסוף אין ראוי שנבקש בהשגת כל מחקר מרפא לנפש

מלחשי ומתיק בעונות ה' תיפק לא ידעה ויהיה נגזר כלורי לפעוט רצון אצו שנצמח יעשה ויעלה בעסקיו וי' כי שמש כחמד מינים וע' סיים עם הכתוב טוב אשר תחוש טוב וגם מזה אל מנה את ידך רחיבו מעט עונה וגי' ועי' כאלוך ומעשה תבין דברי המהדר : אשיותיו ויודותיו כמו ואשית יודותו : מכונותיו מ' כיוד וכנו : חכמת הדבור המהה סכנוני כי הענין ודבור ענין אחד הוא . לאון עמום כלכנס וע' פ' כאלוך : אין ראוי בו' ל' ראל לאוי שנבקש מופת חוקי שאין עליו סודר על דברים שעיקר חקירתם הוא מדרך

פת לחם

שוב הלבנון

עוד בנחו ועלו לבנות הכרחיב דעתי שם כשתי מנעוה שחם לעצמו למעלה : אשר הוא רוצה בה ושהיא מקובלת בעיניו על הדברים כוונתיים ליראם לחם אשר הוא רוצה בה שרלוננו ותי קלי ויורע כתי' מה ה' אללה' שאלו ממני כוי ונבואור נאמר רואה כי את ודליו וכן על כעמון מכיים את המעלים לחסוד ועל עונות האלמים כעומל ובאר דברים כמו פרישת שיך לומר מקובלת בעיניו וכן סמך ככנחיתו כור מרע ועש טוב כיראם שיערס כבור מרע והעונות שיערס כעשש טוב : תקנתי אשיותיו כחלו כמו ואשית יודותו (ועוד ד') ובדברי רבותיו זיל מנאם כחמה וקמותה : והצעתי מכונותיו הם כבודות ורף כשיקדים הכלכלט ליסודות שאין כבודה על גינ ככתיים רק על כחם חומר בודרם : כולל את גבוליו הם כגדלים שלל ענין יש גדר המבדילו מולתו ומפק ענינו כמו שמקך המתכר כהחלט כער הפריכות מה כוח גדר הפריכות : וכמחלקותיו לבגם חקיים כוח נתן : והענינים התלויים בו כמו ד' מ' כעונות הלוים כעמון שחם אין כעמון אין עמלי ואלוה כלל אלדס לעבוד עבודתו יתי' כנחמה וכבוד לכל גם טח חלוי' ויהיה המשמש וכן כשכובה חלויים כענינע ונכסנון כעשש שחם אין כענינע ונכסנון כעשש אין כשכובה כעלימות וכדומה לזה כשאר דברים : והפנים המפסידיים כלחה אופטים יכול להיות נסחר ואיך הדלס לכוור מהם : להעיר להורות ולהשכיל כשנחלתו איך להעיר לבגם שיענו לזכ ואח"כ לכוורם קציהם דרך ולכן גם ואח"כ לכלכלט זניה ככחול פנים ועוד קשה לכל דבר : בלשון המבואר הקרוב והנוהג כעונם בלשון המבואר כמדובר ובכחה ועמליו וחלמיו הקיבוס כעונה הקיבוס לדעת אלדס לכוניו וכן לבלול סלשונות ככחם דרך לחום וכש כמו חיותות חמקות מן הדעת שחמקנו אלדס כסם ויחשכס כעשמיטים וכדולם מים מברכות עמוקים כמו חיות שחמון ואח"כ אמר מתכרי כלשונו כעונה גינ הסמוך ויכנס על סדר המוליה כשעשש שחם לדבר הכוורלה כחיה כעמולה אחת

פיהו ואוחס לכוורלה עטסן הכוח והסמוך הם כשנחמקו ומסכו כעמון ר"מ חונן שומחה איש מספר לרבויו כעשש כלשונו של פלוני כעשש הוא נכוד ככוורלהו חס כונוה כעשש כענוה בו חמר כעמון עניו כליהם קחון שחן ועל שיך ממזכיו לו כונוה כעמיונו של פלוני כסינס מונחה וכסככרו כי רגליו וכשלל מלס כסו מעכר כמייס ככח קחון גם חמר לבון המבואר כלול המלוס מעמוקות שש מלוס כעמון לכוורלה ז' או ז' דברים כמו כחם כעשש כעמון כשם כעשש ועכר קצן או מדריגה קטנה כדוכיין עליה וכמו מלת גנד סמוכה לבגד כעמון וקללית ודומים ואף שכל כרוב אין לספק כסם וסוראחם למוד עמיונו חמסן כעמיונים יבאלו כעמיונים שיש לפרש כז' הסורלות : הלשונו העמוק הוא כעמון כנחום ודק חידס כעמון : והסובלות הברכריות שיש מלות זרות שחמן עמיות בלשון וכעמון כעמון כמו מלת אל כעמון עמאמסר כעמון אחר כעמון אל כעמון כעמון כמו איש וכוח אל כעמון כסינס ודומים : אנשי הכחמה הדבור הוא חכמה כעמון : אשר לא יתכן להתישב בו' לא יתכן שחמיתש דעת אלדס וכסן כרי שיעסק להס לקבל על עיי דברי שחם היום כסוח לומר כעמון ונבגלו דברים כעמון יבואו בו ועמולת לא יבונה מפני זרותו ויכנס מן הדעת כעמיונו : מפני שלא הבאתי בו אלא הראיות המספיקות אשר תתישב הדעת עליהן על משפטי החכמה האלהית ולכמו שאמר הפילוסוף כיוד וכנו : חכמת הדבור המהה סכנוני כי הענין ודבור ענין אחד הוא . לאון עמום כלכנס וע' פ' כאלוך : אין ראוי בו' ל' ראל לאוי שנבקש מופת חוקי שאין עליו סודר על דברים שעיקר חקירתם הוא מדרך

הקדמה

המצאה שהיא על דרך המופת כי אין כל מחקר שכלי נמצא במופת ולא שנבקש בחכמת השמוש הדבר המספיק ולא בחכמת האלהיות להרניש ולהמשיך ולא בתחלת החכמה היצרנית (ס"א המבטיחה) מופת ולא בראשית המופת מופת. כי כאשר נשמר מן הדברים האלה יקל עלינו להניע אל בקשתנו ואם לא נעשה כן נמעה סודך ענינו ויקשה עלינו למצוא מה שהיתה כוונתנו אליו ומפני שהיה ספרי זה מן החכמה האלהית נשמרתי בו מן הראיות שהן חולכות על דרך חכמת הדבר והכמת השמוש אלא בשער הראשון ממנו כי אפשר שידחקנו הצורך אליהן ספני דקות נחלקנו בו. ושמתי רוב

מראש לפנש

פסל: כי אין בו' כי דבר מתקן רק שכל לא נוכל למצוא עליו מופת חסר שאין בו ספירה שהוא כמו מדות מותרות וכמו מופת הסגנון והשגנוה ודי לנו שצויא ראש עליו מזה שכל מאחר שאין על הראיה ספירה. וזו הספירה שנין מופת לראיה כי הפוסט אין בו ספירה לעולם כע"ל והוא הוא בדרך אומדנה לעומת מאל עליו ספירה אבל כל זמן שאין זה ספירה היא בחקירה כן מלאה: בהכמת השמוש כבר נתבאר לעיל עם היא חכמת השמוש שכלל הם כל החכמות שמשפסדו כי כל' לגרסין ומבואר הוא שכלל דור נעמו החכמות ססס ע"י התפלות חכמים לא שצויים בראשונים ולכן אין להם מעלה ושיפוק לומר עליה די ועד פה בנא כמו שהראש בנשים הח"ט בענין עמוד השדר דעה המבטרים כמה הוא ובעל ק' פלטים עסק מופת מאל להרניש ספריים והראש"ע חכב מאל דברי עינים וקיואל כוס מאל כלל החכמות הליטיות ואי שמשפסד כן: ולא בחכמת האלהיות ולהחמישיל ר"ל שאין סלילות על לנ שיש באלוה דבר מורגב בחושים הנשמים מ"ו ולכן אין להמשיך ולרמות עם דבר אלו ויתכן ויתעלה כי אל מי מדויין אל ומס דמות מערכו לו ומשפ"ל: ולא בתחלת החכמה היצרנית במופת שאין לנאלו מפני עם עני של דבר זו וכן זכר כי יק עניס ברצונו ויתקן ומי יבא אחר המלך אם אחר כנר עשאו: ולא בראשית המופת מופת מאל יתקן על מופת אל מופת מאל אם המופת

אמרו

שהחכמה אלהית דורכת ונבגונו הסוף בכל מחקרים: כי אין כל מחקר בו' גרסין מן המחקרים שפסלים אין מאל עליהם מופת חסר רק כמת מאומדן דעה ע"פ הספירה ספירה סקפועה נעניס כלל בפשוט כמו ר"מ בלמוותי כחכב ספירה כללן זה וענין מאל מתקן או איה צויר מאל מודו מכתם מיס גוויס שמתין צוודאי שניעס מפועל בנחריס ורצו ולא שפסק דיו על גליון או מיס נכניס על לוח ונתוס מתקרי ספסל סכוא או הכיור סכוא וסכב בלמת אין כוס שום מופת חסר לנעס בו ולכיוון אם מי שמתקן וזומר ככב וזעמ"ג נאמר ששכל מחויב כן ולא ימאן לקלוו רק מתקן וסכל דבר סוס מאל דרכי המחבר לקמן בשער ספיר: הרבר הבסיסיק למוסד וכן לסיפן בהכמת שמוות אין לדרוך רק במופתיס מופתיס ואין לנקב נכס דבר כמספיק דייטו סכרת מאומדן דעה ומכרס ספוט כע"ל ר"מ שאיוס אומדן וסכרס ספוט ספיק לתיקוט כט אמנע ספיריעו כעניעס מומדס אין ספירס ספיקוט כמופס על למוות סטח שני הכיוריס כעניעס מקוי שס סלעות דייטו ספירי וכרוכח או שגלסס וזיוט על כל מסולע מחתיקס שס וזיוט נצוה ואומנו רק עיס ומופתיס הופתיס וכן כל פריע עניס חכמת ספיריות וכבר מבואר לעמלע מה סס עניס חכמת ספיריות וזמח קרחת ככס או זמח שקר לראוית האומדן דבר כמספיק לפי סכוא מספיק נעלמו ואינו נלך לרקדמות וסלעות כמו המופתיס שסס מורכבס סלעות סכרס וסכין: להרגיש ולרהמשיך מן הנמנע סוא לסכרר בעניני מחקרי ספיריות סללכות עיס סכרעס חשוינן סכוא סכורר ספיריות וסכררס סלעווס בו וסכודס: לוס סכס ספיריות סכרעס ספיריות ואין לנו סכס רק ספיריות: ולא בראשית המופת בו' סכס ספיריות סכרעס ספיריות סכרעס עניס על יסודס ר"מ סכסל דול ספיריות וסללכותס דול מן סלעו עשני מורכבס או מתולס אל בעלי תמוות סכרעס ספיריות סלעווס ספיריות סכרעס סכס ללו סס מסלכות סכרעס וכל המופתיס כניוס עליהס אמנע ספיריות נעלמוס אין לנקב מופת: בדיניוים

למודית. ומן העודע שצדוה חכמת אלהית ח"א שזכר עליהם ראיה וכ"ש מופת. כי מחמת עומק הגדול והאורח של חכמה וקוצר של האדם כמעט נמנע שיקיים לו המעין דעה ברורה בלי ספיקות. אך יתבאר דרך למוד הגלוי. ומעט ממנו בדרך ראיות קצובות למופת. ולאנוס הכשעית שאין להם עומק כ"י יתבאר סכרס ממנו בדרך ראיות ויש מהם בדרך מופת. מלבד הלמודית שהוא חכמת השיעור והמדות והגיומטרית כל עמיה מתחלרות בדרך מופת חסר. וזה שאמר המחבר שאין כל מחקר שכלי מאל במופת רק בדרך גלוי או ראיה: שנבקש בהכמת השמוש דבר המספיק ר"ל שהחכמה החכונה שכל עיקרה אינה רק לנקב ענין הנייטיב מהלך הכוכבים לפי הגרסה משני מועתס ועניינחס ורמוקס מן הארץ וקצובס אלו. אשר להסכיס הגרסה גזרו על כך גלגלים מה שא"ל שיהיה ספוט חכס אלל אפסר שיהיו יוסר גם אפסר שיש כלן סכונה אחרת בלעדה מה שפנלם ממנו וספיריס ג"כ לקיים המהלך הגדול. גם הסכונה ספירית בעלמיוס וכל הנאיה אחרים שם זה קוסי גדול כצוירה גלל סכרס גלל בגלל כמו דבר ע"ל כאשר ידמין שיהיה גלל כנה קרוב לדרך וגלל כוכב שהוא מחסוי רמוק מן הארץ יהיה גלל כוכב יוסר רמוק מן הארץ מגלל כואו סכוא סכרעס ספיריות. וכפלתיוס ענינו הרניע זה הדוחק. עד שהקבו שאין להשיב על מאלכה אלהית מן המדומה בתלכסה אפתיס וחלס כונס המחבר לומר שאין לנקב בחכמת הכוכבים דבר המספיק לא בלבד שאין לנכרס בהיקטי' מופתיס אלל אפי' בהיקטיס מספיקס ח"א

לנכרס: להרגיש ולהמשיך כמו שעשין בחכמת המבע לדון על איכותו ופנעו ויהי מאל יטייר באלהית: ולא בתחלת החכמת המבטיחה מופת אפי' מן הסתמלות אין כניוס רק מאל שאלו רואיס מסכניס ספיריות ואלו דורסיס עניעיהס למיניה' אפי' שאין אלו יודעיס מהו המבע: ולא בראשית המופת ר"ל המופתלעט סלעווס שאין לנך מופת עליהס ורק כניוס על ידס מופתיס סכרעס ספיריות בהיקטיס הגיוניס למדר הקדמות ולהאיה תולדות: חכמת השימוש כנון לכדי מופתיס שעשיס חכמי סכרעס וכל לראויהס כניוס על מופת הלמודית כדיעית שיעור רמוקס וקצובס מלרן וכמות גלסל שידחקנו הענין

מהם:

הקדמה

הבטחון שרש רביעי לכלל מחובות הלכבות. ואח"כ חשבתי בענין האחד האמת מהתיחדו בכבודו ושאיננו משתתף עם דבר ואינו דומה לדבר התרכנו לחבר אל זה שנעבדנו לבדו וניחד כל המעשים לשמו כי איננו מקבל המעשה המשותף בו זולתו עמו. שמתי המעשה המיוחד לשם האל שרש המישי לכלל מחובות הלכבות. וכאשר שוטפו רעיוני לחשוב כמה שאנו חייבים לאחד האמת טספר רופסותו ונדלו מפני שאין כמוהו הוצרכנו לחבר אל זה שנכנע לו כפי יכלתנו. שמתי את הכניעה שרש ששי לכלל מחובות הלכבות. וכאשר הבינתי מה שהוא עובר על בני אדם שהם מתעלמים ומקצרים כמה שהם חייבים בו מעבודת האל יתברך והדרך שיכולין לתקן בה מעוותים וקיצורים היא התשובה ובקשת הכפרה. שמתי התשובה שרש שביעי לכלל מחובות הלכבות. וכאשר חפשתי להשיג אמתת מה שאנו חייבים לה' יתברך מן החובות הנגלות והנסתרות וידעתי כי לא יתכן לקיים אותן עד שנחשוב עם נפשותינו בעבודת לאל יתברך ושנדקדק עליהם. שמתי החשבון עם הנפש שרש שמיני לכלל מחובות הלכבות. וכאשר השיבותי אל מחשבתי בענין האחד האמת ראיתי כי יחדו בלב שלם לא יתקיים בנפש המאמין כשלו שכור בין אהבת עולם ונוטה אל תאוותיו הבהמיות. ואם ישתדל לפנות אל לבבו ולסלק את מצפוניו ממותרי העולם ולפרוש ממעדניו יתקיים היחוד השלם בלבו ועל אל מעלתו. שמתי הפרישות שרש תשיעי לכלל מחובות הלכבות. ואח"כ חקרתי על מה שאנו חייבים לכבודו יתברך אשר הוא תכלית כל תאוה וקץ כל תקוה כי ממנו התחלה ואילו

מרא לאנשי

ממלה כמעט מביחשת היו אליו ואין טדק לומר רק שהיא כלה נרשמו עליו טוכנ ע"י ע"ל]: מהתיחדו בכבודו שהו יחד כנודו: כי איננו מקבל ב' כי אין הקב"ה מקבל עבודה אם כוונתו לדבר אחר ג"כ כתיב: עמו: מספר רובמותו שלנו חייבים לכבוד רוממותו ית' ונדולתו ואין זה כל' כשנכנע לפניו: מה שהוא עובר ב' ר"ל שכן דרך ג"כ חסם מתעלמים כו': שנחשוב עם נפשותינו עם עולמנו: ואח"כ חקרתי על מה שאנו חייבין מה כוח עיקר החוב מכל עבודת כבודו יתברך: אשר היא תכלית כלל תאוה שחובו האדם השלם להגיע אליה: וקץ כל תקוה וזהו כוח כל דבר מה שקיום האדם מתי יגיע למדעג כדומה סוף האין ממשלתו: כי ממנו התחלה כוונת הכוונה יחמיל כל עבודת כבודו: ואילו ההכלה והכוונה זו היא תכלית ועיקר וסוף כל כוונות כי סוף המשעס הוא נמשכה חמלה: ומה שראוי לו ממנו מחמנו: באהבת רצונו ומס הוא דבר שראוי לו ית' מחמנו כוח לאהבו לעשות רצון כורמט שאמר ואמנו ומשעס לנוט זה כוונתו כנכונת והסערכ כלל עבודת כבודו ולא לשום קיבול שער כי נשע"ו

את לחם

אליו לקבל ולסגול כמטעם לנו כמטות ית' מהתיחדו בכבודו שאיננו משתתף עם דבר ואינו דומה לדבר על יחודו קודם כביראה שאו חסם יחוד ומותו כנכודו ית' ומסתפק במציאותו אחר מהתיחדו בכבודו ויחסי' אחר כנס אחר מציאות כריאה איננו מתחפק עם דבר כלומר איננו מתחבר לשום דבר מהמציאות ולא דומה לדבר מסס: שנעבדנו לבדו לשלול שום עבודה זולתה לשלול מסיים ומשעס העבודה לטועלתו אחר שיתד כל המעשים רק לשמו ולא לערכ כנס אחרת כלל: מספר רובמותו ונדולתו סוף חס"ק וסעמין נסח"ח כלומר מעטין ספוק רוממותו וכו': שהם מחזעלמים ומקצרים כו' על סוף מרע אחר שסם מתעלמים חלכים כמלתם וסופים סדעם ואינם סחכים ונוטלים כרע ועל העלות כעסם סוף אחר ומקצרים כנס וכו': מעוותים כרע וקארס כעסם סוף: החשובה ובקשת הכפרה הסגונה כמטעם כלב וסעמנתו כעצבת סמנוה וקצת הכפרה נודו כדברים: וסוף ע"כ שאמר כגיאה שנסה יתאל עד וכו' ויחסי' אחר קתו מעטם כדברים כו': שנחשוב עם נפשותינו כו' כנגה כלסכנון אס לא סמכנו דבר ממשעס סענדה של עשיון ארסו וגם כנס סעשיון אלו יחסי' ליקר כנס אס סעיון אחרת כשלימות כלי סעשיון ויאל שנוקדק מליסס: כערב וקדיס אכרס כמיוסל לפי סעלרס סמלס כו' רוב ומנו: וקדיס אחרס כמסערו כסדומנס לפסו: תכלית כל תאוה וקצת מלמאות ערסו ולכילסם סכרסו ככדי יד סמח קומו סכס וכל סמח סכרי כל מין האוס סעשיון סכרס כלסם סמחוס כלל סעולס וכל סעמנת כוונתו לסחיקים כעולם הוא רק לעבוד את יצורו א"כ הוא יתברך סכילתס מכל כסאות כולן וכמו שכל סחולס סוליס אל סיס כן כל סכאות כוונתו ונמשכות לתון סכילתס עבודתו ית' ויאל סכילתס כל תחלוה ועל עשין כנמול אחר סכסו ית' סקן מכל תקוה סכרי ית' כנס מיני נמול ויקראס כנס כפי סממנו יל' גן עדן סמחון וג"ע עליון וסכרי אסרסכמן סמנס תכלית כל סקקוס הוא נחמת כוונתס ס' כעיס יקדיס יוסכינו כו' וסכיס מויו סככיס: סמנו התחלה סכסו ית' סכס ככל ית' מואן ואליו סמכנס כמו סמנו אומרים הרון עולם אכס מלך כו' ואחר ככנסו ככל נגדו ימלך כו' ויכמ"ל סכיסין

שוב הלבנון

זה כדי לשרת דעת האדם שהיה שמו מלאי שהיה בני אדם להאמין שיש במחלל פועל רע ופועל טוב ותלכו אחד ממלכי פרס על עץ: ולרהבסר אליו נשפט ומאודט. שאס חסן ס' בני יוכל להעילם וכסמ"ל לא תחלוה אל"ך רעה ואומר בשם יליך ובשפט לא יגע כן: המשתתף בו זולתו עמו ר"ל אס נעבודת ס' ית' לאדם אחר סכיס אחרת כלידוף עבודתו ר"ל אין הקב"ה מקבל ארס: וכאשר שוטפו רעיוני מל' סמנס כרלן ומסחסי' כה (אוי ח') כ: שנכנע לו וכן סעולת סרכט עדו יתעלה: מה שהוא עובר על בני אדם וכו' התללות אחר ככה בני האדם וקצת העתלתות כעבודת ס': כעמרות סמנס: ככלשרו שכור בין אהבת העולם לנו מנובלל כסעמנות ית' אדס: תכלית כל תאוה וקץ כל תקוה תכלית האלוות וסוף כל סמקוט כדלס אינס רק כדי לסתקרב אליו ית': כי ממנו התחלה

בין אהבת העולם כנאכנס סעוסיל ומנס אל סמחוס כנאכנס ספנות אל לבבו ולסלק מצפוניו ג"כ כו' סכסכות ככ"ל וקצת סכרי כל מין האוס סעשיון סכרס כלסם סמחוס כלל סעולס וכל סעמנת כוונתו לסחיקים כעולם הוא רק לעבוד את יצורו א"כ הוא יתברך סכילתס מכל כסאות כולן וכמו שכל סחולס סוליס אל סיס כן כל סכאות כוונתו ונמשכות לתון סכילתס עבודתו ית' ויאל סכילתס כל תחלוה ועל עשין כנמול אחר סכסו ית' סקן מכל תקוה סכרי ית' כנס מיני נמול ויקראס כנס כפי סממנו יל' גן עדן סמחון וג"ע עליון וסכרי אסרסכמן סמנס תכלית כל סקקוס הוא נחמת כוונתס ס' כעיס יקדיס יוסכינו כו' וסכיס מויו סככיס: סמנו התחלה סכסו ית' סכס ככל ית' מואן ואליו סמכנס כמו סמנו אומרים הרון עולם אכס מלך כו' ואחר ככנסו ככל נגדו ימלך כו' ויכמ"ל סכיסין

הקדמה

התכלה. ומה שראוי לו ממנו מאהבת רצונו ויראת חזונו אשר המה תכלית המזכה ודורעה כמו שאמר הכתוב (תהלים ל) כי רגע באפיו חיים ברצונו וכו'. שמתי אהבת האל יתברך שרש עשירי לכלל מחובות הלבבות :

וכאשר עלו בידי מדרך הסברא חקרתי עליהם מן הכתוב אצלנו והמקובל ביינו ומצאתי בהם במקומות רבים ואני עתיד לבאר כל דבר מהם בשער התייחד לו בעזרו יתברך וקראתי לספרי זה שם מענין כוונתי בו הוא

ספר תורת חובות הלבבות :

וכוונתי בו להתחכם ולהעיר הפתאים והמקצרים מאנשי תורתנו ונחלי חוקי רתנו במה שיספיק להם מן הראיות אשר יעיד השכל בכרוון ואמתתן ולא יבאש

בהן כי אם אנשי החונף והשקר מפני שהאמת כבר עליהם ושהם מבקשים להקל על עצמם ולא אמרו להשיב עליהם מפני שלא היתה כוונתי בזה הספר להשיב על החולקים על עיקר תורתנו אך כוונתי לגלות מה שהוא תקוע בשכל הצלול משרשי דתנו ומטמן בנפשותינו מקטבי תורתנו. וכאשר נעזר מחשבותינו לחשוב בהם תתברר

מרפא לנפש

ובין נשיאי וכן שלא להמרוחו יסיה רק מחמת יראת חזונו שלא יתרא אלו חיו עליו : אשר המה תכלית המזכה והרעה לנו והכבדו לראש לין חן טובה ממנו וכן אלו וחזונו כיצ רעה גדולה מנו והמה בעולם הוה ובעולם כלה ח"ל אורחות נדיקים כשאר כולן; ראש מה ביעה למדריכי כשרה בו אהמורוה כה ביעה ליוסף ויוסף כשרה בו ארשט ואם כך ביעה למי שדורין בו בני אדם כל שכן מה שזולה בו הקב"ה שזיעהו למה מעלות טובות לכן יערה אדם עלמו לעשות הטעות ואז יראה בו הקב"ה עב"ל ועיין עוד מ"ש מהם כשער ע"ש ע"ג מספר היצר לר"מ וכפי פירוש זה כתב המחבר בפתיחה שער האכילה ע"ש ובשאר מקומות ובמטה כ"ל בע"א ע"ש ולא ידעתי לכוון פירושו : (גביה. ועיין כל זה בס' ועם המלא מרענע לעצמן) : אנשי הרחוקים מן הכנענים והמלאים המלאים

פת להם

ולפי מלך מלך כו' : ומה שראוי לו ממנו ומש כדלוי לו ית' שיראה ממנו ביינו שבהכרח לנו ויורה חפני חזונו ויבטי הלויות אלו נגד יד הלויות שזכר שגד מה כהזאת ית' הוא מקור המלימות וכו' וראש מה ביעה למדריכי כשרה בו אהמורוה כה ביעה ליוסף ויוסף כשרה בו ארשט ואם כך ביעה למי שדורין בו בני אדם כל שכן מה שזולה בו הקב"ה שזיעהו למה מעלות טובות לכן יערה אדם עלמו לעשות הטעות ואז יראה בו הקב"ה עב"ל ועיין עוד מ"ש מהם כשער ע"ש ע"ג מספר היצר לר"מ וכפי פירוש זה כתב המחבר בפתיחה שער האכילה ע"ש ובשאר מקומות ובמטה כ"ל בע"א ע"ש ולא ידעתי לכוון פירושו : (גביה. ועיין כל זה בס' ועם המלא מרענע לעצמן) : אנשי הרחוקים מן הכנענים והמלאים המלאים

טוב הלבונן

ואליו התכלה הוא עשה לנו את הכסף הזאת ובעת שהפחד מנפשו אליו ית' תשוב. וכמס'ה והכרח הטוב אל האלהים (קהלת יב). וממנו טול לקבל תכלית המזכה לפיכך חיים והכלית הרעה להחמיס עקלקלותם : כי רגע באפיו חיים ברצונו המהרר משרש לשון קבו (אבות) הכתוב מענין מתן ומכה כמו רגע בשירי וימלאם (אבות) רוגע הים ויהמו גליו (ישעיה גא) שמהרר שכתב כי חזונו תכלית הרעה לא יתכן שיביא ראה מסתפק שמשמעותו שאלו חיו כמו משען זמן הנקרא רגע : להרחיבם להעיר רגע עלמו גם להסיב לולתו : הרחוקים והשקר אשר רגע עלום את רעהו ובקרתו יסוים ארצו. כמו כן האנשים אשר נפיהם יכבדו את אל הכבוד ועזרו מרחמינו וספרו וילך מהטעות לגם ומתחנכים רק רע אל היום ובעיניהם ומעשיהם המה עובדים את האלהים והמלאים וכל אשר ישאלו עיניהם לא ימנע את עצמם לעבוד מהם על מנת ה' ולמרות עיני כבודו וכעבורים שהשנאות והספורים בכבוד האל גם כי ירבו תפלה ירעה להם ה' מעשיהם וזבחת יוכרש עון : ושהאמת כבר עליהם כי יבטו מד שכלם נימיו תחיתם : והעונות כבר בשכל לראש ית' ויחם נכבו : הצלול השקט בשכל משלון לללו כעופרה : מקטבי

בעלום נעשה טוב ועל שתי כנפיהם אמר מלאכי חזונו על כור מעט ונחלי חוקי דתנו על עש טוב שהחוקים רובם נעשה טוב : בבירורן ואמתתן על הכריות המוסתיות אמר בפרוץ שמעדיהם בדבר ומחורין אותו כשמהם עיני מוחת חוקין ועל הכריות האלוהיות שגזרנו למעלה ששם מלומחות ע"ש כשכל הישר אמר ומתחתן : אנשי הרחוקים אשרי החוקים הם הכנענים נמצאים ואנשי כשקר בדעותיהם ועל כ' החלוקות אמר מעט שהאמת כדכ עליהם להתייב על פי מעשיהם ולכן מתחנכים בחוק. ועל הדעות שהקיימות אמר ומתקיים להקל על עצמם שמקור המפיקות הוא כהילות וקולות ידועות ומנואל אולנו כשכח מקומות שדורין ללכ סתום לכפסר ושלוח מעט דמם לדעות אחרות : שריא הרעין בו כושריש דתנו ומטמן בו מקטבי ככר ביארתי ארום דרשים הם ודמנת שורש יוסף לגיין סתם ואזיה הם כמו קוענן סתם סוכנת עליהם : תהברר אמתתם בו ויראו בו שמה שאלומות בפרוץ בדעתנו יגלו ויראו

הקדמה

אמתם במצופנינו ויראו מאוריהם על אברינו . זה דומה לאחד מחכמי החיים שנכנס בחצר אחד מאוהביו והרגיש שיש בה שממון חקר עליו וימצאהו כסף שחזר נשתנית צורתו מן החלודה שעלתה עליו לקח ממנו מעט ומרקו כמלח ובחומץ וישטפרה וייפרה עד ששב הכסף אל צורתו הנאה ואל הדרו ויוו ואחר כך צוה בעל הבית לעשות בשאר המטמון כן . ואני כוונתי לעשות כן במטמוני הלכות ולגלות אותם ולהראות פני זוהר בעלותם כדי שעשה כן מי שרוצה להתקרב אל האלהים ולהדבק בו . וכאשר תקרא אחי את ספרי זה ותעמוד על ענינו קחהו אליך לזכרון ודון על נפשך דין אמת והפך בו וילדהו והדבק אותו אל לבך ומצפונך . ואם תראה בו שום מעות תקנהו או חסרון השלימהו וכוון בו כוונת המעשה במה שיורה עליו וינהיג אליו ואל תבוין לקנות השם ולהתפאר בחכמתו ודונני לזכות במה שתשקוף עליו שמעות או משגיאה ובמה שיראה מקוצר ידי בעניניו ובמלוי מפני שמרתי לחברו ולא התמהמתי כי יראתי שימהרני המות וימנעני ממה שקייתי בו ותדע כי הכח הבשרי קצר מהשיג והטבע האנושי חסר מהשלים כמו שאמר הכתוב (תהלים סז) אך הבל בני אדם כוב בני איש במאונים לעלות המה מהבל יחד וכבר הקדמתי להתודות על קוצר כחי במה שיש בו כופר למעות ולשגיאה שתהיינה בו . וראוי שתדע כי כל חובות הלכות ומוסרי הנפשות נכנסים תחת אלה העשרה שרשים אשר חברתי בספר הזה צווייהם ולאוייהם כהכנסת הרבה מן המצות תחת (ויקרא יט) ואהבת לרעך כמוך ותחת דברי הכתוב (תהלים סו) לא עשה לרעהו רעה ותחת מה שנאמר (שם לו) סור מרע ועשה טוב ודבק אותם אל מחשבתך והשיבם אל רעיונך תמיד ויראו לך תולדותיהם

מרפא לנפש

מטעם חסידים ולדיקים נגלה ועם נכנסים ומרמים נבי אדם : דין אמת שלא מונה לזמן כלמהללח שקיים : והפך בו מלשן ח'ל כפך כס והפך כס כי כלמה כולל כס ומנה לא חסוע כל ימי חייך : וילדהו כולד ממנו תולדות ויכין דבר מתיך דבר מה כמחשבת לך : וכוון בו כוונת המעשה שהסא נאה דורס ונאה מתיס : כמשיח אך הבל בני אדם וגו' פירש רש"י אם כלא לענות

טוב הלבנון

איתנמינות : הרלודה נל"ח לחסם : דרון על נפשךך דין אמת והנה בעטור שלום קרוב אלל עלמו רמוק שידה על עמו והסרנו ויזיל לזקק משפטו וכמחמר חז"ל אין אדם רואה חובה לעגמו אם לא חזר רוב רגילות בעיון ופירשות מעמי עה"ז : והפך מלבו מן חז"ל הכך בו והפך זה כי כל אחד ישלים את חנירו וכמו שאמרנו ז"ל תורה עמי במקום ז"ל ועשירה במקום אחר : וילדרו גדלהו ורוממהו מ'ל' לני היום ילדתי (תהלים ג') : וכוון בו כוונת המעשה ללמוד ולעשות לא שיהיה נאה דורס ואין נאה מתיס : ואל תביין לקנות השם וכו' ולת"ס שאמר לעולם ועמוק אדם בתורה שלא לשמה שמתוך וכו' אין הדברים אמורים רק בלמוד הנגלה . אבל בלמוד הסתמי אם יגיע לו מחשבת פגול ויהי הרבה מן האמת : כח הבשרי כח הקוצר בעשר : והטבע האנושי קטע התומר : צווייהם ולאוייהם עשה ול"ח :

כשיראה

פתי לאח
 ויראו מאוריהם בפועל לבנינו : לאחד מחכמי הדורים נשאל מלכו כללו חכמי החיים הם המטיבים מקיפות המסמונות : אל צורה שגבר לזרת הבלים : ואל הררו הם הפתומים וסאויס ויוו כוא הלהע מברית שלנו קוראין , דעם גללחן' : צוה בעת"ב כוי שלחר שראה כפיס"ז זכ למד מן הטובה לעשות כן בשאר המטמון : ורון על נפשך כו' שלא תתפלה לניר שרנו לעטקן שחטובנ במנהג שסכנת עד כסם ומראה לך פנים כלמתללויו הסקירות רק מתיך דין אמת על נפשך ותודס על עוונת ומעוונות : והפך בו כלומר שביטבו תמיד אל לבך ותקור בו כמו שאמרנו הפך כס וספך כס : וילדרו סו"ד נספה מוסיף ממנו תולדות כרות נתיך : וכוון בו כוונת המעשה שהכוין שעי טוב מלוקר תבא לני ומשכ טוב בפועל כמבואר למעלה כדברי התנ"ך : ומו שאמרנו חז"ל תלמוד גדול שמינח לני מעשה : במה שיורה עליו וינהיג אליו שיש כסם דברים שסם מוריס על המעשה כלומר שעי מתקרב מהפנים מחוייב לעשות לו כמו סיחהו וכמינהג ועבודת אלהים ויש דברים שסם מניכוס אחרם וממטיבים חורו למעשים טובים כמו כעמחן והכסעס והשטון כספס והסכירות וימוד המעשים ואכסס : לקנות השם כדעוס ולתפאר במה שגונג למעשה שלטון התפלה שייך למעשה כמו מעשה ידי להתפאר : שמעות או משגיאה על פי מני סכלות השגויות כפי הכותרים ססם סכלות הפערי וסכלות קיט : הכח הכשרי יקצר כו' והטבע האנושי כו' פ"ט כ' מני סכות הקצר שמונ ג"כ הכותרי' ססם קורב הכשרי ועומק כמותו ועל קורב הכשרי פלה המעשה בעשר שהחומר כוא כמתך המכדיל ומחזיק בעד אור כספס המאכלת ועל עומת המוצב שזוא מנעט מלד עומק המעשה כספס תלוקות סו"ל על קורב המוצב אחר אך סכל בני אדם כלומר שלסיות בני אדם הקורא ע"ס כלמטה לסיותו לקנות מותמור לך מצינו סכל ועל עומק המוצב אחר כוב בני איש ויוזע שמתג אחר כוא סול לטון הספק שלמות המוצב : וילאח כח נאסם לעלות עד פלטוס מרוס סכססס וכניסה תולתם וסאקסס נספיקת וסכסרס מהשלי . והנה לפי דברי המתכר סכססו זס נאמר על קורב סכנת בני אדם לרואי לסיס כמות סוף כספסו כמחשבת לעלות וכו' כמארם אם יעלו כמחשבות : וסאקלו סגנות בני אדם מן מהם הכשרי שזוא וילאח סכססס יחד : מסכל ונאסם ונאסו כספס לנשי אדם שהתחשו כעלמם ללדות מן כוס ולשום יס למרכס זס דלס קום חס קיט וס תמיס גדולה סיחנן לעלות כשחנן מן וססם דלס כספס וסאמר מני סיס יוצר מרעיו כאל כולס מאלס מעשיס : צווייהם ולאן הם מ"ע ומלות ליה כססס : והשיבם אל רעיונך לט

כסא

הקדמה

ובמשתה טוב וכדומה לו וכשהניע הדבר אל המלך רצה את מעשה הוריו הנלבב והקריבו אליו והעלהו אל מעלת אנשי סגולתו וירע בעיניו מעשה הכסיל ויגרושהו והרחיקו אל שופמות ארצותיו והשכינו עם אנשי קצפו. וכן האלהים ית' נתן ספר תורתו האמת לעבדיו לבחון אותם והמשכיל הפקח כשהוא קורא אותו ויבינהו הבנה ברורה יחלקהו לשלושה חלקים האחד מהם לדעת הענינים הרקים הדחוניים אשר הם סחכמת המצפון כחוכות הלכבות ומוסרי הנפשות ויחייב את נפשו לעשותם תדיר ואחרי כן ירבור ממנו חלק שני והוא חכמת חוכות האברים בזמנם ובמקומם ואח"כ ישמש בחלק הני' בעניני דברי הימים לדעת כתות ב"א ותולדותם על סדר הדורות שעברו ומה שאירע מן הדברים והחידות בימים קדמונים וישמש בכל ענין ממנו בזמנו ובמקומו ובראיו לו כפי הצורך אליו ויעור על השתמשו בכל א' מהם בחכמת השמוש ובחכמת המופת אשר בחכמת הדבר שמהם תהיינה ההקדמות להכמת האלהית כי מי שאינו בקי בהם אינו מכיר סימני חכמת הבורא בכריאותיו ולא ידע עניני נופו כל שכן זולתו כאשר זימן העבד הוריו כלי בעלי המלאכות להשלים מה שכזון לעשותו מן המשי של המלך. והפתי הנמרד בעמדו על ספר האלהים הוא משמש בו לדעת חידות הראשונים ודברי הקדמונים ויסרה ליהנות בו בעניני העולם ויביא ראייה ממנו לרדוף אחרי התאוה ולהניח דרך הפרישות ולעשות כרצון איש ואיש וללכת אחרי רצון כל מין ומין האדם כדעתם וכחפצם והוא כמו שאמר הכתוב (משלי ס) הווי התבונן מספר תורת אלהיך מה שהעירותיך עליו והעזר להשיג אותו בקריאת ספרי

טרפא לנפש

המלכותיים האלה הם מתריג מות ששם כנגד כל הרי"ג אבריו וכו' וסג' נכנע מעשה ודבור ומתעבה ששם הכוונת למות לעשות לשם כל איש כפי שזיעתו מנעת ע"פ. אהם הראתו לדעת מהם המלאכה הנכונה בדברי סוחר כי מי שפוסק כל ששם מיני נגידים מהקורם שמתן סמי לנו כמעשה ונדבור ובמהלכה ככל נלמו יתברך זה ויכול לנכס גם נלמו המעמימה וילבשם לפני המלך ככל זמן וכלל מקום כרח"ל ומהם הכסיל ערש לפנך שלוקח סחורה רק לגרבי וזה ויבא אל נהאחווה א"כ אינו יכול לנכס אשני ג'ע' התחפון שהוא כמו המלך ועשה ג"כ כמ"ש וירע בעיניו מעשה הכסיל כו' ועליו אחר הכסיל לזיוס ולכו גם וסופעים וישלו גם וסודר לנו כמלא סוס שסכר הקדוש סוס נחמך שיהיה לנו לעינים נדרכי סכרור כלאר נכרר דברים סדקים מן הסודר ולא לכור ימין ומאלל מספרי סיראס ומוכר ועיי ועשה כנגדו חפץ סג'ל כמו ספרי רס"ג ז"ל ויואלל כסם ספריים גידים מהקדמונים א"כ מה מליס

לחם

לרצון כדרך סוללים ספרים מעורר לרווח: אל שובמח ארצותיו אל המקומות סאומות סנמלחות כלארסו: והשכינו עם אנשי קצפו נתן לו משכן מן האבות סקף עינים מכני: כחוכות הלכות נכסו טוב ומוכרי נכסות סכור מע: בזמנם הדבור האברים מה ספאדס מוויב לעשות נפועל: בזמנם ובמקומם סכרס מוות תלויות כומן כמו נכסות ומועדס דומיסי ויש תלויות נמקום כמו מוות סתלויות סכרן: לרעות כרות כ"כ אדם ככונס נמלת כמות על קצון סכרס כתי א"ס על סכמת דברי אחר וסחמלת כוס נלאום עד סוכן כתי סירא להשיא מוני אדם כמו סכמת קצון כתי אדם על סכות ועל סחמס כדור סמנול וסכמת דור סקנלס על נפן סעירי וסמנול ומאלל ספסורס חנו מקלים מועלת כמו ספאדס סרלניג כמולויות: מן הדברים והחידות דברים סגולס ודברים ספומים סמלאים נסס: בזמנו ובמקומו ישמח נסס לקח דומח מהס כומן שידומן לפני מנין סדומס לו ד"מ מי שידומן לו כסם כסם סמנלל ככסם סמנלל סתלומ ספסוס כסות דגולל סאומס כמ"ש ר' דוק סענתי: סיהל סמנויותל ועוד כסם מהס ככסו או יתכר סיסור יוסף קס אכס ארזויו א"ך ספיר סה וא"ך כל דברי ספירס לא סויעלו לס וא"ך וכו ע"פ כן לכל סכדור סגול סוס ונכלל ומעטין סדסמ"כ סנעלו יוד מלך נה ססססולל ויסנע עממו וכדומה ל"ס כשאר ספסורס ויש דברים סתלוים נמקום כוס סיסור אכרסס כוסיכרס מליקח סחמו ספיעו למקום סחון ויאלל אלהים וסחפשו כפייס כר דבר אחר לדומח: ויעזר על סחחמשו כ"ו סיהס נעוד כעס סקפסו נסס כמניי סחממו סהול ספוט: ס'סיני חכבות כו' מנת סינון סוטם על סרולל דבר ונלמחו סימני סכמת ספירי: יגולו סחמס וסרוללס לעיני סכאל ספוט: כאשר זמן כו' כלומר סחמכסו שוכר סס ויסו לו לחועלת סחנת סחורס כמו קליס סחמממס נסס בעלי המלאכות לוסיא ע"פ מללכמן כלימיות וכלשון מדינתו גילוי"ל: הנבחר קרא נסס או ספ סאינו מייבס נדעמו וכל מעשו כמסירות כלי יכונ דעת: חידות הראשונים ספורי סעיס סומים סקרו כדוות סרלסוים: ס'ספורי דברים סנדברו מן סקדמוים: ויביא ראייה סמננו כמו סכסילים מנימלס רלוי סע' לרדוף אחר סכוסר סחכותיו סקדיותס סכיו כולס סעירי סס ומנלוים רלוי סיקריי סרלסוים סיו לסוטס אחר רכיו סמנלל כדור ססיו לו י"ה נסס ולסלסו אלף כסס וסכסילס סהלס רלויס וירעיס סחממו עורוס וסין לנו סוס יוד בעיני סרלסוים כלל וסיקף גללוים כונס פנכ נכנס בעיניסם ומעסיסם סנרליס לנו לולל וסין לנו להכיר רלויס מהס להקל רח סחממיר: הוא ימות באין סופר

טוב האבנון

ויניש המלך בשפלות גוף המשי אשר לבש לפני ויחמר שהלבש מן המין הראוי לעמד בו כהיכל המלך: לרדוף אחר התאוה כמעשה המקולקלים סכדורות הקדמוים: ולעשות כרצון איש לחמוץ חס הכריות ולעשות עממו ישר בעיני האנשים: הוא ימות באין כוסר וברוב אורלו ישנה כלומר סויעול לו זמנו עד אכס סחממו מכלי למוד מוכר א"ך רק כיוכ אולול: סהולל סקבל מספרי הקדמוים סוס סוגה כסס וסוירב אוחס סמנד

הקדמה

הגאון רבינו סעדיה ז"ל שהמה מאירים השכל ומחדדים הבינה ומודים הפתי ומזריזים העצל והאלהים יורנו דרך עבודתו כאשר שאל מסנו משיחו (מחלים פו) תודיעני אורה חיים שובע שפחות את פניך נעימות בימיך נצח :

מראא לנפש

סגל כוי: והאלהים יורנו דרך עבודתו כאשר שאל מסנו משיחו דוד ענדו תודיעני אורח חיים וזכנע לבוע שממות את פניך נעימות נחמיק נחא אמן ואמן סלס :

טוב הלבנון

סמד: ספרי הגאון רבינו סעדיה הוא ספר סלמוסס והדעות להגאון סל"ל :

שממות את פניך שזכנע לעמוד עבודת יולו כשלמות ולא כמקצר דחייט שנעבדסו כשמהם וכזכנע לכב ועי"ס מכה לנעימות נחא. אפי"ס :

פת לחם

מכר כפוטל לע וכזכנע אולחו וכנע כעספ טוב: ומורים הפתי כסוד מנע ומזמים סעלל כעספ טוב: תודיעני אורה חיים כגלול דרך כמות ע"פ פוטל כע חיו ועל עספ טוב אמר שובע שממות את פניך שזכנע לעמוד עבודת יולו כשלמות ולא כמקצר דחייט שנעבדסו כשמהם וכזכנע לכב ועי"ס מכה לנעימות נחא. אפי"ס :

וזאת הסדרת שערי הספר הזה על סדריהם

השער הראשון	בבאר אופני חיוב יחוד האל בלב שלם :	השער הששי	בבאר אופני חיוב הכניעה והשפלות מפניו :
השער השני	בבאר אופני הבחינה בכרואים ורב טוב האלהים עליהם :	השער השביעי	בבאר אופני חיוב התשובה ובגולותיה והדברים תולדים בה :
השער השלישי	בבאר אופני חיוב קבלת עבודת האלהים עלינו :	השער השמיני	בבאר אופני חיוב חשבון האדם עם נפשו לאל יתברך :
השער הרביעי	בבאר אופני חיוב הבטחון באלהים יתברך לברו :	השער התשיעי	בבאר אופני חיוב המירשות וזמ שראוי לנו ממנה :
השער החבישי	בבאר אופני חיוב היות כל מעשינו מיוחדים לשמו ולהוהר מן הדונק :	השער העשירי	בבאר אופני חיוב אהבת האלהים ומעלותיה :

השער הראשון שער היחוד

בבאר אופני חיוב יחוד האל יתברך בלב שלם. וזה פתח השער :

אמר המחבר כאשר חקרנו על מה שהצורך אליו יותר מפנות דתנו ושרשיה מצאנו יחוד האלהים בלב שלם שרשה ויסודה שהוא השער הראשון משערי התורה וביחוד יפרד המאמין מן הכופר והוא ראש אמתת הדת. וזו שנטה מסנו לא יתכן לא מעשה ולא תתקיים לו אמונה. ומפני זה היה תחלת דברי האלהים אלינו על הר סיני (שמות כ) אנכי ה' אלהיך לא יהיה לך אלהים אחרים וגו' והזהירנו אחר כן על יד נביאו באמרו (דברים ו) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. וצריך שתבין הפרק הזה

מראא לנפש

אמר המחבר כאשר חקרנו כוי' ל"ל חקרנו מס סוף הדבר שהוא יחוד ועיקר ושושט של סהודס וסדס: פנה סוף לסון יסוד כמו סוקס לרלס פס: מצאנו יחוד כוי' מי סמלמין יסידו על עולם כנכ שלם וכו' שוטס יסוד סלמוסס והסוקס: וזי שנטה סלמוסס סולס: לא יתכן לו עבודת סי' מלמח סלמו סמלמין כוי' יתכנן סהוד כרל סלס סלמוסס והוא יסוד כעולמו וסלוי לעכוד ח"ל סין לו סרון סיעכוד סלמו וסין לך כוסר יוסר מוס: וסופני זה היה תחלת כוי' אנכי סי' לא יהיה לך ולמרו כמלכותה סלל למנן סכנס למדיס אמרו לו עכדיו גורר עלינו נעויות אמר ללס ללו כשחקנו מלכויו סגורר עליכס גזירות סלס מלכויו יוכנס מקבלס גזירות סילן סלס מקוים כך אמר סמקוס ליסרלל חכמי סי' אלכין סלס סולמתיך וגוי' לל יסיה לך סל סוף סקבלס מלכויו עליכס כנמלים כוי' סל כלו כעיסס יסולת סכורל יתכנן כוי' לו כנדו סכמ כוי' סלמו לו

טוב הלבנון

מפנות דתנו פנה פנה נלמור לסעמיס על סס זימקוסס כמו סיסס לרלס פס (סלס ק"מ). סרבע סנות העוס (יחוקל מ"ג): ולא יתכן לו מעשה סלמו מקבל סכר על סוס מעסס מלוס: ספרק סוה כ"ל

סלמרי סמונס סס לל סתקיס סלמו סלס סין יסוד כל סכסן סכס

פת לחם

שער הראשון ספנות דתנו ושרשיה מפנות סלס כמ"ל" וסוף מלסון סין פס סהוד סלסן סהוד סממוס כנסת סיסס לסחוק סני סכססס וסוף קוס סכסן דונמט סכסוד וככר כלסנו כססרקמס עטון שורס וסוד ועל מס סונוו סעיסס כעיסן סדס: לא יתכן לו סיעסס סף כעסס מעסס סוכיס סין מעיסן כנויס ומונסס על כסס וכן כסיו סלמס ומקוים: ולא תתקיים לו אמונה סוס סלמוס